نومرو ٦ — مارت ١٣٢٥

فیاتی ٥ غروش

رسملی کتاب

سیاسی • ادبی • فنی • علمی •
اجتماعی مجموعۀ مصوره‌دیر

پلونه قهرمانی مرحوم غازی عثمان پاشا

یکی ملی رومان

یلدیز بوجکلری

محرری

صفوتی ضیا

خصوصی فوطوغرافلریمز

موسیو آ. آپوللون و کتمان بک

ادارەخانەسی :
یکی پوسته‌خانه آرقه‌سنده
٢ نومرولی دائرۀ مخصوصه

بو نسخه‌مزده :

خالد ضیا بکک | صالح ذکی بکک | علی کمال بکک

تشکر مخصوص

رسملی کتاب بو نسخه‌سیله برنجی جلدینی اکمال ایتمش اولیور. عالم مطبوعاتمزده بر چوق یومی غزته‌لرمز مجموعه‌لرمزک — که بوکون اسملری بیله اونودلمشدر — احراز ایده‌مدیکی بو موفقیتی بزه بخش و الحاق ایدن محترم قاره و قارئه‌لرمزه عن صمیم القلب تشکری بر وظیفه عد ایدرز.. خدمتمزی توسیع ایتمک و شو صورتله ده مقدس وطنک ترقی و تعالیسی یولنده و بو جزئیات قبیلندن اولسه بیله معاونتده بولنمق بزم ایچون پک بیوک بر سعادت و غایت عظیم بر شرفدر. بزی بو طاتلی املمزه — شمدیلک قسماً اولسون — مظهر ایدن قاره و قارئه‌لرمزک آر تشویق و رغبتلری اوکنده عمیق بر حس منتداری ایله متشکر قالمق پک بیوک بر حظ اولمقله برابر پک درین بر سعادتدر بناءً علیه ای سوکیلی و محترم قارئین! بزدن ایشته بو حس ایله سزه بیکلرجه تشکرلر...

ناچیز رسملی کتابه معاونت تحریریه‌لریله ده شرف ویره‌ن محترم محررلرمزه دخی لطف و ثنا کتلرندن طولایی تشکری بر وظیفه بیلیرز..

کرک استانبولده کرک طشره‌ده معاونت مخصوصه‌لریله بزی منتدار بیراقان ذوات کرامه آیروجه تشکراتمزی تقدیم ایدرز.

بر نومرودن اعتباراً رسملی کتابه آبونه اولان ذوات کرامک آبونه مدتلری بو نسخه‌مزک تقدیمیله ختام بولیور؛ معارف عالمکته — ناچیزانه — خدمتمزی تشویقاً تجدید اشتراک بیوره‌جقلرینی قویاً امید ایدر و شمدیدن عرض تشکرات ایلرز.

اخطار مخصوص

رسملی کتاب بو نسخه‌دن اعتباراً طوغریدن طوغری‌یه مدیرمزک تحت اداره‌سنده نشر اولنیور بناءً علیه بعدما رسملی کتابه عائد هر درلو خصوصات ایچون صاحب و مدیری نامنه مراجعت ایدیلمسی لازمکلیر. اداره‌خانه تبدل ایتمامشدر.

ساقاً اداره‌مزجه نشر ایدیلان مصور محیط غزته‌سیله بوکره انتشار ایدن رومان مجموعه‌سی ایچون دخی صاحبی فائق صبری نامنه بابعالی جاده‌سنده دائرۂ مخصوصه‌یه مراجعت اقتضا ایدر.

رسملی کتابک ولایات آبونه‌لرینه هدیه‌سی

ولایاتده و ممالک اجنبیه‌ده بولنوبده رسملی کتابه آبونه اولمق لطفنده بولنان ذوات کرامک استانبول آبونه‌لرمز مثللو فطوغراف چکدیرمك، مجاناً فوتوغرافلرینی‌ده بولمق کبی تعهداتمزدن بالضروره مستفید اولمدقلری نظر دقته آلنه‌رق مذکور ابونه‌لرمزه بر هدیه تقدیمنی دوشونیور ایدک بو نسخه‌مزله برنجی جلدمز ختام بولدیغندن بونی فرصت اتخاذ ایدرک کندیلرینه ظریف بر جلد تقدیمنی تنسیب ایتدک و مقدار کافی سپارشلرده بولندق؛ اون بش یکرمی کونه قدر اعمالاتلری ختام بوله‌جغندن بونلردن بر دانه‌سنی طشره آبونه‌لرمزه — پوسته واسطه‌سیله — کوندره‌جکز. ٦ جزءدن عبارت برنجی جلدی تماماً احتوا ایده‌بیله‌جک اولان بو قابك غایت ظریف و نفیس بر صورتده اعمال ایدیلمسی ایچون پک چوق کلفتلر اختیار ایتدک امید ایدرز که محترم آبونه‌لرمزه هدیه‌مزی بکندیره‌جکز!

استانبول آبونه‌لرمز ایچون دخی تسهیلات اولمق اوزره مذکور جلدلر فیأت اصلیه‌سندن بر ثلث نقصانیله اولمق اوزره یالکز سکز غروش فیأتله ویریله‌جکدر. انجق آبونه سنداتنک ابرازی شرط اتخاذ اولنمشدر.

دیکر محترم قاره و قارئه‌لریمزه دخی بو ظریف قابلردن بر دانه ایدینمه‌لرینی جداً توصیه ایدرز. بو خصوصده بر فکر تجارت تعقیب ایتمدیکمزدن بزه مال اولان فیأتله، یعنی صورت مخصوصه‌ده سپارش اولندیغی حالده یکرمی یکرمی بش غروشه اله ایدیله‌میه‌جك اولان بو ظریف قابلری یالکز اون ایکی غروش ایله اداره‌خانه‌مزدن آله‌بیله‌جکلردر. طشره‌ده آرزو ایدنلر پوسته اجرتی دخی داخل اولدیغی حالده ١٣ غروش کوندرملیدرلر؛ تعهدلی طلب اولنورسه ایروجه تعهد اجرتی دخی ضم اولنملیدر.

سپارش اولنان جلدلر کاملاً قرمزی رنکده‌در. بشقه رنکلر ایچون واقع اوله‌جق سپارشلر بالطبع ترویج ایدیله‌میه‌جکدر.

نومرو : ٦ — مارت ١٣٢٥ — جلد : ١

Directeur-Propriétaire
Ubeid-oullah Essad

RESSIMLI KITAB
Revue Mensuelle

BUREAUX : Rue Eski-Zabtié
Près la nouvelle Poste N. 2
CONSTANTINOPLE
PRIX : 5 PIASTRES

رسملی كتاب

مؤسس ومديری :
عبيدالله اسعد

اداره‌خانه‌سی : يكی پوسته خانه
ارقه‌سنده اسكی ضبطيه سوقاغنده
٢ نومرولی دائرهٔ مخصوصه

امور اداره و تحريريه ايچون
مديره مراجعت اولنور

هر آيك اون بشنجی كونی نشر اولنور ادبی ، سياسی ، فنی ، فلسفی و اجتماعی مجموعهٔ مصوره‌در

مجاهد حريت رفيق بك مرحوم
Feu Réfik Bey—Ministre de la Justice

مانیاسی زاده

رفیق بك مرحومه :

مجاهددك وطن اوغرنده ، وادیٔ حمیتده
سنی جذب ایلین اوج روح علویدر حقیقتده [*]
جنازه‌ك مفتخر تپاش تعالی دوش حرمتده
مؤبد یاد شانكدر بوكون افواه امتده

جهانی زار زار ایتدی افول نابهنكامك
بوكونده منتقل تاریخ تجیله بیوك نامك

دوشر اظلال ماتم ، صبح بیدار تأثردن
بوروزك فرقی وار یوقدر شب تار تأثردن
جوشار امواج كریه بحر انظار تأثردن
كلیر بیك نالهٔ غم ، چار اقطار تأثردن

جهانی زار زار ایلر افول نابهنكامك
بوكونده منتقل تاریخ تجیله بیوك نامك

۲۱ شباط ۱۳۲٤

ناظم

[*] بومصراع حقیقت اثنا ، بر ادیب مقتدرك فكرینی ابقا ایدركه اوج روح علویدن مقصدی كمال ، مدحت ، ملی سماری مرحومك روحلریدر .

عثمانليلرده ترقيات سياسيه

۲

سلطان مصطفاى ثالث اون‌يدى‌سنه سلطنت سوردكدن صوكره ١٤ كانون ثانى ١٧٧٤ ده وفات ايلدى . عبدالحميد اول پادشاه اولدى . اوبرى نه فطرتده نه فكرده ايدى ، حقيقتيله عرض ايلدك، بريكينك ماهيتى ، مزيتى اكلامق ايچون ايسه زمان سلطنتده دولت عثمانيه‌نك چكديكى دردلرى ، اوغراديغى تهلكه‌لرى كوز اوكنه كتيرمك ، على‌الخصوص بوفلاكتلره قارشى اوپادشاهك خط حركتنى نظر عبرتدن كچيرمك كافيدر .

روسلرله محاربه‌مز بش سنه‌در حالا دوام ايديوردى ، موسقوف اردولرى بر ايكى كره طونه‌يى برمعتاد كچديلردى، فقط صوك كچيشده (وارنه) يه‌قدرايلريله‌مش ايكن عساكرعثمانيه‌يه مغلوب اولديلر ، مضمحلاً رجعتده ، حتى ينه نهرك او بر ياقه‌سنه رجعتده مضطر قالديلر . بز ، بيچاره بز بو مظفريتمزدن استفاده ايله دشمنلريمزك اوعودتنى بررجعت قهقريه شكلنه صوقامدق ، اوفرصتدن مستفيداولمغى بيلمدك، بيلمدك ده عصرلردن برى يكانه مزيتمزك ، عسكرلكمزكده احوال سائره‌مز كبى زوالنى اوروپايه كوستردك .. بوحالى اوزاقدن امعان ايله تماشا ايدن بيوك (فره‌دريق) :

« بوعاره يكيچيلرك اعماليله چاريچه‌سنه بكزه‌يور »

ديبوردى ، حزين اوكه اعماليز بز ايدك ..

فى‌الحقيقه ينه او اثنالرده روسلر داخلاً بيوكجه بر صدمهٔ اغتشاشه اوغراديلردى . (بوغاچف) اسمنده برسرسرى اوچنجى (پترو) لق ادعاسيله اعلان‌عصيان ايله‌مشدى ، حكومتى كلى صارصمشدى .. احوالى يقيندن كورن بر مأمور اجنبى موسقوف اردولرينى شويله وصف ايليوردى :

« طابورلر اصلا تمام دكل ، جنراللر ايسه اكثريتله نااهلدر ، نادراً ده متحدالافكاردرلر. ضابطلر ، عسكرلر يتمش ، يورلمش‌درلر . مملكت ، بش سنه‌ده ، اوچ يوز بيك كشى‌يى تجاوز ايدن اواخذ عساكردن ، دها اويولده كوناكون تضيقاتدن صفرى توكتمشدى . حكومت بويوكلرك آلتنده ازيليوردى . بتون بوخلق سؤاخلاق ايله،هرفيضى التماسدن بكله‌مك عادتى ايله بوزولمشدى . مهمجه برهزيمت بودولت ايچون مهلك برعاقبته نتيجه‌ويره‌بيليردى .»

فقط حق‌الانصاف دوشونيليرسه اوزمان بز ، عثمانليلرده فطرتك بعض قدرتنه رغماً تفرعات سائره‌جه عين احوالده ، بلكه بردرجه دها آشاغى اولديغمز ايچون روسيه‌نك اوبيوك

قرالی یك طوغری سویله‌یوردی . حتی مورخ مشهور (صوول) مسئلهٔ شرقیه‌نك بو فصلنی تدقیق ایدرکن دیبورکه :

« شاید ترکلر او مظفریتلرندن استفاده ایتمکی بیله‌بدیلر ، روسلره بویله یکی بر مهاجمه احتیاطسزلغی طوزلی اوطورته‌بیلیرلردی . فقط ناصل هزیمتلرندن هیچ بر درس عبرت آلمادیلرسه موفقیتلریله‌ده‌اك بسیط تدابیری نسیانه قدر واردیلر . »

مدحت پاشا مرحومك دامادی رفعت بك
Rifat İbey — Gendre de Midbat Pacha

بویله غفلتلریمزدن رعنا مستفید اولمغی بیلن اعدامز بر مدت صوکره ، عبدالحمید اولك اوائل سلطنتنده طونه‌یی بر دها کچدیلر ، پیشدارلریمزی (بازارجق) ده مغلوب ایتدکدن ، (قوزلیجه)دن ده بو سکورتدکدن صوکره اردومزی (شمنی)ده محاصره ایلدیلر .. صدر اعظممز محسن زاده محمدپاشا ، روسلرك سرداری ایسه (رومانجوف) ایدی . عساکر عثمانیه درحال طاغیلیویردی ، صدر اعظم اون ایکی بیك کشی ایله قالدی ، مصالحه‌یه مجبور اولدی ...

طرفین مرخصلری طوپلاندیلر ، یدی ، سکز ساعت کبی بر مدت جزئیه ظرفنده او مشهور ، مشهور اولدیغی قدرده مهالك معاهده‌یی ، کوچك قاینارجه معاهدهٔ معروفه‌سنی عقد ایتدیلر ... (٢١ تموز ١٧٧٤) . مرخصلریمز توقیعی دیوان همایون احمد رسمی افندی ایله رئیس الکتاب ابراهیم منیب افندی ایدی .

ــ (رومانجوف)ك شجاعت دلیرانه‌سیله ثباتی ترکلرك عادتا جنتی ایله پژمرده‌لکی بش سنه‌دن بری دوام ایدن بو محاربه‌یه بر آیدن دها آز بر زمان ایچنده روسلرك مظفریتیله خاتمه ویرمشدی» [*] .

.:.

فی الحقیقه فرانسز مورخنك شو حکمنی امانی عثمانلیلرجه اوزون اوزادی یه شایان تتبعدر ، چونکه ناصل او قوص قوجه اردو فطرت شجیعهٔ عثمانیه‌یه رغماً اویله بلامقاومت پریشان اولیویریور ، دشمنك دها اوزاقدن کلدیکنی ، (شمنی) یه یاقلاشدیغنی ایشیدیر ایشتمز طاغیلیویریور؟ . نهایت ناصل صدر اعظممز ، رئیس الکتابمز دولتمز ایچون عالمده اك بدبخت بر مصالحه‌یی ، بر معاهده‌یی اویله برقاچ ساعت ایچنده قبول ایدیویریورلر ؟

[*] (صورل) : اون سکزنجی عصرده مسئلهٔ شرقیه .

بتون بو نقطه‌لر برر برر محتاج تدقیقدر ، چونکه بو سایه‌ده او زمان ترقیات سیاسیه‌یه نه درجه محتاج اولدیغمزی واضحاً کوریرز .

اول امرده بو احوالك غوامضنی آکلامق ایچون او دورده اردومزك، عسکریمزك ماهیتنی کوز اوکنه کتیرملی یز ... او اردونك روحی طبیعی یکیچریلر ایدی . . یکیچری اغاسی محمد پاشانك نفوذی صدر اعظم محسن زاده نککندن اشاغی دکلدی . . یکیچریلر او زمان نه ایدیلر؟ ناصل ایدیلر؟ بوجهتی ۱۷۳۳ تاریخندن اعتباراً بو محاربه‌لرك چوغنده بولنان چلبی افندی ، بالآخره سلیم ثالث دورنده « نظام جدید » مناقشه‌لری ، اصلاحات عسکریه و سیاسیه منازعه‌لری مناسبتیله پك بیطرفانه پك واقفانه شرح ایلر .

داماد حضرت شهریاری غالب پاشا
Galib Pacha Gendre de Soltan Mourad V.

یکیچریلر بورکجیلردن ، قایقجیلردن ، قهوه‌جیلردن ، حاصلی اوتوز ایکی صنعت اصنافندن مرکب ایدیلر ، تعلیم ، ادمان نه‌در؟ بیلمزلردی ، عسکرلکدن کلیاً بی‌خبر ایدیلر ؛ حال صلحده لاف ایله قهرمانلقدن ، آصمقدن ، کسمکدن کری قالمازلردی ، فقط حالت حربده همان هیچ بر ایشه یارامازلردی ، بوش یره بر غلبه‌لك ایدیلر ، بر تفك طولدیرمغی بیله اکثریا بجره‌مزلردی ، اوکجه قورشونی ، صوکره باروتی قویارلردی ، انجق یغماکرلکی ، زیانکارلغی ، حاصلی مملکتی خراب ایتمکی اعلا بیلیرلردی ، الك بدبخت اوکه فساد ایچون ، نفاق ایچونده یکتا ایدیلر . دها محاربه‌یه کیریشمه‌دن ، بر تفك بیله صیقمادن ، صیقامادن — چونکه بلا ترتیب ، اصولسز ، نظامسز اوست اوسته یغیلیرلردی ، منتظماً ایلری ، کری کیده‌مزلردی . — حاصلی ابتدای مصادمه‌ده اشاعات کاذبه‌یه باشلارلردی ، صدر اعظملری سردارلری اهانتله ، خیانتله اتهامه قالقیشیرلردی ، حاصلی اردویی اضمحلاله اوغراتمق ایچون نه لازمسه یاپارلردی . .

بویله بر اوجاغی احتوا ایتمك اردومز ایچون بر آفت ایدی ، بو آفتله‌ده ولو عساکر عثمانیه فطرةً شجیع اولسه‌لرده ، ولو خلق دیناً ، حمیةً وطنك هر آووج طوپراغنی قان ، جان بهاسنه مدافعه ایتمك ایسته‌سه‌ده بزم ایچون آرتق او وادیده مظفریت و موفقیت حقیقیه محال اولدی . .

شمدی اردونك اساساً بو ضعفنه سردار-

لریمزکده ، سرعسکرلریمزکده ، محاربه‌لریمزی سیاسةً و فناً اداره ایدن صدراعظملریمزك بیله عمومیت اعتباریله جهلی ، دائما فقدان معلومات واطلاعاتی، بعضاده جبانتی کوزاوکنه‌کتیرلسون، اوزمان قوای عسکریه‌مزه دائر بر فکرحقیقی پیدا ایدلمش اولور ..

فی‌الحقیقه روس اوردولریده ، عرض ایتدیکمز کبی ، پك حال انتظامده دکلدی،لکن بزه برچوق خصوصاتده فائق ایدی ..

اولا،مشهور(سوواروف)کبی،(رومانجوف) کبی عزم وقدرت صاحبی سردارلره مالکدی ، (سوواروف) طول‌مدت باشمزه بلا اولدقدن ماعدا بالآخره (ناپولئون) اردولریله بیله کلی چارپشدی .

ثانیاً ، روسیه عسکرنده اویله یکیچری هائلی ، او مهلك انتظامسزلق یوقدی ، بالعکس تا بیوك (پترو)دن‌بری آز، چوق تعین، تأسس ایتمش بر نظامپرورلك واردی ، فی‌الحقیقه دین غیرتی ، اوغیرتك الهام ایلدیکی برنوع وطن محبتی اردومزك دشمنه قارشی برجهتجه تفوقنی تأمین ایلیوردی ، لکن مادیاتده عرض‌ایتدیکمز بتون اونواقص بومعنویاتك تأثیرات حسنه‌سنی تاراج ایله‌یوردی .

« روسیه‌ده تشکیلات‌عسکریه‌بروسیه‌ترقیاتنه کوره‌اصلاح‌اولنمشدی، فقط‌عسکرلر (فره‌دریق) ککیلره انجق‌ظاهراً بکزه‌یورلردی ؛ نه‌اطاعت، نه‌تعلیم ، نه‌ده انتظام اودرجه‌ده ایدی ؛ انبارلر یوقدی ، خزینهٔ عسکریه مفقودایدی. ظواهره نظراً ترکلرده کوریلن اسباب‌ضعف اونلرده‌ده موجود ایدی ، فقط ممالك عثمانیه‌ده اوعـدم انتظام ، او اغتشـاش دوا ناپذیر بر انقراضك علائمی ایدی ، روسیه‌ده ایسه ، یاواش یاواش تعالی ایدن بر قومك اقدامات فترت انکیزندن متولد برنتیجهٔ طبیعیه ایدی . » [*]

بومحاکمهٔ‌تاریخیه وقایع آتیه‌ایله تحقق ایلر، او دوردن‌صکره روسلر سیاستجه، عسکرلکجه یوکسلیرلر ، کسب قدرت ایدرلر . اوروپایه ، حتی بیوك (ناپولئون) ، بیله مقاومت‌ایلر برحالده کلیرلر ، بزایسـه بالعکس اوشوکت متابقه‌مزی بیله الدن‌چیقاریرز، کوندن‌کونه‌ساده‌عسکرلکجه دکل ، هرخصوصجه دوشرز ، دوکیلیرز .

بوحالی نظرعبرت دقته آلدیغی ایچوندرکه ینه اودورده بیـوك (قاترین) متسلیـانه : « روسـلرك جهالتی برنوع شبابت ابتدائیه‌دن منبعثدر ، ترکلرککی‌ایسه‌برشیخوخت ابلهانه‌دن متولددر . »

دیمشدی ، علیهمزه ویریلن بتون بواحکام کران ایدی ، حالا کراندر ، فقط اوچ‌عصردن‌بری ، بونقطهٔ نظردن مع‌الاسف ، حقـائقه مطابق چیقدی ..

بوضرورتلر آرتق بزمچـون اعدامزه هانکی محاربه‌ده اولورسه اولسون ، غلبه محـال ایدی ، یازمان زمان برحسن تصادفدن عبارت قالیوردی . اون‌سکزنجی عصر میلادی ایچنده لاینقطع توالی ایدن ، نهایت (قاینارجه) ایله صوك درجه‌یه واران اضمحلالمریمز اسـاساً اسباب مشروحه‌یه مبنی ایدی .

[*] سورل: اون‌سکزنجی عصرده مسئلهٔ شرقیه.

بو احوالی نظر عبرتله کوره بیلن بر عثمانلی ایچون پادشاهدن اك کوچك بر فرده قدر اصلاحاته طرفدار اولمامق ، تشبث ایتمه‌مك ممکن دکلدی ؛ فقط ، مع الاسف ، اویله بصیرت اصحابی اووقتلر بزده بوله بیلمك قابل اولمادی . حتی ، عرض ایتدیکمز کبی ؛ مصطفای ثالثه عبدالحمید اول بر خیر الخلف اوله‌مادی ، اونکچون ده بو پادشاهك زمان سلطنتنده (۱۷۷٤ — ۱۷۸۹) ، تقریباً اون بش سنه اصلاحاتجه ملکمزده هیچ بر ایش کوریله‌مدی ، سلفك مسلك ممدوحی اصلا تعقیب اولنه‌مادی .

دولتمز ایسه کوندن کونه دوشــدی ، خارجاً دوشدی ، داخلاً دوشدی . او جهتلری تعریفه کیریشمه‌دن اول بو سقوط مدهشمزك بر جهت سیاسیه‌سنی حاضرلایان ســالف الذکر او کوچك قاینارجه معاهدهٔ معلومه‌سنی مجملاً ، لکن احتوا ایلدیکی دقائق اعتباریله شرح ایتمك ایسترز ..

..

تاریخلرمزه کوره ، یدی ، سکز ؛ اوروپا مورخلرنجه ایسه درت ساعت ظرفنده طرفینجه امضالانیورن بو معاهده جهت جهت شــایان تدقیقدر . بزده الك صوك « تاریخ دولت عثمانیه » مؤلفی عبدالرحمن شرف بك : « الحکم لمن غلب قاعدهٔ حقوقشکنانه‌سنه اتباعاً عقد و قبوله مجبور اولدیغمز الك آغر معاهده بو قینارجی معاهده‌سیدر . » دیور ، فقط مورخ فیلسوف (صورل) ینه بو قاریده ذکری کچن اثر معروفنده عین معاهده ایچون دها واضح بر صورتده حکم آتی‌یی ویریور :

« بو معاهده که باب عالی ایله روسیه آره‌سنده عقد اولنان مقاولهٔ عظیمه‌لرك الك مشهوریدر ، برنجیسیدر ، عادتا بر عصر بر اقدامدن صوکره چارك عسکرینی استانبولك قاپولرینه قدر کوتورن ، زمان زمان بعض خونین فصللرله انقطاع ایدن دعــوای مدیدك وثیقهٔ سیاسیه‌ســیدر ، نقطهٔ عزیمتیدر . »

بو کوچك قاینارجه معاهده‌سنك خصائصی متعدددر :

اول امرده ، ظروف اعتبــاریله ماده‌لر ترتیبدن معرادر ، تکررلر حددن افزوندر ، فقط بو انتظامسزلق او عهدنامه‌نك جزئی بر مدت ایچنده تنظیم ایدلمش اولمسندن زیاده بالالتزامدر ، تفسیرات حقوقیه و قانونیه‌دن استفاده ایله آتیده ، او زمان مرخصلریمزك خاطرینه بیــله کلمه‌مش بر چوق مطــالبات سیاسیه‌یه قاپو آچه بیلمك ایچوندر .

درجهٔ ثانیه‌ده ، روســلر بو معاهده نامه‌ده بزدن او قــدر مملکت آلمغی دوشــونمه‌یورلر ، استقلالمزه منافی امتیازات سیاسیه استحصال ایتمکه وقف جهد ایله‌یورلر ، بو خدعه ایله کوزمزی بو پایه‌رق مطلوبه‌ده ایریورلر .

فی الحقیقه غالب اونلر ایدی ، وســیله‌ده موجود ایدی ، ایسته‌دکلری ممــالکی بزدن ایســته‌دکلری زمان آله بیلیرلردی ، مهــارت حقیقیه او امتیــازلری اویله‌جه سهولتله الده ایله‌مکدی ، امور و حقوقمزه اووسائل مداخله و تعرضی استحصال ایتمکدی . روسلرك بو حساب سیاستی پك طوغری چیقدی ، آتی بز مجون مهلك ، بلکه‌ده مدهش بر آتی بو ساحه‌ده اونلره حق ویردی .

ایشته بواساسه بناءً روسیه اومحاربه‌ده بزدن
فتح ایلدیکی ممالکی ایکی قبارطای مستثنی اولمق اوزره
بزه اعاده ایلدی، آنجق آزوف، کرچ، یکی قلعه،
قیلبرون ، مواقعنی محافظه ایتدی . بوصورتله
بحر سیاهه طوغری، فتوحات آتیه‌سنه یول

سابق فاس امیری مولای عبدالعزیز
Melay Abdelaziz — Ex-Sultan de Maroc

آچیوردی ؛ لکن دیکر جهتدن مملکتینک‌ده
حامیسی اولیوردی ، تاتارلرک قریمده کافل
استقلاللری کسیلیوردی ، قاره دکزجه‌ده
سربستیٔ سیر سفائن حقنی قازانیوردی .

امتیازات اساسیه‌سنی ایسه مذهب تماس
ایدن ماده‌لرده بولیوردی ، دولت عثمانیه عمومیتله
خریستیان دینی، خریستیان کلیسالرینی لاینقطع
حمایه ایده‌جکنی تعهد ایدیوردی ، مملکتینده،
جزائر بحر سفیده‌ده، یونانستانده، کرجستانده،
بتون او حوالیده خریستیان دینك
اجرای آیننه اصلا ممانعت ایتمیه‌جکنی،
یکیدن یکی‌یه کلیسالرك انشاسنه وقدیملرك‌ده
تعمیرینه ممانعت کوسترمیه‌جکنی تکفل
ایدیوردی، ساده‌او قدر دکل، استانبولك
روم کلیساسنه، اوکلیسانك رهبانه دائر
روسلرك اخطارات خیرخواهانه‌لرینی
نظر اعتباره آله‌جغنه ، مملکتینك لهنده
روس ایلچیلرینك مراجعتلرینی دوست
ومحترم دولتلره یاقیشیر بر طرزده تلقی
ایده‌جکنده آیریجه سوز ویریوردی.
« چاریچه‌نك مهارت رجال سیا-
سیونه شرف ویریر بر انتظامسزلقله
مختلف ماده‌لره صیقیشدیریلیورن بو
مقررات تعهدات واقعه‌نك اساسنی
تشکیل ایلر . بو تعهدلردندرکه روس
افاضل قلمی روسیه‌نك شرقده خدمت
مدنیه‌سنی ایفا ایلمك، یعنی دولت عثمانیه‌نك
امور داخلیه‌سنه مداخله ایتمك حقوق
عدالتنی استخراج ایدیلر . بو حقوق
حقیقتده هیچ بر بنده‌ده مسطور دکلدی، معاهده‌ده
آنجق خریستیانلرك حقوق مذهبیه سندن بحث
اولونیوردی. ترکلر صانیورلردی‌که مملکتین
مستثنی اولدیغی حالده، بواحکام ممالك سائرهٔ

شاهانه ایچون ساده کلیسالره عائد خصوصاته، مساعدات مذهبیه‌یه وسربستیٔ آیین دینه ناقابل تطبیق ایدی. معاهده‌ده قضیه صراحت یوقدی. [*]

فقط باشده مشهور (مارتنس) اولدیغی حالده بتون موسقوف افاضل حقوق ومغلق، اومبهم مقرراتی دیله‌دکلری کبی تفسیره موفق‌اولدیلر. او درجه اولدیلرکه احوال ادارهٔ عثمانیه‌یه مداخله ایچون بو معاهده‌یی روسیه دولته عادتا حقوقاً برسندکبی قوللا-ندیردیلر.

اوتاریخدنبری بو دولت معظمه ایله بتون مناقشات سیاسیه‌مزده بو مدعیاته‌چاربدق‌مع‌الاسف چاربدقجه‌ده اکثریا ساحهٔ حقوق دولده بیله خصممزك مغلوبی اولدق.. روسلر ایچون اوحقوق مذهبیه‌دن حقوق سیاسیه‌یه کچمك پك قولای اولدی، ینه عینی‌روس‌مؤلفلری مسئله‌یی اساساً شو صورتله تفسیر ایله‌یورلردی:

« هیئت مجموعه اعتباریله بعض تأمینات سیاسیه اولمقسزین بوحقوق مخصوصهٔ مذهبیه‌نك استعمالنی ادراك ایتمك قابلمیدر؛ بو تأمیناتك ترجیحی ایسه تشخصدر. املاکك حریت ومصونیتی اولملیمیدر؛ بخصوصه شرقده، افکار اقوام شرقیه‌ده سیاسیات ایله مذهبی، حقوق ایله اخلاقی بربرندن آیرمق ممکنمیدر؟ »

بواساسه، بومساعی‌یه استناداً ایسه اووادیٔ معرفت‌حقوقیه‌ده بزی‌مغلوب‌ایتمك روسلر ایچون بیوك بر ایش دکلدی، فی‌الحقیقه‌ده شمدی‌یه قدراویله اولدی. حالاده اویله‌در. چونکه،

فاس میری مولای حفیظ

Molay Hafiz le nouveau Sultan de Maroc

هنوز بز اومدعیاتی، ولو علماً اولسون، رد ایده‌مدك. او مقرراتك باشقه برتفسیر معقول فنیسنی اورته‌یه قویامدق.

فی‌الحقیقه بر آرالق علی پاشا مرحوم قریم

[*] صوول : اون سکزنجی نمرده مسئلهٔ شرقیه

جنتمکان سلطان سلیم ثالث ایله سردار اکرم غازی قوجه یوسف پاشا

محاربه‌سندن اول رسمی، غیر رسمی مخطره‌لرله اویله برهمتده بولونیور، حتی بونوع مساعی نتیجه‌سیله‌ده پارس معاهده‌سنه موفق اولونیور اما اوده بر ظفر موقتدن عبارتدر، بالآخره حال ینه اوحالدر . بوکون بیله روسلرجه او سیاست عینی معنایی ، عین اهمیتی متضمندر .

بومعاهده ، بویله معاهده‌لریمز اوروپا قضالاسنجه حکومت، حاکمیت نقطۀ نظرندن علیهمزده آغر حکملر ویرلمسنه بادی اولدی . بو احکامك اك شدیدی ایسه ایچه برمدت خدمت عسکریه‌مزده بولوندیغی ایچون مشهور (مولتکه)نك خاطراتنده کوردك .

ینه عین خاطره‌لرده (نزیب) محاربه‌سنده‌کی غفلت وبلاهتمزی نه صورتله توصیف ایده‌جکنی بیله‌مین اوقوجه سردار بو قاینارجه معاهده‌سنه تلمیحاً دیبورکه :

«دیوانك اوزمان باب عالی‌یه دیوان دیردی جهالتی . مرخصلرینك خصمت ارتکابی حالت ضیقیله ممالك عثمانیه‌دن ساده ولایتلری آییرمقی آلمقی دکل ، فقط حکومت عثمانیه‌یه حسابه صیغمز درجه‌ده آغر شرطلری قبول ایتدیرمکی تسهیل ایله‌یوردی ، هر معاهدۀ صلحیه یکیدن برحرب تخمنی محتوی ایدی. ساده تبعۀ شاهانه‌نك حمایه‌سی براجنبی حکمدارینه تفویض ایتمك کیفیتی، سون اوکیبی تقسیمات واسطه‌سیله هردولو تجاوزه ظاهراً برحق ، برنوع حقوق شکلنی ویرمك ایچون کافی ایدی . »

انسان اویله ابراهیم منیب افندیلرك، احمد

رسمى افنديلرك صراحةً كناهنه كيرمك ايسته‌مزسه‌ده (مولتكه) كبى بيطراف فضلاى اجانبك بوحكملرى غرضكارلغه عطف ايديله‌مز.. ذاتاً احمد رسمى افندى ديكر برمخطرهٔ معروفه‌سنده روسيه حكومتنى ، روسلرى تاتارباغيلرينه قارشى نزد حكومت عثمانيه‌ده پك آتشله مدافعه ايله‌يور . بو خصوصده موسقوفلرى عادتا مغدور ، همان همان مغدور كوسترمكه قدر واريبور .

ينه عينى دعوايه كليورز . بزده ، تاريخ عثمانى جداً واقفانه ، بيطرفانه تدقيق ، تتبع ايدلمديكى ايچون بوحقائق مستوردر .

خلاصه ، كوچك قاينارجه معاهده‌سنك عقدى سياسةً دولت عثمانيه‌نك كوزديكى ، فقط يوز اوتوز بش سنه‌دنبرى اوقدر اضطرابلره رغماً حالا كچيره‌مديكى خطراتدندر . تاريخ سياسيامزجه اوزون اوزادى‌يه توضيح ، تنقيد اولونمغه مستحقدر .

علی كمال

عبدالحميد اولك ماهيتى — زمان سلطنتى : روسلرله محاربه‌مز ، احوال متقابلهٔ عسكريه‌مز ، نتيجه ، مصالحه ، كوچك قاينارجه‌ده معاهده‌نك بوحكم كران — بو ضعفلرمزك اسباب نتيجى : يكيچريلرك ايدلرى ، چاپى افندى بعض مطالعه‌لر سردارلرمز ، صدراعظملرمز حقيقت قواى عسكريه‌مزى روسلرله مقايسه ، عاقبتمز ، بر عاكمه — كوچك قاينارجه معاهده‌سنك خصائصى ظروف اعتباريله ، مالى اعتباريله ، فتوحات ، جزئى ، امتيازات ، كلى . مسئله‌نك حقوقاً تشريحى ، روسلرك صورت تفسيرى ، (مولتكه) نك رأيى ، خلاصه .

برلين معاهده نامه‌سنك مذاكراتى

ایران شاهی محمد علی شاه
Mehmed Ali Chah de Perse

ایران شاهی مرحوم مظفرالدین شاه
Feu Mouzaffereddin Chah da Perse

شاهك معیت مأمورلرندن

Les anciens députés de Perse

ایران مجلس مبعوثان اعضالری

سیالهٔ حیات

ایبولیت‌ته‌ن دیرکه : « هرهیئت اجتماعیه‌نك اورام موروثه‌سی واردر . الدن کلن یالکز جریحه‌یی کوسترمك ، بونك تعضو اساسی‌یه عائد اولدیغنه حکم ویردکدن صوکره جبجا بر دوای موقت قبیلندن برریاقی یاپیشدیرمقدن عبارتدر ؛ بعضلرینك توصیه ایندکلری عملیات جسیمهٔ جراحیه‌یه تشبث ایتمك خسته‌یی دها زیاده دوچار ضعف ایتمکدن بشقه بر نتیجه ویرمز . »

هیچ شبه یوقکه حیات اجتماعیه‌سنده بویله اورام قاضمهٔ موروثه‌ایله اکزیده دوچار ضعف وناتوانی اولان وعمر مدید مریضانه‌سنده حتی یاره‌لرینك اوزرینه بر دوای موقت قبیلندن یاقیلره بیله لزوم کورولمه‌ین هیئت بشریه‌یه بزلك بلیغ . ونه‌قدر حائز بلاغت ایسه اوقدر فجیعت اکیز برنمونه تشکیل ایده‌رز .

مدهش برداءالخنزیرك تخریبات مهلکه‌سیله سراپا جریحه آلود بروجودکه جرکابه‌رك تعفنت وخیمه‌سنه بولانمش . چموررك برق سیهیله سفالتی صیوانمش یدی . بوکون بوجسم مریض چره‌جو وششه کار بردست شعله بیشندی . اونك شجعت عبلاله‌سی کتم وستر ایدن چمورردن تطهیر ایدلدی . فقط بوصورتله سترهٔ لونیندن صیریوب چیقان وجودك طارقت عریانیسی پیش نکاه تأثره سراپا جریحه‌لرله مستور برلوحهٔ الیمه سرییورز .

بونلره بررلرق اغفالکارك تسلیت موقته‌سنی بخش ایده‌رك کچمك وار . یاخود بووجودك قاسنه برسیالهٔ نوحیات زرق ایده‌ك اونی یکیدن احیا ایتمك وار . بوایکی طریقك اراسنده تردد ممکن دکل . بوقنك بصل قوی برقابلیت شفائیه‌یه مالك اولدیغنه . درلو عفنات بدبختانهٔ تاریخینك یغینلرندن قالمش بریره‌دن . متعفن فقط یالکز جلده عائد بریره‌دن بشقه برمرضی اولمدیغنه امین اولان فکر طبیب بر دقیقه تردد ایتمیه‌رك، بوقشری قوروتوب دوشوره‌جك برتلقیح وزنجه مراجعت ایلر .

بزده شوحالت اجتماعیه وشرائط حیاتیه‌ده، ملته اسله ایدیله‌جك مبع شفا بخش نه در ؟

هرکس متعقدرکه بوآنجق ایش اوله‌بیلیر . دنیانك اك زیاده خزائن ثروت طبیعه‌سیله مملو بر مملکتده . اك زیده اعمار وتمدینه ، تزیین وتمیه‌یه مستعد بر ساحهٔ مساعده‌سنده . وقتیله هربرکوشه‌سنده برسلطنت کاهك شعشعهٔ دارات واحتشامنی تربحه محوئنس طنطنه ودبدبه قید یله‌مش اولان برمیدان وسیع فعالیتده ، دنیانك اك فقیر بر ملی . اك عاطل برعضوی قیلندن حیات محرومیتك یأس کرانه بورونه‌رك ،

المزی قوللرزی قیمیلداتمقدن اوشه‌نن ، کوزمزی قالدیروب سسمزی چیقارمقدن چکینه‌رك ، لطف تصادفله احتیاج جوعمزه ویریله‌جك طعمهٔ ناکهظهوره انتظاراً ، دوریبورز .

سبب ؟

چونکه ایش یوق ! فقط مملکت سراپا ایش . مملکتده نه وارکه اولادینك قابلیات ذکا وعرفانه ، بازوی غیرت و قوتنه مفتقر اولماسین ؟ نهرلر وارکه حیات وقوتله مملوامواج فیضنی ، بیهوده کچن برعمر تباه حزن مؤلمیله ، سوروکله‌یه سوروکله‌یه ، یمین ویسارینه باقان نکاه مغمومندن خالی چوللره ، متعفن بطاقلقلره کویا دموع تأثر وتلهف اساله ایده ایده عمان قانك آغوش بی پایان تسلیته‌ آتیلوب کیدییور . اورمانلر وارکه دنیانك اك مهم کراسته تجارتنه مالك اولان مملکتلرینه رشك آور اوله‌جق بر مبذولیت ثروته مالك ایکن ویرانه‌لری اورته‌جك تحته حواله‌لری قومشو دیارلردن تدارکه مجبوریت کورولیور ، وقت وقت داغلر هفته‌لرجه سورن یانغینلرله مهیب بر آتشکدهٔ ماتم تشکیل ایدرکن شدید برقیشده قوجه برپایتخت نزله‌سنی ایصیته‌جق اودون بوله‌میور . هردرلو استعداد ترابیسنی ، مساعدهٔ اقلیمیسنی تجلیات مسعودهٔ طبیعتیله اثبات ایده‌رك دنیانك بر باغزار فرخنده سماسی اولمقله زبانزد برمملکتده سبزه ومیوه‌یی خارجدن جلب ایده‌جك ، یاغی اونی اجانبدن دیله‌نه‌جك ، چوجقلره ایچیرمك ایچون ایی بر سوت ، خسته‌یه ویرمك ایچون تازه‌بریموطه‌تدارکنده مشکلاته اوغرایه‌جق بر حال ضرورتده‌یز .

بومملکتده یاپیله‌جق ایشلرك فهرس حزن آورینی ، ایشته بویله اك بیوك شیلردن باشلایه‌رق اك کوچك ذره‌لره قدر ، بی‌نهایه برسلسلهٔ تعداد ایله تمدید ایتمك ممکندر ؛ فقط بونه یأس آور ، نه‌جانخراش برکتاب الام تشکیل ایدر . بومقاله‌نك افادهٔ روحنه‌شو برقاچ مثالك ناطقهٔ بلاغتی کافیدر .

صوکره ، بریانده بویله بیغین بیغین ، داغلره وادیلره صیغمیه‌جق قدر کتله کتله ایش ، وبو ایشلرك سینهٔ مدفوناتنده بی‌حد وحساب بر خزینهٔ سیم وزر اویورکن ، برده بو مملکتك خلقنه باقیلسه ، خلقك عطالت مجبوره‌سنه ، وبونك نتیجه‌سیله ، فقروضرورتنه دقت ایدلسه بولوحه‌نك تقریر جکر دریله صیزلامامق ممکن دکلدر .

ولایاتده اوبله کویلر ، اوبله قصبه‌لر واردرکه خلق کویا یالکز ایام تعطیلیه‌دن متشکل سنه‌لرك تسلسل یکنسقیسی آره‌سنده اسنه‌یه اسنه‌یه ، کرینه کرینه مؤبد براویقونك رؤیالرنده یشار . قرق پاره‌یه قدر اوجوز صاتیلان بر روزهٔ مساعیله برعطالت صرفه اره‌سنده طبع قناعتکار وزخاوتپروری اوبله‌شایان اهمال برفرق بولورکه فطرتنه عائد بر تمایله تبعاً بوایکی طرز امرار ایامدن ایکنجیسنی ترجیحده تردد کوسترمز . نه ایله یشار ؟ اونك ایچون یشامق اولمه‌مك دیمکدر . فلسفه‌سنده بودرجه محویتکار اولان قناعتی ، وسیلهٔ اطمئنان بولمقده کوچلك چکمز ، چارداغك آلتی سرین ، چشمه‌نك صویی براق ، کونش لطفکار . هواسم ومنومدر . استانبولك ایچ وکنار محلاتنه صوقولان بر فکر تدقیق وکنده ترسام ایده‌جك لوحهٔ حیت بشقه درلو دکلدر : صاللانان قفسلرینك آلتنده ، قبوزلاشان قبورغه‌لرینك ایچنده‌درین برماتمك

حزن سیاهنی اویوتان أولر واردرکه صباح دقت قپیلرینه یاپیشسه‌ده بوکوکسك الم دروتی
دیکلەمك ایستەسە ایچنده بر حیاتك نبض و نفسنی ایشیتمکده مشکلات چکر . بر باشدن بر باشه
اویویان محله‌لرك قاراکاق
سوقاقلری واردرکه
یکانه اثر حیاتی بر ییقیق
دیواردن آتلایان بر
کدی، بر قاپینك اشیکنی
کمیرمکله مشغول بر کوپکدر .
بلکه کوشه‌ده بر عطار ،
اوته‌ده بر مداو ، کیم بیلیر
نه زمان کله جك مشتری یه
انتظاراً . کیجه‌نك انتار-
یسیله . ایشه‌مه‌تر . . . کلرینه
چیقمش قومشو افندیلرله
دکانك بر طرفنه . یاخود ،
بر صندق ایچنده بویو-
تیلان طفلانك کسار
سایه‌سنه چکیله‌رك طقور
طش اویونه مشغولدر .
بو سوقه‌قدن کچن
بر جنبیك . اکر شاعر
دکلسه ، کر بو حیات
سکینه حضورك . بو ظواهر
ن ثمه سعادتك آلتنده
مختفی حقیقتی ارایه جق
قدر . . . ه‌ده . . .
تولد ایده جك اشله یی
کشف ایتمك پك آساندر .

ایران علی . . . مجوزان باشی اولوب بومعاردمان اله غرب ایدیلان او . . . . . ن سریل
Ancien Parlement de Perse

بو اجبی منلا ، او . . . دن . بابرسدن کشندر : وراده برجاده بر محشر ، بر سوقاق
بر داراتجەرده . براو . من دئنه . بر کوچك صنعتکاهدر ؛ بوتون حلق دورمغه امکان

مانیاسی زاده رفیق بکك جنازه مراسمنده ذوات حضاری کتیرن وپور
Aux funérailles de Réfik Bey — Bateau qui a apporté les asistants

مانیاسی زاده رفیق بکك جنازه مراسمنده مکتب طبیه شاکردانی
Aux funérailles de Réfik Bey — Les élèves de la faculté de médecin

براقيسان برحماى فعاليت ايچنده بويانديرـ بر كوچك دكان پنجره‌سى اوكانجه بربدر، ديكشجى بروالده، حكاك بر چوجق كوستررـ؛ بر أوك قاپيسى اوكاچوجق اويونجاقلرى ياپان بر دول ايله يايه چيچك اعمال ايدن بركنج قزدن متشكل بركوشهٔ مسعى‌ينى مكشوف طوتار. صوكره سوقاقلردن سريع ومتلاشى كچن خلقك ايشلرينى، كوجلرينى تخمين ايتمكده صاحب ممارسه‌در. بيليركه بونلر يا تجاردر، يا اصنافدر، ياعمله‌در، ياخود، برسربست شعبهٔ صنعته منتسبدر. والحاصل مملكتك بوتون حياتى ايش دينلن اوچرخ دوارك دندانى آراسنده قايناز، دورماز، دونر، بووارلانير، بعضاً ازيلير وقيريلير، فقط برازيلوب قيريلانك يانىده اون دانه قوشوب يتشايان واردر، ومملكتدن، بوچرخ دوار سعيدن، اطرافه برفوارهٔ شرارات فيض وعمران نيشقيرر، افاقده كهكشان سعادتك انعكاسات تابنده‌سى ارتسام ايدر. بومناظر محتشمه، بوتجليات مدبدبهٔ فعاليته آليشمش براجنبينك انطباعات روحيه‌سنده نه‌درين بربهت وحيرت انتقاش ايتمه‌ليدر.

سزى ياقه‌كزدن طوتسه، كوپرى باشنه كوتورسه وهمان بوتون شهرك مدوجدر حياتى بلع ايدن بومركز غليانك خلقنى كوسترەرك ديسه‌كه: — بوتون مملكتك اوخوابيده سوقاقلرينى، اوساكت أولرينى. اودرين رؤياى سكون وحضورينى دوبوران، بسله‌ين

خلق ايشته بوخلقدر؛ بويله اولمق لازمكلير. برجا ايده‌رم، بونلر نه‌ياپار؟..

.
..

ظن ايتمم كه بر اجنبينك قوهٔ منطقى، بوخلقك شوعطالتدن تماميله معصوميتنه قناعت ايده‌بيلسين. فقط حقيقى بر اجنبينك منطقيله دكل؛ ملتى سون، وطنى ايچون صيزلايان، اونك بوتون سرانجام غريب مصائبى آكلايوب حس ايده‌رك اسباب بدبختيسنك روح نالنده‌سنى دويان برترك منطق المدار وتجربه‌كاريله تفحص ايدرسه‌ك كوريرزكه خلق تماماً معصومدر. يكانه متهم اونك قصيدهٔ اجتماعيه‌سيدر، مقدرات تاريخيه‌سيدر. وديبوروزكه آرتق بودورهٔ مسكنت وعطالت بيتدى. ايشته بونى اثبات زماننده‌يز:

پنه اپوليت‌ته‌ن، بشقه‌بروسيله‌ايله، ديبوركه:

«برمملكتك قانون اساسيسى بروجود ذى حياته متعلق برمادهٔ عضويه قبيلندندر؛ اويالكز كنديسنه خاصدر، ديكر برى اونى جسمانيتنه تمثيل ايده‌مز. اونك يالكز ظواهرى استنساخ اولنه‌بيلير. مؤسسات وتشكيلاتك، قوانين وامتيازاتك، حقوق ونظاماتك، والحاصل دساتير رسميه‌نك آلتنده افكار، عادات، طينت خلق، شرائط صنوف. اونلرك وضعيات متقابله‌سى، احتساسات خصوصيه‌سى، والحاصل ظاهراً مرئى داللرله ياپراقلرك آلتنده غيرمرئى درين كوكلرك پيچ وتاب خطارطى واردر. اعجى ادامه وتغذيه ايدن اونلردر. اغاجى كوكلرندن محروم براقه‌رق ديكرسه‌كز دوچار اضمحلال اولور. وايلك صدمهٔ روزكارده يقيليرـ.»

بزده قانون اساسی عصرلردن بری دوام ایدن بر موجودیت بدبختانه‌نك حجت استخلاصیدر؛ عصرلرله عمق روح ملتده مختفی بر درد احتیاج شكلنده اویویان، صوك دورهٔ مصائبده هرسنه سالنامه‌نك بر دیباجهٔ مفسوخی وظیفه‌سنی كورن بو حجت پر وعد استقبال نه براثر تقلید واستنساخ، نه ده بر عضو مضاف ومستعاردر. زادهٔ وجدان ملت، خلاصهٔ تاریخ وطندر؛ بو اویله بر اغاجدر كه ساقه عادات وافكار متخالفه اتكا ایدوب بر لشه بیلیر، زیر سایهٔ الیافنه صنوف واقوام متضاده كلوب دیكلنه بیلیر، واونك كوكلری تا اعماق موجودیت مملكتده التی عصرلق دموع هجران وخسران ایله بسلنمش، بویومشدر. اونی یقه‌جق صدمهٔ روزكار اوقدر قوی اولمالیدر كه اولا اونی دكل طوپراغنی یقه بیلسین. بو اغاجه، اوت، بویله درین كوكلره مالك اولان بو اغاجك حیاتنه یالكز بر قوت لازمدر: صو...

بو صویی ویره‌جك اولان آل بو نسلك آلیدر، تاكه اونك ساقی متكای ملت، زیر برك وباری بر كوشهٔ سایه‌دار سلامت وسعادت اوله بیلسین.

فكرمجه بو دوره‌نك اك بیوك احتیاجی مملكته ایش تداركیدر. تعبیر یاكلش: یاپیله‌جق وظیفه موجود اولان ایشلره ومنتظر اولان ایشچیلره بر امكان مواصله بولمق، یعنی ایشلرله ایشچیلرك بولوشمه‌سنه خدمت ایده‌جك خط وصلی ایشچیلره تدارك ایلمك نقطه‌سنه منحصردر. بو خط وصل سرمایه‌در.

او سرمایه‌كه شمدی‌یه قدر طرق مستقیمه تعقیب ایده‌رك كله‌مزدی. ناموسكار اللره دوشمیه‌جكندن قورقه‌رق ابواب مملكتی دق ایده‌من. خفی ایزلر تعقیب ایده‌رك، بحره ارالقلردن قایه‌رق صوقولوردی، وبونك ایچون مفید اوله‌جغنه مضر، شفا بخش اوله‌جغنه سم آلود اولوردی. بوكون او سرمایه اطرافدن حدود مملكته كلش بكله‌یور. بوتون تصورات مستقبله‌یی بر خلقهٔ زرین شكلنده قوشاته‌رق بر اشارته منتظر...

كفایت ایدركه بو اشارت یاپیلسین ویاپیلیركن تجارب مكرره‌نك ارشادات ونصایحندن استفاده ایدیله‌رك بو مسافره بر امنیت ومنفعت مشروعه تخصیصی مقابلنده اوندن ده مملكت ایچون بلاوندم دكل سلامت وخدمت طلب ایدلسین.

ایشته اوزمان لوحهٔ عطالت ومسكنتیله تقریر الم ایله‌ین بوكونك ساحهٔ سفالتی بر عصای سحرك تمس حیات آورینه تصادف ایتمشجه‌سنه سیلكینوب قالقار، اوت، ایشته انجق اوزمان خسته دیریلیر.

بوكون حال عطالت ورخاوتده محكوم ظن ایدیلن بو خلق چالیشمق قابلیتدن اصلا محروم دكلدر، حتی پك از بر فائده‌یه مقابل خزینهٔ قوای جسمانیتندن پك چوق بر سرمایه صرفنه اوقدر آلیشیقدر كه او بلكه اصول سعیه عدم وقوف ایله اتهام ایدیله بیلیر. اوكا بر وسیلهٔ فعالیت بخش ایدلسه، سرمایهٔ قوتی اسراف واتلاف ایتمكه مانع اوله‌جق وسائطه تجهیز اولونسه، خصوصیله، چوق چالیشه‌رق آز قالمغه رضا كوستره كوستره دوچار فتور اوله‌جغنه معتدل بر صرف كوششه بدل صرفنه بر معیشت بوله بیلمك امكانی ویرلسه بو عنصر، بو ترك

عصر عجیبی. دنیانك اك مطیع وشجیع عسکری اوسه نصل قدرسه دنیانك اك عنیف ومستقیم. اك سعی‌پرور وفضیلتکار ایشجیسی اولمقده عینیله قدردر.

بالکز اعتراف ایتمه‌لیدرکه ولك جوهر طبعنده مدح‌قور کوملمشدر. اوندن استحصال ثمرات ایده‌بیلمك ایچون بزلر اوزرینه اوفورمك، کوکلرینی دوکمك. آنی میدانه چیقارمق لازمدر؛ اوزمان اوندن صاف بر

برحیات مخیله‌نك قصائد مسعوده‌سنی دوشونمکله مشغول اولان حکیم انسانیت پرست پرودون مسکنی کوچك تیز باغچه‌لرینك اورته‌سنده شاد وخرم، خندان وتابنده اولرله مستور وبو اولری سعی وفعالیتك آسودکی وزندکیسیله برر آشیان سعادت حالنه کتیرن عائله‌لرله مسکون کورمك ایستر، وبونك ایچون طبع جوان مردیسندن دوغان بر شعرك نظریات خیالیه‌سنه قپیله‌رق حیاتده هیچ بر زمان امکان تطبیق

مابیاسی زاده رفیق بکك جنازه مراسمی
Les funerailles de Réfik Bey, Ministre de la justice

آتو چیقه‌جقدر. ایشته ملتك مشعشع بر وهاج بی بو عصرك آتش زمبوش تعبیندن چیقارله‌بیله‌جك ولان آنودر.

بر محققت سار ایله انحلال ایده‌بیله‌جك اولان بو شعله حیات مملکتك سعی سجب آلود بوسنی ده روحپرور بر تاب سعادتله موجهدار ایتمش بردی! بشریت ایچون سرپرده وقالدن. سعد وسروردن مرکب بولمه‌یه‌جق برفنون معشرت دوشونوردی.

مملکتنه عند وصیغه استقدن بحث ایدرکن برقصیده شعرنه بتمق امنیته ادعا اولنه‌بیلیرکه بو حکیم شعراك خیالی تربیه ایدن تحفه حیات بو طوپراقده وبو عصرله بلك قولای تحقق ایده‌بیلیر. بوراده بکر وصف بر طوپراغك خرئی مدفونه‌سیله محویت‌پرور، قناعتکار بر عنصرك شب حیاتی وار. بوراده ساحه واسع.

برمیین رقابت هر بازوی غیرته مساعد . عین
میدان مجاهده‌ده جولان ایتمك ایچون افراد
یکدیگرینی چیکنه‌مکه . عین معرکهٔ معیشتده
اوغراشمق ایچون بربریلك قوتی قیرمغه محتاج
دکل . هرکس چالیشه‌بیلیر . هرکس چیکه‌بیلیر .
برمملکتك سعی مریضه‌سی دفعهٔ
دکیشدیرملك . اونی زنده وتوانا برمعنی مختلف
امواج تاشیه‌بیلمك البته برمساعدت. بونلر
محصول اقتصادی
اوله‌مز ؛ فقط بر
شیئی یتیرمك ایچون
اولا باشلامق لازمدر . استقبالك
سعادت ورفاهیتنه .
مملکتك زیدن
بر ابتدا
ایده‌جك اولان
ای نجات وفلاحه
. اولان ووطنه
ودیکر برنقطهٔ
نظردن . وکه بن
اساسی احتیاجی
ایچوندر . الا
ادارهٔ حکومتدر .

ترخیص ایدرسه عسکرز . عودت ایدن
مبلغ . حسبه‌دن بونلرك مجموعی
علامهٔ مخصوصه حصه حصه بدل . بعضیه
تطبیق ایدیله‌جك سرسر برموقعی دونیتن
دیانجیلر . بوتون ضابطه‌لك اندیشه‌سنه سببیت

ویرن بوش کزنلر . والحاصل کافهٔ دربدران
مملکت وسائل سعیه مضطردرلر . هله بونلردن
ون . دهایوکسك برنقطهٔ نظردن دوشونیله‌جك
. حسب متسنز ویر : تمسیق ایدیلن دوائردن
چیقاریلان مأمورلر . بوشده قالان قلملردن
اوزنیه چیقه‌جق کنجلر . برده مکتبلردن بوك
بوك آتیله‌جق زمره‌لرشمدی . بونلره ویره‌جق
مکتبلریله مشغول اولمیورز . هنوز تمامیله اجرا
آنه تشبث ایتمه‌مکله
برابر ایلك یوکسك
مشاغل فکریه‌دن
بری مکاتب شکیلی
ایتمکده‌در . وسعادت
حیاته تقید ایدن
بر ملت ایچون بو
نقص اشتغال ده
وجودمدر . لکن
تأسیس مکاتبدن
مقصد شعبه
مختلفهٔ معیشت
ایچون وسائل
حصه یدیمکدر .
اوندن اول تأمین
ایدیله‌جك مقصدده

بلغارستان پرنسی فردیناند
Prince Ferdinand

برشعبه مخصوصه‌یه بریلمز بعضی فوقتلر .
مکاتب موجوده‌دن کرك استانبولده کرك
ولایتده بولنان اعدادیلرك هرسنه علی‌العاده
ترخیص ایله چیقاره‌جقلری طلبه بر عدد مهم
تشکیل ایدر . بونلر حیاتده برحصهٔ فعالیت

ایسته‌یه‌جکلر ، وتعقیب تحصیله لزوم کورمه‌ین برقسم اکثری عروق متنوعهٔ مملکتده امتصاص ایده بیلمك ایچون منافذ مناسبه ارایه‌جقلر .

بونلردن صوکره مکاتب عالیه طلبه‌سی وار : بزه‌محتاج اولان مأمورلری ، معلملری بونلردن آله‌جغز . دیکرلرینی ، بوتون اوحوله‌ٔ عرفانیله‌کلوب‌بزدن ایش ایسته‌ینلری‌نه‌یاپه‌جغز؟ محققدرکه پك قریب برزمانده بو مکاتب عالیه مأذونینی احتیاجاتی‌تجاوز ایده‌جك ، بربوله‌میان ، ایش تدارك ایده‌مه‌ین قسم متباقیسنك‌ده سرمایهٔ معنویسی برکوشه‌ده توتونجیلکه ، یاخود ، بر ترزینك یانده قالفه‌لغه مساعده ایتمه‌جك . شو حالده ایی مأمور یتشدیرمك ایچون طقسان بدبخت ، صنف اجتماعیسندن سقوط ایتمش معلولین معارف یتشدیرمش اوله‌جغز .

بو برطرفدن مکاتبك درس جدوللرینه ، دیکر طرفدن ینه بومقاله‌نك اساس موضوعنه مماسدر . برنجی نقطهٔ تماسنی ترك ایده‌رك ایکنجیسنه حصر مطالعه ایتمك لازم کلیرسه ینه عین نتیجه‌یه واصل اولیورزکه عمله ایچون‌نصل وسائل سعیه احتیاج وارسه متعلمین ایچون‌ده ینه اوقدر شدتله وسائل فعالیت احداثنه لزوم واردر .

بو وسیله ایله دوقتور کوستاولوبونك بر صحیفه‌سی خاطره کلیور . دییورکه :

«احتیاجات‌ایله اواحتیاجاتی تطمین وسائلی اراسنده موجود تناسب معیار سعادتدر . بو ایکی اس نسبت‌مساوی ایسه ، اونلر نه‌قدر کوچك اولورسه اولسون ، انسان مطمئن ومطیدر . وسائل تطمین احتیاجك عدم کفایتندن متولد برفقدان تناسب نتیجه‌سیله انسان ینه تاسیس سعادت ایده‌بیلیر ، اکراحتیاجاتی او وسائل نسبتنه تنزیل ایدرسه . مشکله‌نك بوطریق حلنی شرقیون من‌القدیم کشف وتطبیق ایتدکاری ایچوندرکه بزاونلری دائما معیشت مقدره‌لری‌حقنده قانع وممنون کوریورز . لکن غربده ، غربك حیات جدیده‌سنده احتیاجات برمقیاس عظیمده توسع وتزاید ایله‌مش ایکن بونلرك وسائل تطمینی عین سرعتله ترقی ایله‌مه‌مشدر . بونك نتیجه‌سیله تناسبك وجهنده بیوك برعدم مساوات‌وار ، وواصل مرتبهٔ تمدن ومعارف‌اولان انسانلردن اکثری طالع مقدرلرینی تلعین ایله‌مکده‌در »

دوقتور کوستاولوبون قناعت فلسفه‌سنه مبنی اولان سعادت شرقیوندن بحث ایدرکن البت شرق تجددکاری دوشونمه‌یور . شرقه تجددکار اصل‌بوکون مکاتبده احضاراولونیور . اکر بوعناصر جدیده‌نك مقیاس سعادت حیاتی احتیاجات ایله وسائل آره‌سنده برعدم تناسبه ابتناء ایده‌جك اولورسه اولا کندیلرینك ، صوکره مملکتك سعادتنه ، نجاتنه خدمتله مکلف اولان بوشبان وطن نه‌بو نه‌او وظیفه‌یی ایفاایده‌مه‌یه‌رك طالع مقدرلرینی تقدیس ایده‌جك معرفتمندان دکل ، افلاس جهد وغیرتلرینی تلعین ایده‌جك بدبختان اوله‌جقلردر .

بونك یکانه چاره‌سی ، تکرار ایده‌م ، ایشدر ، ایشدن بشقه برشی دکلدر !..

عشاقی‌زاده : خالد ضیا

مسائل ماليه واقتصاديه

.....

آنونيم شركتلری

.....

مملكتمزده يكرمی اوتوز سنه دن برو برطاقم آنونيم شركتلری تأسس ايتمش اولديغی حالده بوكبی شركتلرك قوانين ونظامات تأسيسيه سی ايله مجلس اداره لری ، بونلرك صلاحيتلرينه وحصه دارانه قارشو وظائفنه دائر اهاليمزك مطلوب درجه ده معلومات لازمه استحصال ايتمامش اولديغی آشكاردر .

ايشته اداره ٔ مشروطه سايه سنده ممالك عثمانيه ده بوكبی شركتلرك بعدما تعدد ايده جكنی نظر دقته آله رق – بوآنه قدر قوانين ونظامات عثمانيه احكامنه توفيقاً اوتوزدن بضعه شركتلر وجود بولمشدر . بانقه . سير سفائن . غاز صو وسائر صناعی شركتلر مثللو – شمديدن قارئين كرامزه بوكبی شركتلر تأسيسی فكری ايله الفت پيدا ايتديرمك اوزره خلاصة ً بعض معلومات مفيده ويرمكی مناسب كوردك – آنونيم شركتلر هرمملكتده اولديغی كبی بزم مملكتمزده دخی فرمان حكمداری ايله تأسس ايتمكده اولوب حصه اوزرينه ترتيب اوله رق اساس اتخاذ ايتدكلری ايش وصنعتك ناميله تسميه اولونورلر . برشمندوفر خطی تمديدی، ريختيم انشاسی ويا بوكبی عمليات نافعه ايچون تشبثات اقتصاديه ده بولنمق ايستهينلره حكومت علی العموم برامتياز ويرمكده اولوب . متشبث اولانلر ايسه مدت معينه ده برآنونيم شركتی تشكيل ايليه رك بوشركتك نظامنامه ٔ تأسيسيه سنی دائره ٔ عائده سنه تصديق ايتديرمكه مجبور اولورلر . اشبو نظامنامه اساساً شركتك مجلس اداره سی ايله حصه دارانك وظائف وحقوق متقابله سنده تعيين وتصريح ايلديكی ايچون ماهيت واهميتی

بازبازيان افندی

ايوجه آكلاشلمق ايجاب ايلر . هرمملكت بومثللو شركتلرك اجرا آتی يقيندن تفتيش وتدقيق ايتمك حق وصلاحيتنی حائز بولنديغندن، بوبابده صورت مخصوصه ده مرخصلر دخی تعيين ايلرلر ! بوصورتله حصه دارانك حقوقی آياق آلتنه آلنميوب اومجلس اداره لرك اجرا آت منفعتپرستانه لری ممكن اولديغی درجه ده قونترول آلتنه آلنمش اولور .

بلغار هيئت نظارى

داخليه ناظرى موسيو تاكف
Mr. Takef Ministre de l'interieur

رئيس نظار موسيو ماليوف
Grand Visir Mr. Malinoff

خارجيه ناظرى و سابق پترسبورغ بلغارستان مأمورى جنرال پاپريقوف
Mr. Général Paprikoff Mini. des aff. Etr.

ماليه ناظرى موسيو صالاباشف
Mr. Salabachef Ministre des finiances

حربیه ناظری جنرال نیقولایف
۹۳ محاربه سنده بلغار فدائیلری قومانداننی
Genéral Nicolayef Ministre de la guerre

معارف ناظری موسیو موشانوف
Mr. Mouchanoff
Ministre de l'instruction publique

زراعت وتجارت ناظری موسیو آ. لایجف
Mr. A Laytchef Mi is. des Tra-Public

سابق خارجیه ناظری بارس پولتیقه ... وری دوقتور استانجف
Mr. Dr. Stantchef Ex-Ministre des aff. Etr.

آوروپا ممالك مختلفه‌سنده آنونیم شركتلری حقنده یكدیكرندن آز چوق فرقلی نظامات وضع اولنه‌رق اكثریا بر طاقم دستورلره (formules) توفیقاً معامله ایدیلیر. بزده دخی بوخصوصده همان یكرمی بش سنه‌دنبرو بر نظامنامه موجود بولوب اشبو نظامنامه فرانسه نظاماتندن اقتباس ایدلمش. وملكتمزك شرائط واحوال مخصوصه‌سنه كوره ممكن اولدیغی درجه تعدیل ایدلمش اولقله، بعدما تأسیس اولنه‌بیله‌جك سائر آنونیم شركتلری حقنده دخی قابل تطبیق عد اولنه‌بیلیر.

الك زیاده انكلیز قوانینی آنونیم شركتلرینه مأذونیت وصلاحیت واسعه بخش ایلمشدر. اكر انكلیزلرده كندی مملكتلرینك نظاماتنه رعایت ایتمك طویغوسی پك قوتلی اولماش اولسه ایدی، اشبو واسع مأذونیت یوزندن پك‌چوق سوءاستعمالات ظهور ایده‌بیله‌جكدی. انكلیزلر كندی مملكتلرنده ناموسلرینی محافظه ایده‌بیلمك ایچون دیكر هرهانكی بر آوروپالی قدر سوءاستعمالاتده بولنمیوب، آنجق قانونك بخش ایلدیكی مساعداتدن استفاده‌یه ساعی اوله‌رق اجنبی حصه‌دارانی اغفاله جهد ایدرلر. جنوبی آفریقا آلتون معدنلری شركتلرینك افعال واجراآتی همان هركسجه معلومدر. فرانسز سرمایه‌دارانی اكثریا كندی تشكیل ایتدكلری آنونیم شركتلرینك عدم موفقیته دوچار اولدقلرینی كورنجه، درحال انكلیز قانونی وجه ایله یكی برشركت تأسیس ایلیه‌رك تأمین منافع ایلرلر.

تشبثات جسیمهٔ صناعیه، شمندوفرلر، قناللر، سیروسفائن شركتلری، جسیم دوكمخانه‌لر وسائره‌ی بالطبع حصه اوزرینه شركتلر تشكیل ایدلمكسزین وجوده كتیریله‌مز.

آنجق بالاده بیان اولندیغی وجهله، بوكبی شركتلر مجلس اداره‌لرینك سوءاستعمالاتی كثیرالوقوع اولدیغی ایچون. هركیمسه حصه‌دار بولندیغی تقدیرده كندی اشتراك رأیی ایله تعیین اولنان مجلس مذكورك وظائفنی ایوجه تدقیق وتفتیشه قادر بولنملی. هرهانكی بر آنونیم شركتك حصه‌دارانی، بینلرنده ائتلاف حاصل ایده‌جك اولسه‌لر مجلس اداره‌لرینك انتریقه‌لرینه قارشو برسد چكه‌بیلیرلر.

درسعادتده اجرای معامله ایدن شركتلرده كلنجه بونلرك مجلس اداره‌لرینكده مع التأسف اسكی دوراستبدادك اثری بردرجه تعقیب ایتمش اولدقلرینی بیان ایتمكدن چكنمیه‌جكز. انشاءالله بعدما حصه‌داران ایله محررلر سربستیٔ افاده وتحریردن استفاده ایدرك علاقه‌دارانك حقوقنی وقایه خصوصنده جدی خدمتلر ابراز ایدرلر.

بعض مجالس اداره مستثنا عد اولنمق شرطیله، دیه‌بیلیرزكه بزده آنونیم شركتلرینك مجلس اداره‌لری، حصه‌دارلرینه قارشو پك متكبرانه برطور ایله حركت ایتمكه، شركت منافعنی كندی منافع خصوصیه‌لری كبی عد ایتمكه آلشمش اولوب، آنجق كندی اجراآت وترتیباتندن انتظار ایتدكلری نتایج حاصل اولمدیغی تقدیرده تكرار پاره چكمك ایچون حصه‌دارانه مراجعت ایدرلر. شو جهتی ایی

بیلملیکه ، مجالس اداره اعضالرینك شركت مأمورلرندن پك فرقلری یوقدر . زیرا مجلسده حاضر بولندقلری هر كون ایچون آیریجه اجرت الدقلری كبی ، تمتعات سنویه‌دن مهم برحصه آلیرلر وشركتك امور ومعاملاتنه یقیندن وقوفلری اولدیغی ایچون حصه سنداتنك دوشوب یوكسلمه‌سندن طولاییسیله بعض منافع تأمین ایدرلر .

مثلا فرض ایده‌لم كه بر معدن آنونیم شركتك مجلس اداره اعضالری مركز معدندن ، معدنك بر قسمنك چوكمش اولدیغنی و یا بوقسمه صو باصدیغنی خبر آلیرلر ؛ بوتقدیرده هنوز وقعه‌دن هیچ كیمسه خبردار اولمدیغی حالده درعقب كندی سنداتی صاتدقلری كبی ، آچیقدن دخی صاتشده بولونورلر ! بالآخره كیفیتدن حصه‌دارانك دخی خبردار اولمسی اوزرینه فیئاتلرده دها زیاده دوشكونلك حاصل اوله‌جغندن ، دیمك اولیوركه حاصل اولان مهم فرقلردن مجلس اداره اعضالری خیلیجه استفاده تأمین ایتمش اولورلر .

بواعضالر بالعكس ایی برخبر آلدقلری حالده اشترا معاملاتنده بولنه‌رق ، فیئاتلر تدریجاً یوكسلمكه باشلار . بویوكسلیش كندی اعظمی حدینی بولور بولماز ینه اولجه صاتون آلمش اولدقلری سنداتی صاته‌رق فرقلرنی ینه كندیلری قزانیرلر . امور مالیه ، معدنیه وصناعیه‌یه متعلق هرهانكی ایش خصوصنده برامتیاز ویا مأذونیت استحصال ایتمش اولان اشخاص علی العموم برهیئت صرافیه‌نك معاونتنه مراجعت ایدرلر اشبو هیئت اعضاسی تكلیف اولنان ایشی هرصورتله تدقیق وتحقیق ایتدكدن صوكره لازم كلان سرمایه‌یی بالتعیین ، بونی یا نقداً تأدیه ویا حصه سنداتی اخراجیله بوسندلرك برقسمنی درجهٔ اشتراكلرینه كوره كندیلری آلیرلر . بر قسمنی ایش صاحبنه ویررلر . بالآخره شركتك نظامنامهٔ تأسیسیه‌سنی تنظیم ایتدیره‌رك بونی‌ده حكومته تصدیق ایتدیریرلر اشبو نظامنامه موجبنجه مؤسسلر كندیلرینی اوچ ویا بش سنه‌ایچون مجلس اداره‌یه اعضا كوستریرلر كه بوایلك مجلس اداره ، مجلس عمومینك تصدیقنه محتاج بولنماز ! بومجلسك مدت وظیفه‌سی ختام بولدیغنده حصه‌داران مجالس عمومینك اكثریت آرا ایله خلفلری انتخاب اولنور . لكن تأميناً بیان ایده‌بیلیرم كه درسعادتده بولنان آنونیم شركتلرینك مجلس اداره اعضالری آنجق وفاتلرنده ویاخود بعده‌یه كیتمك مجبوریتنده بولندقلری حالده ترك وظیفه ایتمشلردر ! بومأموریت اودرجه‌ده منفعتبخش ، شو حالده اوقدر موجب ممنونیتدركه ترك وظیفه هیچ برینك فكرندن بیله كچمز . دیكر طرفدن حصه‌داران ایسه علی العموم كندی حقوق و صلاحیتلرینه دائر طوغری وتام بر فكر حاصل ایتمامش اولمله ، مجلس اداره اعضالری مختلف وسائط ایله ظاهری بر اكثریت احداث ایدرك كندی كندیلرینی یكیدن انتخاب ایتدیرمكه موفق اولورلر .

بزم آنونیم شركتلرمزك سكز اون سنه‌لك راپورلرینی نظر تدقیقدن كچیردیكمزده عین

اشبو حصت هر مجلس اداره اعضاسی همده محسب صفتی حائز اولدیغی . [illegible] ایسه عین عددی (Billi) [illegible] ذكر اولندیغی متعهدایدر . [illegible] حصه‌دار [illegible] لازم [illegible] اولنور [illegible] بازلاق [illegible] ترتیب [illegible] بوصورتله حصه‌دار [illegible] مقصدی قولا [illegible] مجلس اداره عضوری [illegible]

كی ۳۸ نجی ماده حكمنجه دخی مجلسه اشتراك حقنی حائز بولنورلر . هر حصه‌دار شركتك سنوی حساباتی وراپورنی تدقیق وتحقیقه صلاحیتدار بولنیور ایسه‌ده بو ۳۸ نجی ماده اوله [illegible] ترتیب ایدمشدركه وجدانسز ومفتریس [illegible] كسدی یومه قدر حصه‌دار [illegible] اوراق حقیقیه [illegible] مقصد حقیقتی [illegible] حصه [illegible]

مابایی زاده رفیق بك مرحومك جنازه مراسمنده هیئت وكلا

Les généraux et les officiers aux funérailles de Refik Bey

ویرمكدن [illegible] .

[illegible] ۲۷ نجی ماده‌سی حكمنجه [illegible] مجلس [illegible] شركت [illegible] یدهیاءت ایچون [illegible] كون [illegible] كندی حصه [illegible] كوستریلان [illegible] مجبور [illegible]

[illegible] چویرمكدن . مجلس اداره [illegible] بوكی حركاتی [illegible] طبیعی كورنیور [illegible] حكومت طرفندن قومیسر ووكیل [illegible] اللقیدلی شایان [illegible] دكلدر .

مجلس اداره مجلس عموميك تكليفى اوزرينه على العموم ييكى محاسب تعيين ايدوب بونلر مجلسك انعقادندن درت كون مقدم شركتك مركزينه كيدوب حساباتى مطبوعاتى ديونى واحتياط آقچه‌سنه تخصيص ايديلن تحويلاتى تدقيقه مأذون بولونورلر. لكن بونلر شركتك سنه معاملاتندن آنجق ايكى اوچ آى صكره انتخاب اولندقلرندن معاملاتك احوال صحيحه‌سنى دكل، اسكى احوالنى تدقيق ايده‌بيليرلر.

مختلف اشخاص نزدنده بولنان حصه سنداتنى بولنديره‌رك ويره‌جكلرى ...نده انتخاب اولنان برقاچ اشخاص تامه قيد ايتديره‌رك مجلسده دها زياده آرايه مالك اوله‌بيليرلركه. بو صورتله بو ييكى اشخاص مقتدر و يشكدار بوقق شرطيله مجلس اداره اعضاسينك پلانلرينى بوشه چيقارمغه موفق اولورلر؛ اوروپاده امور اقتصاديه وصرافيه ايله اشتغال ايدن جرائد ورسائل بوكبى خصوصاتده كندى قارئينه خدمتده بولندقلرندن

مانيالى زاده رفيق بك مرحومك جنازه آلاينده درويشان و دركاه

Les derviches Tourneurs aux funérailles de Refik Bey

باخصوص كه هر سنه عين اشخاصى تعيين ايتمك عادت حكمنه كچمش اولديغندن بو محاسبلر بالطبع دائما مجلس اداره اعضالرينه خوش كورينه‌بيلمك ايچون اللرندن كلانى دريغ ايتمزلر...

ايمدى بو حاله قارشو حصه‌دارلرك نه ياپه‌بيله‌جكلرينى تعريف ايده‌يم:

داماً دامه كون اولديغى كبى حصه‌دارلر

برده مناسبت دوشدكجه توركياده بولنان انونيم شركتلر حصه‌دارانه معلومات و ايضاحات لازمه‌يى ويروب كندى منافعلرينك حسن محافظه‌سى مقصديله تشبثات مقتضيه‌يى ابراز ايده‌جكلر.

ق. م. بازبازيان

ارطغرل[*]

— مدحت جمال بك —

سن ای نام بلند، ای نام ترك، ای نام رعد آهنك !
اورر قلب جهانه یاد صیتکا نوای جنك :

بیوك بر دولتك آوازهٔ تاریخ اجلالی ،
مؤید قوم عثمانینك اك تابنده آمالی

ارطغرلك لفظ جلیل روحدارندن ،
وطن چیقمش اوشاه تجددك علوی مزارندن !

جهانگیرانه بر دولت یاپان اولادی نا یله
اونام شان ایله ایتمش جهانك قلبنه حمله ؛

فتوحات ابد بیزی عالمدن بیوك برنام ،
صدای قهر استیلای حشیت آور اعرم !

کوچوك برکابه‌نك طاغنده، طوغمش اختر تاریخ !
بیوك نامیله اما بر مؤبد حیدر تاریخ .

کولرکن اعتلای سلطنت نور جبیننده ،
خلافت موج اوروردی لمهٔ چشم مبیننده ،

کفن بردوش اولان اولاد استقبالی آتیدن
اونك انظار عالم بینه اولاشدی روح افکن

مؤید چهرهٔ اقبالی مهر شرق عثمانی ،
یانار کهسارمرده سایهٔ تابنده عنوانی .

بقاع مکه‌دن تا ارضرومك صوك حدودنده ،
شو یهنای عظیمك ساحهٔ عالمودنده

بتون دامان مرشه اعلایاب وابدیت
ارلان مسجدلرك معبدلرك فوقنده مستثنا ،

بلند و آسمان آرا فیوض صدات عنوان ،
منارقدن کونش جرمنده تابان چهرهٔ قرآن

دوکرکن عالم تاریکه جمله کهکشان نور ،
علمردن اوررکن آسمانه بیك هلال هور ،

منور قبه‌لردن جوشه کلمش بیکران عمان
ایدرکن قدرت مولایه عرض حمد بی پایان ،

او ور هرقبه‌دن بر صفحهٔ تاریخه عکس افشان
بیوك ارطغرلك نام بلندی ، تا ابد شایان !

اول ارل بش دولتك اعصار انجنده انقراضندن ،
بحارك ارتعاشندن ، جبالك اهتزازندن ،

سیوف الهك اعلای بروجه ارتقاسندن
سماوات غزاتك انکشاف وانجلاسندن

وجود فخر وجده نائل اولمش دولت شانك
اولور تاریخ طوردقجه خطیب قلب ووجدانك !

سن ای نام بلند، ای نام قدسی، ای نام عدل آگاه
قدوم ذ ل اچون منهاج حقی ایلدك شهراه :

اوت سن فکر حقدن محمدت آرای ظهور اولدك ،
صحیفك ملی حشیت داربه نجم فرور اولدك :

حقیق اوان سنجوقی طوغمش سیف ارطغرل ،
کورر هراق ووردن اوسیف حقی استانبول !

[*] ۵ نومرولی نسخه‌مزده برچوق مرتب غلطلریله نشر ایدیلان بو نشیده مصححاً یکیدن طبعی وجیبه‌دن عد اولوندی .

بلکه صوك قهرمان عثمانی
اولان اوغلك بیوك سلیمانك
ارتحالیله فکر شیطانی
پادشاه اولدی قبر ذیشانك
هرضربو عمانی دیکاردی ؛
هرکون ارطغرل ایکلر ، ایکاردی ...
« بکزه‌یور کهکشانه یاره‌لرك ،
موکب رحلتك اودر کویا ؛
یلدیرم عکسیدر نقاره‌لرك ،
سنی آلقیشلایور بروج سما ؛
شعری تاریخ اضطرابکده‌ر .
کلیور لوحهٔ مزارکدن
یلدیرملر قدر بلند ایون ؛
بشرك عمر تارومارندن ،
قلب دنیانك انکسارندن ،
فکر حقك غروب زارندن ،
دها دهشتلی برصدای ممات !
دها خونین مآل بر ماتم !
ملککه کریه بار اولان صدمات
زهر نام روان — خرابکدر .

آه ای جیدار غزا توأم ،
لیل اعصار ایچنده ایکلرسك ؛
جوش ایدن قلب اغبرارکدن
جو تاریخه اك بیوك فریاد ؛
برمؤید لقای منبرسك ....
فقط اك جانخراش فریادك
اوردی خلقك صماخ عبرته
باتدیغك کون ، وطن قدر ناشاد ،
بر سفینه‌یله بحر عمانك
باتدیغك کون مزار غربتنه ! [١]
آه ای جبههٔ بلند — نژاد ،
شمدی هرکون ژاپونیانك دکزی
برغروبکاه خونثار اولیور ،
سنی قالدیردی آندی اولادك ...
تارومار اولدی تربهٔ شانك
سکا هردالغه برمزار اولیور ...
کرد باد مهیب هجرانك
ایکله‌ر شمدی فکر وقلبمزی :
قاره قان دالغه‌لرله آغلایه‌رق ،
بوکون ارطغرل ایسته‌یور برحق !

— ١٧ کانون ثانی ٣٢٤ —

کمال زاده
علی اکرم

[١] ارطغرل نام جلادتی طاشیان وتقریباً اون سکز یکرمی سنه ول طرف دولتدن زیارت رسمیه ایفا ایلمك ایچون ژپونیایه قدر کوندریله‌رك عودت ایدرکن ژاپونیا دکزلرنده بش آلتی یوز کزیده عثمانلی ضابطی وقهرمانی بحریه عسکریله برابر غرق وهبود اولان عثمانلی سفینهٔ حربیه‌سی مقصوددر .

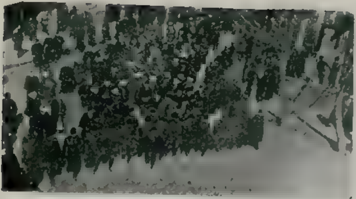

مانیاسی زاده رفیق بك
مرحومك جنازه مراسمنده
اطفائیه طابوری

Aux funérailles de Réfik bey—Les pompiers

مانیاسی زاده رفیق بك
مرحومك جنازه مراسمی
سرکه جیده انتظار

Aux funérailles de Réfik Bey Attente à Sirkédji

سلطان احمده
مطبوعات نظامنامه
سی علیهنده
سراجق رفیقلر
طرفندن عقد
ایدیلان میتینغ

Mitting à Slt. Ahmed

دارالفنوندن چیقیوردم: او کون ، ریاضیه شعبه‌سی اوچنجی سنه‌سنه حرارتك نظریه‌میخانیکیه‌سنی اکمال ایتدیکمدن بو نظریه‌نك حکمت سماویه‌یه دائر تطبیقاتنـدن بحث ایتمش ایدم : شمسك صرف ایتمکده اولدیغی حرارت عظیمه‌نك منشأنی ایضاح ایچین بوزمانه‌قدر درمیان اولونان فرضـیه‌لری نظر تدقیقدن کچیرمش ؛ برندن ماعداسـنك شایان قبول اوله‌میه‌جغنی افندیلره دلائل فنیه وریاضیه‌سیله کوسترمش ایدم . حال حاضرده اك زیاده عقل وحکمته موافق کورونن بونظریه‌یه توفیقاً کرك ارضك حرارت داخلیه‌سی ، کرك شمسـك حرارت حاضره‌سی ناصل حسـاب ایدلدیکنی‌ده ایضاح ایلمش ایدم .

حتی« بو نظریه‌ده شمسك، جاذبهٔ متقابله‌لری تأثیریله یکدیکری اوزرینه سقوط ایدن برطاقم اجرام صغیرهٔ صلبه‌دن تشکل ایتدیکی؛ وحرارتی‌ده بونلرك مصادمه‌لریله ضایع اولان قدرت حرکیه‌لری مجموعنه معادل اوله‌رق ظهور ایدن حرارتدن عبارت بولندیغی قبول ایدلمشدر.» دیمش ایدم . ایشته بو نظریه ، ۱۸۵٤ سنهٔ میلادیه‌سنده کونیغسبرغده عقداولونان برقونفرانسده حکیم شهیر هلموج طرفندن مدافعه اولونان «شهابیه نظریه‌سی» [Théorie méthéorique] ایدی.

اوت ! بو نظریه‌یه توفیقاً یکدیکرندن بعید بولونان وهر بری برر حرکت جزئیـه ایله متحرك اولان ملیارلر، تریلیونلرجه اجرام صغیرهٔ صلبه جاذبهٔ متقابله‌لریله برچوق سـنه ظرفنده بربری اوزرینه سقوط ایده‌رك حاصل ایتدکلری ناقابل تعداد مصـادمه‌لرله فوق العاده عظیم بر حرارت وجوده کلمش ایدی؛ اوت! کلمش ایدی‌ده بوحرارت تأثیریله اجرام مذکوره بخار ویاغازه منقلب برکتلهٔ عظیمه تشکیل ایلمش ایدی. صوکره بوکتلهٔ جسیمهٔ غاز یوزلر وبلکه بیکلرجه سنه‌لر متوالیاً تقبض و توسع ایتمك صـورتیله بر طاقم حرکات رقصیه اجرا ایلمش؛ ونهایت قطبلر طرفی باصیق، ونصف قطری سیاراتدن نپتونك محرکنك نصف قطرندن پك بویوك بر «سحابیهٔ دوآره» تولید ایتمش ایدی . مشاهیر ریاضیون وملکیوندن (لاپلاس) ك «سحابیه نظریه‌سی» (Theoris nébuleuse)نك مبدأی بوسحابیهٔ دواره ایدی. لاپلاس سیارات ایله پیکلرینك صورت تشکلنی بو سحابیه‌یی ترکیب ایدن اجزای رقیقهٔ غازیه‌نك جاذبهٔ متقابله‌لری تحت تأثیرنده تکاثفلریله ایضاح ایتمك ایستمش ایدی. ایشته بوواریی خاطره‌مدن کچیره‌رك دارالفنوندن چیقیور ایدم . بو اثناده آرقه‌مدن برسس

— خواجه افندی !

دیدی . درحال دوندم ، باقدم. سسك صاحبی اوچنجی سنه طلبه‌سندن برافندی ایدی .

— نه وار؟ دیدم .

— مساعده ایدرسه کز بعض شیلر صوراجغم

— های های !

— اولا نیچین هلموج ایشی برچوق اجرام صغیره‌نك سقوطندن طوتدیرمش‌ده تا مبدأ کائناته قدر کیتمه‌مش ؟

ثانیاً سحابیهٔ دواره فوق العاده حار اولمق لازم کله‌جکندن بونك اوزرنده حیات وازجمله حیات نباتی نه‌صورتله مصون‌قاله بیلمش؟ ثالثاً حیات یالکز ارضه‌می انحصار ایتمشدر ؟ دیدی .

بونك اوزرینه افندینك یوزینه باقدم . صوردیغی شیلر فنك کندیسنه دکل فلسفه‌سنه عائد اولدیغی ایچین اول امرده هیچ جواب ویرمه‌مك ایستدم ؛ فقط بوصره‌لرده فرنکلرك « سقولاستیك » دیدکلری طرزده اجرای محاکمه ایدن وهرشیئی عقل ومنطق واسطه‌سیله بیلمك داعیه‌سنه دوشن بعض‌ذواتك هرنه هذیان‌ایدیلیر ایسه اونی فنه اسناد ایتدکلرینی کوردیکم ایچین جواب ویرمکی سکوته ترجیح ایلدم . دیدم‌که :

— نظریه دیمك برحادثهٔ‌مشهوده‌یی ایضاحه مدار اوله‌بیله‌جك برطریق دیمکدر . حال‌حاضرده شمسك حرارت عظیمه‌سنی ایضاح ایده‌بیلمك ایچین هلموج بویله برچوق (۱) اجرام‌صغیره‌نك یکدیکری‌اوزرینه سقوطنی‌کافی کورمش ویویله‌جه « شهابیه نظریه » سنی تأسیس ایتمش ! هلموج بو نظریه ایله دیمك ایستمشدرکه : آکر بو قدر اجرام صغیره یکدیکری اوزرینه سقوط‌ایده‌جك اولور ایسه عالم شمسه مشابه بر عالمك تشکلی و وسطنده قاله‌جق و شمسك حرارتنك بتمامها تحصلی فناً ممکندر . فقط بو قدر اجرام صغیره نره‌دن کلمش ؟ بونلر اولدن نره‌ده ایمشلر ؟ ناصل وجود بولمشلر ؟ بونلرینی تحری ایتمه‌مش‌در . زیرا مبادینك تحری‌و تعیینی فنك‌دائرهٔ تصرفنده دکلدر . هلموجی بویله بر نظریه‌یه سوق ایدن شی ، هم حال حاضره‌کی حرارت شمسی بو طریقله بالحساب بوله‌بیلمه‌سی ، هم فیما بعد حرارت شمسك بوطریقله یعنی تکاثف‌صورتیله حصولنی ایضاح ایلمه‌سیدر . بوندن باشقه — حال حاضرده — حرارت‌شمسیه‌یی ایضاح ایده‌بیله‌جك برطریق ، کرك حکمی ویا کیمیوی‌اولسون ، کرك میخانیکی اولسون ، موجود دکلدر .

اوت ! فن ، مبادیدن بحث ایتمز ! حرارت شمسی کورمرك آنجق شهابیه نظریه‌سنه قدر چیقار ؛ یوقسه بونظریه‌یه اساس اولان شهابلرك منشأ اصلیلرینی آراماز . چونکه آرا‌سه‌ده‌بوله‌ماز .

ثانیاً بوشهابلرك یکدیکری‌اوزرینه سقوطیله حاصل‌اولان حرارت عظیمه‌دن فوق‌العاده‌جسیم برکتلهٔ بخارحالنه کیردکلرینی‌یعنی ، سحابیهٔ‌دواره تشکیل ایتدکلرینی دوشونه‌لم . لاپلاس بویله بر سحابیهٔ دواره ایله عالم شمسی تشکیل ایدن سیارات وپیکلرینك‌وحتی بعض‌سیار اتده‌کورولن حلقه‌لرك بیله صورت حصولنی ایضاح ایدیور . بوندن باشقه‌بوسحابیه‌فرضیه‌سی حرارتك «نظریهٔ حرکیه‌سی» واسطه‌سیله برحقیقت فنیه شکلنی کسب ایلیور . یالکز پك‌زیاده‌شایان‌دقت برجهت‌واردرکه اوده بعض فیلسوفلرك لاپلاسنك بو نظریه‌سنی عضویاتك ظهور وتکاملنه‌ده تطبیق ایتمه‌لریدر . مثلا ارض اوزرنده حیات نباتی وحیوانینك ظهوریده بر نتیجهٔ تکامل اولمق اوزره قبول ایدن بوفیلسوفلره‌کوره عالم ، قورولمش برساعتك تا دوروتجه‌یه قدر ایشلمه‌سنه مشابه اولمق لازم

كلير . فقط ارباب فن بوكا كلياً معارضدر برمثال اولمق اوزره سزه عصر حاضرك اك بيوك حكمتشناسى اولان لورد كلوينك بر سوزينى سويلهيهيم . بوذات برقونفرانسده ديمشدركه :

« ارض اوزرنده حياتك ظهور و دوامى ، صورت قطعيهده ، علمك نظريات محيحصى خارجندهدر . علم حرات حركيهنك علم حياته قارشى يكانه خدمتى ، حياتك اويله كندى كنديته ظهور وينه كندى كنديته دوامايدهبيلمهسنى كلياً رد وانكار ايلمهسيدر »

ينه بو ذات ديكر بر قونفرانسدهديمشدركه:

« كرهٔارض اوزرنده حياتك كرك ابتدا وظهورينى ، كرك دوامنى برقدرت فاطرهٔ حاكمه (The Soverign Creating Power) نك مداخلهسى اولمقسزين آكلامق ممكن دمكدر . »

بناءً عليه لابلاسك سحابيهنظريهسى حياته وحياتك تكامله قابل‌تطبيق اولهماز. چونكه بويله اولسه ميليونلرجه سنهلر عالم شمسى تشكيل ايتمهسى لازم كلن عضوى و غير عضوى بالجمله اجسامك « مادهٔكونيهٔاوليه » نك تابع بولونديغى قانونه تابع اولدقلرينى قبول ايتمك ايجاب ايدركه بوده حكمةً دوغرو دكلدر .

ثالثاً حياتك كرك‌نباتى كرك‌حيوانى اولسون ارضهمنحصراولماسنه كلنجه، بوبابدهسويلهنهجك سوزلرك كافهسى فرضياتدن عبارتدر .

شويله كه : لابلاسك تشكل عالم‌حقندهكى سحابيه نظريهسنه كوره اك‌اول اك‌بعيد بولونان سيارات تكون ايتمش و نهايت شمس بونلردن تجرد ايلمش در. حال حاضرده اك بعيدسياره اولان نپتونك اوزرندن باقلديغى حالدهشمسك

مادى بر كوكب ثابتدن كوچوك كورونهجكنه وشمسك بو سيارهيه نه حرارت ، نهده ضياجه بر فائدهسى اولماديغنه شبهه يوقدر . فقط شمس تكاثف ايدرك حجمى بو قدر تناقص ايتمديكى ومثلا كتلهسى ارضك بولنديغى موقعلرى‌اشغال ايلديكى برزمانده بوسيارهيى‌ارض كبى هم تسخين هم‌تنوير ايتمش اولهجغنه نظراً بورادهده اوزمانلر ذوى‌الحياتك‌يشايهبيلمش اولملرى‌استبعادايدىلهمز.

ايشته قدت فاطره حياتى اك اول بو صورتله اك اوزاق سياراتده تجلى ايتديرهرك استعداد كسب ايلدكجه شمسهدها قريب برسياره اوزرينه نقل ايتمش اولماسى و ياخود بورادهه يكيدن احيا ايلمش بولنمسى ملحوظدر. حال حاضرده ايسه ارضدن ماعداسنده محافظهٔحياته ياردم ايدهجك برحال كوروله‌مهمكدهدر . بزه اك قريب اولان مريخ سيارهسنك‌قطعهٔ استوائيهسى‌بيله بوزكتلهلريله محاطدر. ينه بزه قريب‌بولونان زهره‌ايسه بيلديكمز مخلوقاتك تحمل ايدهميهجكى درجهده حرارت شمسه معروضدر. فقط‌برمدت صوكره شمسك حرارتى تناقص ايدهرك ارضك‌اوزرنده حياتى محافظه ايدهميهجك وفقط زهرهاوزرنده ادامه ايليهجك برحالهكلهجكندن‌ذوى‌الحياتك‌ارض اوزرنده منقطع وزهرهودها صوكرده عطارد اوزرنده منجلى اولماسى‌محتملدر. خلاصه ارضك ذوالحياته يكانه ملجأ و مسكن اولماسنده وديكر سياراتك بوندن محروم قالماسنده هيچ بر سبب معقول كورولهمامكدهدر .

— شمسك سنوى نشر ايتديكى حرارت پك عظيم‌اولمقله برابر بونشرده منتظماً دوام‌ايتسه مجموع حرارتى لااقل اون ميليون سنهده ضايع

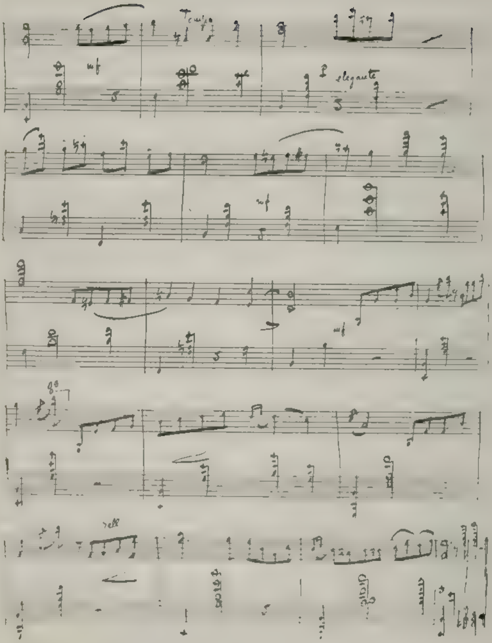
Tempo
mf
elegante
mf
mf
rall

صالون نشيده‌لری — موسيو بينه طرفندن

Morceau de Salon, par Mr. Binet

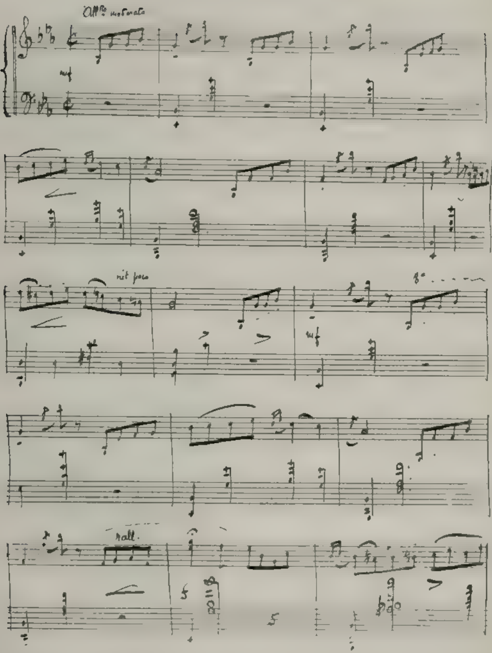

ایتمه‌سی ایجاب ایدیور. عجبا بومدت ختامنده عالم شمسی نه اوله‌جقدر ؟

— شمسك هر آن فضایه نشر ایتدیکی حرارت اجرام واجسامه بخش ایدلمش اولان قدرت مختلفه‌نك تدنی وتجزیسنه بر مثالدر . بو صورتله حرارت نشر ایده ایده بر زمانلر کله‌جکدرکه آرتق کرهٔ ارضی کافی درجه‌ده تسخین ایده‌میه‌جك ونواحئ قطبیه‌ده بولونان بوزلر یاواش یاواش بوتون سطح ارضی استیلا ایده‌جکدر . نواحئ قطبیه‌ده اولجه مخلوقات بولوندیغنه بوکون شبهه یوقدر . چونکه ارضك محورینك وضعیتی حسبیله حرارت جهتندن الك اول قابل سکنا اولان محللری نواحئ قطبیه‌سی ایدی. حالبوکه حرارت شمسك تدنیسی ایله‌بو نواحئ قطبیه‌یی بوزلر قاپلامش؛ مخلوقات‌ده خط استوایه دوغرو چکلمکه باشلامشدر . اوت ! کیتدکجه انسانلر خط استوایه دوغری یاقلاشه‌جقلردر . شمسی حرارتك تأثیرندن دولایی ذکالری چوجقلرك ذکالری درجه‌سنده اعتبار اولونان سیاهیلرك اقامت ایلدکلری آفریقا چوللرینه آوروپالیلر هجرت ایده‌جکلر وقطعهٔ معتدله دیدیکمز بو نواحی‌یه‌ده بوزلر کله‌جکلردر ! نهایت بوصورتله حرارت شمسك تدنیسی ایله کرهٔ ارضك بو کون سطحنی بوزلر قاپلایه‌جق ویاخود او درجه برودت استیلا ایلیه‌جکدر ! بر صورتده‌که آرتق حیاتك دوامی عادةً ممکن اوله‌میه‌جقدر .

— دیمك که ارض‌ده حال ممانه داخل اوله‌جقدر ؟

— شبهه‌می وار! فقط اولجه دیدیکم کبی ارض اوزرنده حیات منقطع اولمادن ویاخود اولدقدن برمدت صوکره زهره اوزرنده ظهور ایتمه‌سی‌ده محتملدر .

بالکز ارض اوزرنده‌دکل، شمسك حرارتنك بوصورتله تدنیسی سیارآتدن هیچ برنده حیاتك دوامنی تأمین ایده‌میه‌جکدر .

— فقط‌بوحرارته‌ضایع‌اولیوردینیله‌بیلیرمی؟

— خایر ! ذاتا بزم ایچین اجسامه بخش ایدلمش اولان قدرت مختلفه‌دن هیچ برینك امحاسی ممکن ومتصور دکلدر . یالکز برشکلدن شکل آخره تحویلی وتحولی واقعدر . شو قدر که‌اکثریتله برجسمه بخش ایدلمش اولان قدرت تجزی ایده‌رك قابل استفاده بر حالدن تباعد ایدر . مثلا کموری یاقق ویا کوری صرف واستهلاك ایتمك دیمك ، حقیقت حالده کمورك حائز اولدیغی قدرت کیمویه‌یی حرارته تحویل ایتمك دیمك‌در. بوتحولده ایسه حاصل اولان حرارتدن کاملاً استفاده قابل‌دکلدر. ایشته ضایع اولیور دیدیکمز حرارت ، استفاده اولونه‌میان وهواده تجزی ایدن بو حرارتدر . شمسك حرارتی‌ده بویله‌در. حتی نشر ایتدیکی حرارتك اقل‌قلیلی اولان بر جزئندن استفاده ایدلمکده‌در. فی‌الحقیقه شمسك فضاده نشر ایتدیکی حرارته نظراً ارض اوزرینه تصادف ایدن قسمی همان هیچ مثابه‌سنده‌در. چونکه حرارت شمسیه‌نك قسم‌کلیسی فضاده تجزی‌ایده‌رك ضایع‌اولمقده‌در. ایشته بو ضیاع سببله هر شمسك حرارتی تدنی ایدیور ! هران بر موت محققه تقرب ایدیور !

— دیمك که : . . . .

— اوت! اجرام فلکیه‌ده، افرادبشریه کبی بر موت مطلقه محکومدر !

بونك اوزرینه مخاطبم ، بر حس عجز ایله بلا اختیار :

— لاحول ولا قوة الابالله ! دیدی.

صالح ذکی

بر بدیعهٔ شعر وحقیقت

— مابعد و ختام —

سیارات سائرەدە اسکان ایدن انسانلری کورمك، آنلرك مؤسسات مدنیەسنی یاقیندن تدقیق ایتمك بزم ایچون پك فائدەلی اولوردی؛ لکن حیفا کە بورادن عملیات اسقائیەیە مخصوص اولدیغی محتمل اولان جدوللرینی ، قناللرینی ؛ قطبلرینی و قارلرینی تماشا ایتدیکمز مریخ همشیرەسنك ، ارضك یانندن اك یاقین کچدیکی زمان بیلە اللی آلتی میلیون کیلومترو اوزاق بولنیور ! آه ، بر دقیقە ایچون اجرام علویەیە اعتلا قابل اولسە، شو فکر جوال اورالردەکی مصنوعاتی تقدیرە امکان بولسە انسانیت بشقە بر شکلە کیرردی . . هیهات ، بز بو خاك سفلییە غایت متین رابطەلرلە مربوطز، حرستلر ایچندە آجینەجق برر اسیرز، قلبمزك اثیری اعتلالرینی مادیت چاموری، ذلت وسفلیتلە، منع وقهر ایدر! خواجە مرحوم دەبوندن جریحەدار اولمش، مقهوریتدن متولد برفریاد درونیی ضبط ایدەمەمش : «محرومیتدن اك زیادە تأسف اولنەجق شی هرمخلوق متولد اولدیغی جرم سماوینك حدودینی تجاوزلە سیر اجرام فلکیەیە چارە بولاماسیدر . صدحیف کە سکان سیارات دوائرنجمیەلرندە محبوس دائمی اولمغە محکومدر!»

آلت تحلیل احتوا کوستردر ارکانی
کشف اولنمشدرکوا کبدە نەعنصردرمکین

کهکشاندەکی کونشلرك ضیاسی ، اونلرك یکانە بر مبشر موجودیتی اولمقلە برابر بنیهٔ صمیمیەلرینیدە خبرویرر. دهای بشری ضیایی تدقیق ایلە منبعنك حقیقتە وصول چارەسنی بولمشدر. اوت ، بوکون (آلت تحلیل احتوا) یعنی محلل ضیایاخود طیفبین بزە تریلیونلرجە کیلومترو اوزاقدە سیح ایدن اجرامك اجزای مرکبەسنی، کمال صدق وجدیتلە خبر ویرییور! معلومدرکە ضیای شمس یدی رنکدن مرکب اولوب طیف نامیلە معروفدر . مذکور طیف مور رنکلە باشلایەرق لون احمرلە ختامە ایرر. طیف اکر غایت صاف اولورسە لدی التدقیق بونك متمادی اولمدیغی وطولنە عموداً بر طاقم اینجە سیاەچیزکیلرلە آیرلمش بولندیغی کوریلور. بواینجە سیاە چیزکیلرخطوط طیفیە نامی آلتندە یاد اولنور . طیف شمسدەکی خطوط طیفیەدن اك مهملری ، قیرمزینك نهایتندە ، قیرمزی اورتەسندە ، ترنجینك یاقیننده ، ترنجینك غایتندە، یشیلدە ، ماویدە، چیویدیدە ، مورك غایتندە اولمق اوزرە سکزدر . طیف شمسینك خطوط طیفیەسی ثابت اولوب شمسدن منتشر هر ضیانك طیفندە خطوط بو ترتیب وعدد اوزرەدر شمسدن غیری اولان منابع ضیائیەنك

ده طیفی موجـود اولوب مرکب اولدقـلری رنکلرك عدد وموقعیله طیف شمسی‌دن متمیز اولدیغی کبی اشبو طیفلرده‌دخی خرده‌بینی خطوط طیفیه مشهود وصدورایتدکلری منبعك ماهیت وطبیعتنه کوره طیفده‌کی ترتیب یعنی موقعلری متبدلدر . دیمك اولیورکه بر منبع ضیـائی‌نك شـعاعاتی دیکرندن تمیز ایدر وماهیتنی خطوط طیفیه دینیلن معما انکیز الفباسیله مدققك پیش انتباهنده یازیورر . بر عصردن بری بتون بر سلسلهٔ علمانك تجربه‌لری ایله بو الفبانك قرائتی قابل اولمش ومفتاحی اخلافه یادکار ایدلمشدر . ایشته تحلیل طیفی دینیلن اصول خارقه‌نما بوندن عبارتدر . تحلیل طیفی شمسه، کواکبه تطبیق ایدیله‌رك اونلرك بنیه‌سی تعیین اولنمشدر . شمسده سطح ارضده مبذول اجسام بسیطه‌دن برچوغی (دمیر، سودیوم ، قالسیوم ، ماغنزیوم ..) موجوددر . طیفیین سیاراتك بزمکنه مشابه بر هوای نسیمی کتله‌سیله محاط اولدیغنی‌ده اثبات ایتمشدر . کهکشـانك شموسنه کلنجه : اونلر رنکلرینه نظراً درت مجموعه‌یه آیرلمشدر . برنجی‌ده شعرای یمانی، نسر الطائر، نسر الواقع کبی بیاض ماغمی کوکبلر واردر ؛ اونلرك رکن اصلیسی مولد الما غازی‌در ایکنجی‌ده صـاری یلدیزلر واردر ؛ بونلر شـمسمزه مشابه اولوب اونی ترکیب ایدن عناصر کیمیویه‌دن متشکلدرلر . اوچنجی ودردنجی‌ده ترنجی وقیرمزی‌مترا‌ق کونشلر بولنیور ؛ بونلر برنجی مجمعه کواکبك ضـدی اولوب مولد الماءدن محـروم وقاربونه مالکدرلر ؛ بوسبتون قیرمزی کوکبلر بو مجمعه‌نرك صوك قسـمنی تشکیل ایدوب حضات عریه‌دن مرکبـدرلر . بو کون فن اولکی مجمعـه‌ده‌کی کواکبك اك کنج ، اك یکی کونشلردن اولوب فعالیت عظیمه‌یه مالك وزیاده‌سیله حار بولندیغنی اثبات ایدیور ؛ اونلرك یالکز مولد الماءدن مرکب اولمشـه نظراً کائناتك مادهٔ اولی‌سی ، عنصر اول تکوین صودر دینیله‌بیلیر .

دیکر مجمعه‌لر بزه کواکبك متعدد صفحات تکاملنی کوستریر ؛ صوك مجمعه ایسه صوك صفحه اولوب حالت زوالدر هیچ شبهه یوق‌که قیرمزی کونشلر انطفایه میالدر .

تحلیل طیفی بزه معدنیاتك تکاملنی کوستردیکی کبی دیکر بیوك بر حقیقت اوکره‌تیور : اوده فضای لاتناهی‌نك هر نقطه‌سنده ماده‌نك عینی قوانین کیمیویه‌یه تبعیتی‌در . اوت ، بونده‌ده اساس وحدت جلوه‌نما اولیور !

ماورای کهکشانده چشم نظارات الله
ایتدیلر تعیین درت بش بیك سحابی راصدین

عجبا سماده پارلایان کواکب مرئیه‌نك جمله‌سی کهکشـانده داخلمی در ؟ بو مهیم سؤاله ، بر چوق هیئت شناسـانك تدقیقات موشکافانه‌سنه اسـتناداً ، مثبت بر جواب ویره‌جکم : اوت ، اغلب احتمالاته کوره کواکب مرئیه‌نك کافه‌سی کهکشانده داخلـدر . فی الواقع سماده کواکبك عدد وکثافتی ، کهکشـانه اولان مسـافه‌لریله معکوساً متناسبدر یعنی کهکشانه تقرب ایلدکجه کواکبك عـدد وکثافتی تزاید ایلدیکی حالده آندن تباعد ایلدکجه بو عدد وکثافت آزالیر ؛ مثلا کهکشان سینه‌سنده اونبش دقیقه‌لق بر ساحهٔ تلسـقوپیه‌ده یوز یکرمی ایکی کوکب مشاهده ایدلدیکی حالده بو رقم تدریجاً اوزاقلاشلدقجه

اوتوزه ، اون سکزه ، اونه ، آلتی‌یه و نهایت قطب کهکشانی قربنده درده قدر تنزل ایدر . انکلتره هیئت شناسلرندن (نورمان لوقیه‌ر) ك بیاناتنه نظراً قطب کهکشانی‌یه اصابت ایدن کواکبك عددی درت رقمیله ارائه اولنورسه آنك سطحنده‌کی کواکب تقریباً اللی درده بالغ اولور .

ایشته کهکشـان بو صورتله بتـون اجرام سماویه‌یی ، شمس ایله برابر محیط اولدیغندن دینیله بیلیرکه بتون کائنات اونده محتوی در . بو قسحتسرانك طولی ، یوز آلتمش بیك تریلیون کیلومترودر ! یوز آلتمش بیك تریلیون ، بو بر رقمدرکه آزیجق دوشونتلره رعشه ویرر . بو رقم ، قرق بر تریلیون رقمندن ، یعنی ارضه الك یاقین کوکبك مسـافه‌سنی اشعار ایدوبده بزی حیرتلره غرق ایلین عدددن بش بیك کره بیوکدر ! دوشونملی‌که ضیا ثانیهٔ واحده‌ده اوچ یوز بیك کیلومترو سرعته مالك اولدیغی حالده کهکشانك بر اوجندن دیکر اوجنه انجق یوز یکرمی بیك سنه‌ده واصل اولور !

شمدی بیلکزکه کهکشانك بیوکلکی نه قدر محیر المعقول ، نه قدر مافوق التخیل اولورسه اولسون لاتناهی‌ده برذره قدر اهمیتی اوله‌مز !

لاتناهی بزم کهکشانمز کبی و اوندن معظم بیکلرجه کهکشانه جلوه‌کاهدر .

سمانك شوراسنده بوراسنده نظر راصد یاقین و بیاضمتراق بر طاقم شائبه‌لره تصادف ایدرکه نه‌بولوز و یا سحاب نامیله معروفدر . نه‌بولوزلرك بر چوغی کروی الشـکل و دیکرلری زیاده‌سیله مختلف اشکال غیر منتظمه‌یی حائزدر بونلر علی الاکثر کوزله کوریله‌مز . نه‌بولوزلرك برقسمی دوربینله کواکبه تحلیل اولنه‌بیلورسه‌ده قسم اعظمی قابل تحلیل دکلدر .

ایشته لاتناهی‌نك کهکشانلرینی بو نه‌بولوزلر تشکیل ایدیور .

بوکون تدقیقات متوالیه نتیجه‌سی اوله‌رق تعین ایتمشدرکه نه‌بولوزلرك بزم کهکشانمزله هیچ بر مناسبتی ، هیچ برقید اشناییسی یوقدر . کبیر خریطهٔ سماویه‌لره دقتله باقیلیرســه کوریلورکه نه‌بولوزلر ، کویاکهکشاندن فرار ایتمش کبی آنك پك اوزاقلرنده اخذ موقع ایتمشدر .

بو حقیقتدن ملهم اولان هرشل ، السانیتك جبین شرفنه لایموت اکلیللر وضع ایدن بیوك داهی شو بارقهٔ علویتی ، فکر معظمی اظهار و تأسیس ایدیور : « اجرام سماویه میاننده کهکشانمزه اجنبی اولان یکانه اشیا ، غیر قابل حل نه‌بولوزلردر ؛ غیر قابل حل نه بولوزلر فضای لاتناهی‌ده کومولمش دیکر کهکشـانلردرکه بزمکندن ممتنع المساحه بعدیتلرله آیرلمشدر . اونلر حقنده بز هیچ بر فکر ایدینه‌میز . »

بو نه‌بولوزلرك عددی بوکون . « درت ، بش بیك » دکل تام اون بیکدر . ریاضیٔ شهیر امیل پیقار : « الحالة هذه کافهٔ رصدات ، هرشلك او بلند فکرینی تصدیقه میالدر . » دیور .

کائنـات بر دکل ، خیر او بوکونکی عدد حقیقتك یانـنده هیچ و مغفلدر ، یوز بیك ، یوق میلیونلرجه میلیارلرجه‌در !

بو خلقت تصورآمز ایلرولدکجه بیومکده دوام ایدیور وایلیه‌جك واونك سلاسل عظمتی افاده ایچـون مالك اولدیغمز عددلر ، رقملر بیتدیکی زمان ، ینه اوعددلرك نهایتـه النهایه

مسینا حرکت ارضندن صکره

Après l'incendie de Messine

فوقندەقالەرق آلودۀ عجز اولان حسابات تقریبیەیی سینەسنه ساقط بر توزدانەسی یوتان بحر محیط کبی ، بلع واحاطه ایدەجکدر ! نه بولوزلرك ، بو محتشم کائناتلرك، احتمالکه کهکشانمزه غبطه فرما ایکن، اڭ قوتلی دوربینلرده بیله برشائبۀ بیضا کبی کورنمسی . بعدیتلری حقنده برفکر اجمالی ویرەبیلیر. (اراغو)نك حساباتنه نظراً بزم کهکشانمزك لنظرمزده نه بولوزلر قدر کوچولمسی ایچون طولنك اوچیوز اوتوز درت مثلی قدر اوزاقلاشمسی لازمدر . او زمان کهکشانمز بزه او قدر اوزاق بولنورکه ضیا اورادن انجق بش میلیون سنەده کلیر . ایشته نه بولوزلرك اکثریسی بویله حالانکیز مسافەلرده سابحدر .

نه بولوزلرك عظمتی، مسافەلردن آکلاشیلیور؛ فقط آتیدەکی ملاحظۀ فرضیەده اوکا دائر بر کوجك فکر ویرر: سمانك اڭ کوزل نه بولوزلرندن بریده الجبار برجنده واقع اولوب (پرسەچی) نك رصداتنه نظراً سماده بش درجەلك بر ساحەده منتشردر . مذکور نه بولوزك بزه اڭ یاقین کوکبلردن یاریم ثانیه اختلاف منظار عرض ایدن بر ییلدیز مسافەسنده اولدیغی فرض ایدیلیرسه بش تیریلیون درتیوز میلیار کیلو مترولق بر طوله مالکیتی تعین ایدر ؛ بویله بر طولی مبدأدن منتهایه قدر قطع ایچون ساعتده یوز یکرمی کیلومترو سرعتی حائز اولان بر قطاره بش آلتی میلیون سنەیه محتاجدر! اونوتمیەلمکه بو رقملر بر عادی تخمیندن عبارت اولوب حقیقتك زیادەسیله مادوننده‌در؛ زیرا نه بولوزك بعدیت حقیقیەسی فرضمزدن میلیونلرجه کره بیوکدر!

مسينا حركت ارضى : تحريات
Recherche, après le tremblement de terre à Messina

نه بولوزلرك آكثرى طيفيين ايله تدقيق اولنورسه بر مادهٔ غازيه‌دن بالخاصه مولدالمادن متشكل اولدقلرى آكلاشلور ؛ ديمك‌كه نه بولوزلر حال تشكلده برر يكى كائنات اولوب ميليارلرجه سنه‌ده بر چوق صفحات تكامل كچيردكدن صوكره فضاى اثيرى‌ده ديكر كائناتلره التحاق ايده‌جك وميليونلرجه كواكبه مهدظهور اوله‌جقدر .

بتون بو علوى حقيقتلرى ادراك ايدن خواجه مرحوم ديبوركى : «يكى علم نجوم بزى آگاه ومتنبه ايدركه فضاى بى‌انتهاى سماده جملهٔ شمسيه برنقطه كبى قالوب عالم كهكشانمز ميليونلرايله صاييلان عوالمك بريسيدر. كهكشانمزك حكومت وسيعه‌سنك خارجنده بو كونه قدر بيكلرجه بيوك كهكشانلر تعداد اولنوب نيجه ميليون كونشلر وهر كونشك اطرافنده ارض كبى واندن بيوك سياره‌لر دوور ايدرلر . كيمى هنوز طوغمش، كيمى تام ياشنده ، كيمى اختيارلمش كيمى اولمشدر ! نه قدرت ، نه سعادت ! كرهٔ ارضك ميليون مثلى بيوكلكنده اقتابلر ايله مملو بو ساحات وسيعه‌يه نسبتله زواللى ارضمز دريا قوملرينك بركوچك دانه‌سى كبى قالدقده انسان اسميله ياد اولنان مخلوق بو نهايتسز عالملر ايچنده نه قدر بر طوتار ؟ . . اوزمان سرمدى‌يه قياسله عمر انسان دكل دور ادم بيله نه درجه كوچك قالور ! »

بو كون فنك هرلمعهٔ نفوذى ، انسانك كوچكلكنى ، هيچلكنى ميدانه قويمقدن خالى قالميور: كائناتده انسانديلن مخلوق هيچدر! اوت ، انسان كوچكدر ؛ فقط اصل

بیوکلکی بو کوچکلکده‌در. زیرا غربك الك بیوك متفکرلرندن برینك دیدیکی کبی « بو ساحهٔ فسیحه‌ده ، بو فضای شعشعه نثارده جسمی بر مظلم نقطه‌دن بشقه بر شی دکل ایکن فکر وذکاسی اوساحه‌یی تمامیله در آغوش ایدر و آهنك ساکتندن ذوقیاب اولور ! »

هر مجره نیجه ملیون آفتابی مشتمل
هر کونش کندی توابعیله فلکده‌ سابحین

هیئت شناس قامیل فلامار یونك فکرنجه نه‌بولوزلر ، کهکشانلر یکون عمومیسنك بشده برنی ایری ، متمیزکوکبلردن متشکل کومه‌لر تشکیل ایدر . بو کومه — نه‌بولوزلردن برقسمی الات رصدیه ایله مرکبه‌لرینه . یعنی ییلدیزلره قابل تحلیلدر ، کلب الصیاد جله‌ٔ کوکبه‌سنده واقع نه‌بولوز بو جله‌دن اولوب ١٨٤٥ سنه‌سی ایلك بهارنده لورد روسی طرفندن مشهور کبیر دوربنیله رصد ایدلدکده « غرابتنما برکردباد شموس » دن مرکب اولدیغی کورلمشدر .

کائناتده مشاهده ایتدیکمز سکون ، عطالت ولایتغیریت ظاهری در ؛ حقیقتده اجرام سماویه اعظمی بر فعالیتی حائزدر ، اویله بر فعالیت‌که هر صفحه‌سی برر صورتله حیرتی جلب ایدر . . فی الواقع « اجرام سماویه ، هیچ بر کیمیاکرك تخیل ایده‌میه‌جکی قدر معظم دارالاستحضارلر ، پوته‌لردن بشقه بر شی دکلدر ؛ او پوته‌لرده ، اوجاقلرده بزم ایچون وجوده کتیرلمسی غیرممکن برحرارت مفرطه حکمفرمادر . » ایشته او دار الاستحضارلرده ماده ، لاینقطع تغیره اوغرامقده‌در .

مع هذا سماده‌کی یکانه فعالیت ، بوندن عبارت دکلدر . اونك هر ذره‌سی مختلف استقامتلره دوغری لاینقطع قوشه‌رق منظره‌سنی ، غیرمحسوس صورتده ، تغییر ایدوب دوریور . . . اوت ، مثلا شمسمز حرکت ذاتیه ایله متحرك اولوب فضای اثیری‌ده بیوك بر سرعتله قطع مسافه ایتمکده‌در ، او قدرکه بوکون بولندیغی موقعدن یارین بر بچق میلیون کیلومترو اوزاقلشمش اولیور ! کونش نسر الواقعك پارلادیغی موقعه دوغری لاینقطع ایلرولیور ، بزم تجلیکاه مقدرآمز اولان کره‌جکی‌ده سائر همشیره‌لریله برلکده سوروکلیور . . هر کون ، هر دقیقه ، هر ثانیه سمانك اك کوزل الماسیاره‌سندن ، شعراسندن اوزاقلاشیورز ، تشکر ایدلملیدرکه بو تباعدالیمه مقابل دیکر بر الماسپاره‌یه نسر الواقعه عینی مقدارده یاقلاشیورز ! تحلیل طیفی سائر شموسك ده حرکات ذاتیه ایله متحرکاً مختلف استقامتلره دوغری سیح ایتدیکنی خبر ویریور وحتی سرعتلرینی بیله تعیین ایدییور . سمانك اك سریع جرمی دب آکبر جله‌ٔ کوکبه‌سنده واقع یدنجی قدردن بر ییلدیز اولوب ثانیه‌ده اصغری اوله‌رق اوچیوز بیك کیلومترو مسافه قطع ایدرك فضاده ییلدیرم کبی ایلرولیور ! کواکبك بزه ثابت کورنمسی ، مسافه‌لری سببیله حرکت ذاتیه‌لرینك عندمزده غیرمحسوس اولمسندندر ! فی الحقیقه انلردن اسرعنك سماده قطر ظاهری شمسه معادل بر مسافهٔ ظاهره قطع ایتمسی ایچون تقریباً ایکی یوز یتمش بش سنه لازمدر ! شموس لاتناهی‌نك بویله مختلف جهتلره دوغری سبح ایلمسی ، منظرهٔ سمواتك آناً فاناً تبدل وتغیرینی موجب اولیور .

خلاصه کائنات ابدی بر صحنهٔ انقلابدن بشقه بر شیئ دکلدر.

فرط عمق ووسعت اجرامدن اغرب بو کیم
بونجه عالم کوستر برقطره صوده حزده بن

متفکر، اعظم نامتناهی نك تماشای مغشی سندن صوکره چشم حقایق بینی اصغر نامتناهی یه توجیه ایدیور .

اصغر نامتناهی، اعظم نامتناهی قدر وبلکه آندن زیاده حیر تفزادر . چونکه مخیله مز فضای لاتناهی یه میلیارلرجه عالم صیقیشدیره بیلیر؛ حالبوکه بر حبه جکك عالم اولمسنی تخیل ایده مز.

بعضاً طبیعت ، دائما مافوق الطبیعه شیئلره وجود ویرمکله ممتاز اولان خیالی فرسخ فرسخ آشار ، بزه مافوق التخیل حقیقتلر کوسترر !

عضویاتك اجزای مرکبه سی یعنی حجیره تدقیق ایدیلیرسه آکلاشیلیرکه طولی بر میلیمتره نك بیکده اونی تجاوز ایتمز . بر مینی مینی بوجکده میلیونلرجه حجیره واردر . حالبوکه حجیره ده بسیط اولمیوب بوتون بر عالم دینه جك قدر مرکبدر فی الواقع بر حجیرهٔ تامه بر چوق عناصر وارکان حیاتیه یی احتوا ایدرکه (پروتو پلازما ، نوات ، سانتروزوم ، کرهٔ جذبیه ، نوقله ئول) تخطرا یدیله بیلنلردر ، دیمك که اساساً عندمزده پك کوچك اولان بوجك ، حقیقتده میلیونلرجه موجودات عضویه یی حاوی بر عالم و اوعالمی تشکیل ایدن هر موجودده کوچك مقیاسده دیکر بر دنیادر .

مع هذا بو اوقدر جالب حیرت اولمسه کرکدر. بر قطره جق صویه خرده بینله باقیلیرسه ناکهان بر عالم تظاهر ایدر او عالم او قدر غلبه لقدرکه هر هانکی بر نقطه سنه ، سکانی دلشکسته ایتمکسزین آکنه اوجی بیله باتیرمق ممکن دکلدر. بویله عالم سکانی نه قدر کوچوکدر بیلیرمسکز ؟ علمادن (لووه نهق) اثبات ایتمشدرکه بیك میلیونه یعنی بر میلیار نقیمیه ، اجدادمز عندنده اصغر نامتناهی تشکیل ایدن قوم دانه سی قدر بر کتلهٔ مائیه اشغال ایده میور! شو حسابه کوره قوم دانه سنه بر میلیمتره نك یوزده بری قدر بر طول بخش ایدلسه بیله بر قطره صوده یوز میلیاردن فضله حیوانجق اولدیغی تعین ایدر ! دیمك که بر قطره صوده ، کرهٔ ارض اوزرنده کی انسانلر عددندن بتمش کره ازید اشخاص تعیش ایدیبور! اشخاص مذکوره نك سائر عضویات کبی اعضای مختلفه سی وار در !

ساده بو قدر دکل .. (اهره نبرغ) ك تدقیقاتیله ده ثابت اولمشدرکه موضوع بحث ایتدیکمز اصغر نامتناهیلرك اوزرنده دیکر طفیلیات یشادیغی کبی او طفیلیات اوزرنده ده دیکر بر طاقم پراسیتلر یشایور !

بر قطره صوده عالملر و او عالملر ایچنده ده دیکر عالملر سبح ایدیبور !

آنلرك عمر قصیرنده ثوانی سالدر
لحظه در عمر مدید نجمه نسبتله سنین

« آنلرك عمر قصیرنده ثوانی سالدر » بو حیوانجقلر بر قاچ دقیقه ایچون دوغار ، بر لحظه تنفس ایدوب یشار ، اولور . ساعتلرمز اونلر ایچون جملهٔ قروندر .

لکن عجبا حقیقتده بز اونلردن زیاده می یشایورز؟ زمان و یا مدت دینیلن شیئ نه در؟ احتمالکه زمان قدر قوللاندیغمز کلمه اولدیغی

و مفهومی ذهنمزده منقوش بولندیغی حالده تعریفنه امکان بوله‌منز ؛ زیرا خواجه مرحومك بر اثرنده دیدیکی کبی (زمان مدتلری امور اضافیه‌دن در .)

اوت ، زمان عنـدی‌در ؛ زیرا خارجده وجودی یوقدر .

دوشونه‌لم : زمانی بزنه ایله تعیین ایدییورز ؟ مبدأ عد اولنان حادثه‌نك تعاقب وتکرری ایله .. مثلا اناطولی‌نك ، او سوکیلی معصوم وطنمزك زمردین صحرالرنده‌پرورشیاب اولان برقیزجغزه

اویله ایسه بززمان مفهومنی حادثاتك تکررندن استخراج ایدییورز . شمدی بر عالم تخیل ایدلسـونکه اوراده سـکون قطعی حکمفرما اولسون ، هیچ بر حادثه تحدث ایتمسون عجبا اوراده‌زمان‌مفهومنك تصورینه امکان‌وارمیدر ؟

زمانك غیر معین واضافی برشیٔ اولدیغی شونکله‌ده‌ثابتدرکه شمسك بروج اثناعشریه‌یی دولاشـمسی ویا دها دوغریسی ارضك شمس حولنده حرکت انتقالیه اجرا ایتمسی عندمزده سنه‌یعنی ییل‌دیدیلن‌مدت‌زمانی تشکیل ایدییور ؛

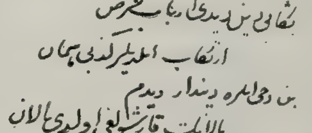

خواجه تحسین افندی مرحومك خط دستی

اصلی ، مرحومك تلمیذ عرفانی نادری موزی افندی طرفندن اهدا اولنمشدر

یاشنی صورسه‌کز : « چیچك آینده دوغدم .. بو سنه ایلکین چیچکلر آچارسه طقوز یاشمه کیره‌جکم . . » دیر . منجمه : « هجرت سنیه‌دن شمدی‌یه قدرقاچ سنه‌کچدی ؟ » دیه صورسه‌کز سزه « اوزماندن بری کونش مثلا سنبله‌برجنه بیك‌ایکی یوزسکسان آلتی‌کره داخل اولدیغندن اون ایکی عصر سکسان آلتی ییل کچمش دیمك . » جوابنی ویرر . بو ایکی جواب شکلاً مختلف اولمقله برابر اسـاساً بردر ؛ ایکیسنده‌ده مبدأ اتخاذ اولنان حادثه‌نك تکرری موضوع بحثدر .

بزم ییلمز اوچیوز آلتمش بش کسورکوندر . حالبوکه سیارات سائره‌دن مثلا اورانوسك ییلی اوتوز بیك آلتی یوز آلتمش یدی کسور کون اولدیغی کبی عطاردك سـنه‌سی‌ده سکسان یدی کوندن عبارتدر .

کذلك کون دیدیکمز شیٔ‌ده بویله‌در ؛ کره‌مزك کونی یکرمی اوچ سـاعت اللی آلتی دقیقه اولدیغی حالده مشتری‌نك کونی اون ساعت بیله سورمز .

ضیانك متعاقباً انتشار و انتقالی حادثه سی‌ده

بزم زمانه عائد فکرلرمزك ، حال ، ماضی و استقبالك نه قدر عندی بر تصور اولدیغنی اثبات ایدیور : اك یاقین کوکبك ضیاسی بزه درت کسور سنه‌ده واصل اولمقده بولندیغندن بز بو ثانیه‌ده ، زمان حالده کوکبه باقارکن اونك حالنی دکل ، درت سنه اولکی ماضیسنی کورورز . اکر کوکب ن تاریخنده ناکهان محو و زائل اولمش بولنسه ده ینه بز بر مدت اونی کورمکده دوام ایدرز زیرا کوکبدن حین غیبوبتنده صادر اولان شعاعات ضیائیه بزه کلمك ایچون قطع مسافه‌یه باشلار و درت بو قدر سنه‌ده واصل اوله‌بیلیر . دیمك‌که بزم ایچون زمان حال حاضر ، کوکب ایچون ماضی‌در . کذلك غیبوبت کوکبك عندمزده تحقق استقبالده اوله‌جقدر ؛ حالبوکه بو حادثه ماضیده واقع اولمشدر .

خواجه مرحوم بیوریورلرکه : « زمان بی پایان مبدأ و منتهاسز بر نهر سریع الجریاندر که مجراسی محل انقلابات کونیه و مورد شئونات دائمه و بلکه ماء معین تکوینك عینیدر . صحنهٔ عالمده کائنات اویونجی . و زمان آنلری سیر و تماشا ایدیجی‌در . » انکلتره‌لی داهئ شهیر (لورد کلوین) ك تخمینه نظراً کرهٔ ارضك شمسدن ایریلوب شمدیکی حال تکمله وصولی اوتوز الی قرق میلیون سنه‌لك بر مدته احتیاج کوسترمشدر . بناءً علیه هیچ شبهه یوقدرکه مرکز شمس اولان نه‌بولوزك فضای اثیری‌ده تکاثف صورتیله تحدثی میلیارلرجه‌سنه اقدمدر !

میلیارلرجه‌سنه ابدیت یاننده لحظه کبی قالیر . زیرا تقویم ابدیتده ثانیه‌نك سنه‌لردن فرق واره‌یدر ؟

ایشته منظرهٔ کائناتك متفکره الهام ایتدیکی فکرلرك صوکی : ابدیت ، لاتناهی ! .. برفیلسوف شاعرك دیدیکی کبی انسان « فضای لاتناهی‌ده ، بو ساکت اوچورومده بر طوپراق پیغینیله برابر یووارلانوب کیدیور .. بو طوپراق پیغینی اوزرنده هر موجود ذی حیات ، فنارسز و ضیاسز اولدیغی حالده او لیانی اولمیان لاتناهی بولنده بر صاله بکزییور .. »

انسانلری اك زیاده تعذیب و تلویث ایدن بر شی وار ایسه اوده غرورلریدر . هپ او غرور تأثیریله‌درکه اکثر زمانلرینی آه و فریادله کچیررلر . بو غریب مخلوق بر آز کائناته عطف لحاظه ایتسه غروردن قورتیله‌وردی زیرا کندیلرینی باعث خلقت عد ایتدکلری ، تفسلرینه بو درجه اهمیت ویردکلری حالده « خزائن بی پایان طبیعتده دکل کندی جسم حقیرلرینك و فقط کرهٔ ارض کبی بر حبه‌جکك ضیاعندن بیله بر نقطه اکسیلمك احتمالی اولمدیغنی آکلارلردی . »

خواجه مرحوم دییورکه : « بر صحرای کبراده زرع اولنان میلیونلر ایله کیله تخمك بر دانه‌سی بالفرض طپراقسز بر طاش اوزرینه کلمکله و یاخود بشقه عارضه سببیله اول دانه‌نك پایدار اولمامسندن محصولاته نقصان عارض اولمش اولورمی ؟ هیهات ! .. ارض بو کائناتده ذره دکلدر آرتق ایشی یوق ایسه بشر غرور و انانیت ایتسون ! »

خواجه مرحوم ، بو بیوك متفکر حقایق علویه‌یی تمامیله ادراك ایتمش اولدیغندن درکه شو قبهٔ مکوکب آلتنده نفسانیتدن متولد برفریاد

قونیه‌ده حکومت قوناغی میدانده قانون اساسینك اعلان کونی
Vue prise le jour de la proclamation de la constitition à Konia

بیله اظهار ایتمدی ، آغلادیسه دعالر ایدرك اغلادی . .

انین و فغان نه‌یه یارار ؟ آهنکسزلك کندیمزده‌در ، کتابهٔ جسمیمزك ناموزون سطرلرندن‌در . . کائناتك آهنك تامی ، شموسك طراقهٔ هولناك تصادمیله بیله خللدار اولمز . قوانین طبیعیه‌نك ثباتی کریه و نوحه‌لرمزله قابل تغیر دکلدر .

تحسین افندینك حقیقتلرله پرورشیاب اولان روحی ، او وجدان پرمعالیسی هر امله ، هر فجاعته بر چلیك کبی مقاومت ایتدی ، هیچ ضعف کوسترمیه‌رك حیاتك کتابهٔ طبیعتك بر قاچ سطرنی اوقویه‌بیلمکدن عبارت اولان یکانه صفاسنی سکون تام ایچنده سوردی . .

بو بر بیاض روح وجدان ایدی ، سحرك براق و ساکن ضیاسی کبی پارلادی و بر کون ، شو شاهقه فوقنده التماع ایدن کی نا کهان اختفا ایدن ییلدیز کبی ، سمای استقبالده پارلامق ایچون سونر کبی کوروندی . . .

خواجه‌نك او پاك و بی شائبه حیات سعیی ، پر آهنك و سکون وجدان نواری وطن ایچون چالیشمق ایسته‌ین کنجلر ، متفکرلر پیشنده اك کوزل بر لوحهٔ عبرتدر .

تشرین ثانی ۱۳۲٤

محمد علی توفیق

تابلو — ایمپراطوریچه اوژه‌نی و معیتی ....

L'Impératrice Eugénie et les dames de sa cours

لاسال [۱] Lasalle

بر سواری ضابطی نصل اولمالی ؟
نصلی ؟ « لاسال » کبی .
« لاسال» کیم؟

« لاسال » بیوك ناپولیونك آك چوق تقدیر ایتدیکی سواری جنراللرندن بری‌ایدی.

دنیانك‌هرطرفنده بتون‌سواری ضابطلرینه سؤال اولنسه : « کیمك کبی برسواری‌ضابطی اولمق ایستر ایدیکز » ؟

شبهه یوق‌که طقسان طقوزی : « لاسال » کبی دیرلر . بلکه آلمانیاده : هم « لاسال » کبی همده « سیدلیچ » کبی دیرلر . [۲]

« لاسال » ۱۷۹۴ تاریخ میلادیسنده بر کون — هنوز باش چاوش ایکن — دشمن طرفندن بر قاچ آتلی اسیر ایتدیکی وبرده بطریه الدیغی جهتله باش قوماندان بوناپارط حضرتلری کندیسنی تبریك ایله برابر ملازم ثانی ایتمش فقط « لاسال » بو رتبه‌یی او قدر جزئی عد ایلدیکی بر خدمته مقابل پك چوق کوره‌رك قطعیاً قبول ایتمه‌مش ایدی . بعده « لاسال » فرانسه‌نك ایتالیاده حرب ایدن اردوسنه تعیین اولندیغی زمان، بیوك ناپولیون که، اوزمان جنرال بوناپارط ایدی، اشبواردونك قوماندانسنه انجق ایکی ایدنبری مأمور ایدلمش اولدیغی حالده (مونطونوط) و (موندووی) و(لودی) محاربات مشهوره‌سنی قزانمش وحالا جمله‌مزه درس اولان سوق‌الجیش فننك آك اساسلی وپارلاق قواعدینی وضع ایلمش اولدیغندن بوناپارطك‌مهارت فوق‌العاده‌سنه مفتون‌اوله‌رق بر زمان عسکره (لاسال) دیمش ایدی‌که :

« ایمپراطورك آك‌چوق مهارت‌اقتدارو بهادرلغنی ایتالیا سفرلرنده کوردم ؛ چونکه شمدی ایمپراطوردر ، وسائط اجرائیه‌سی واسعدر ؛ لکن ایتالیاده : آج ، چپلاق ، پاره‌سز وهمان سلاحسز دیمکه شایان براردو ایله نجه فتوحات عظیمه‌یه مظهر اولمش ایدی ؛ ایشته آك‌چوق تقدیر اولنه‌جق دور او دوردر . »

« لاسال » ك ایلروده کوریله‌جك مهارت واقتدارینه منضم اولان درایت وذکای خارق العاده‌سنه ایلك بر نمونه : بر کون ایتالیاده (برەسقیا) شهرنده درت بلوك پیاده وبربلوك سواری ایله شهرك محافظه‌سنه مأمور ایکن آتسزین جنرال (قاسدانوویچ) قوماندانسنده‌کی اوستریا اردوسی مذکور شهری تسخیر ایتمش ایدی . بو صورتله اسیر دوشن (لاسال) اوستریا باش قوماندانی بولنان مشهور مارەشال (وورمسر) ك حضورینه اعزام اولندقده

[۱] Lasalle یازیلورسه‌ده : لاسال کبی اوقونور .

[۲] «سیدلیچ»ك ترجمهٔ حالی یقینده سواری آرقداشلریمزه تقدیم اولنه‌جقدر .

(لاسال)ك سوملی وجاذبه‌لی یوزی مارهشالك نظردقتی جلب ایتمکله کندوسیله قونوشمغه تنزل ایلدیکی صره‌ده واثنای مصاحبه‌ده ، دها دون نشأت ایدوبده از بر زمان ایچنده آك مشهور جنراللر صره‌سنه کچمش اولان بوناپارطك قاچ یاشنده اولدیغنی سؤال ایدنجه ، (لاسال)ده جواباً : « افندم مشهور « آنیبال Annibal » « سیپیون Scipion » نی مغلوب ایتدیکی زمان نه یاشده ایدیسه ، بوناپارط حضرتلری‌ده او یاشده‌در . » دیمش ایدی‌که بومتواضع وعارفانه جوابده بوناپارطك بیوك بر جنراله قیاس ایدلدیکی صره‌ده اوستریا مارهشالنك دخی Scipion کبی ازمنهٔ قدیمه مشاهیرندن برینه تشبیه ایدلمش اولمسی اوستریا قوماندانلنك زیاده‌سیله خوشنه کیده‌رك (لاسال) ك منسوب اولدیغی اردو جانبنه عودتنه مساعده ایتمش ایدی . اوزمان (ماسه‌نا Masséna) فرقه‌سی پیشدارینه مأمور ایدلدی وبر آز صکره یوزباشی رتبه‌سنه نجوب ۱۷ ایلول ۱۷۹٦ ده یالکز اون سکز آتلو ایله اوستریالولرك یوز قدر سواریسی اوزرینه هجوم ایدرك بونلری بوزدیغی صره‌ده ، دشمندن درت سواری (لاسال) ك اطرافنی صارمش اولدقلری حالده دردنی‌ده یاره‌لیوب اشبو رجعتده تصادف ایلدیکی بر نهری‌ده یوزه‌رك کچمکله فرانسه اردوسنه سالماً عودت ایتمش اولمسی اوزرینه بوناپارط طرفندن بیکباشی رتبه‌سنه ایصال ایدلمشیدی . مشهور جنرال (تی‌یه‌بو) محرراتنده (لاسال) ك بو ماجراسنی بشقه درلو نقل وحکایه ایدرکه دیکر بعض تواریخ عسکریه‌ده دخی او یولده مسطوردر : شویله‌که : جنرال (ماسه‌نا) نك فرقه‌سی (ویچنچه) شهرنده اقامت ایدرکن (لاسال) او شهرده مارکیز (دوسالی) نامنده بر مادامه تقدیم اولنمش ایدی . مارکیزك حسن وآنی وشهرت اصالت وعرفانی ایتالیاده پك زبانزددر . (لاسال)مارکیز حضرتلرینه فناحالده طوتیلور... فقط مارکیزه نه درجه‌لرده علاقه ایتدیسه ، مارکیز حضرتلری‌ده (لاسال) ه اوقدر تمایل ایتمش وفقط الفتلری انجق بر قاچ کون دوام ایده‌بیلمشیدی ، زیرا فرانسه اردوسی اول موقعی ترك ایتمش واثك یرینه قوجه براوستریا اردوسی قائم اولمشدی . حالبوکه (لاسال) مارکیزی بر دها کورمك ارزوی شدیدینه دوشه‌رك براقشام هیچ کیمسه‌یه خبرویرمکسزین منسوب اولدیغی آلایدن یکرمی قدر اتلی انتخاب ایله باشلرینه دوشه‌رك ایلری قره‌غول خطنی تجاوزله اورالرده پك چوق کزمش اولمسنه بناءً کندوسنجه معلوم اولان برطاقم کسدیرمه یوللردن مرور ایدرك دشمن اردوسنك آرقه‌سندن دولاشمغله (ویچنچه) شهرینه کیرو واوراده عسکرینی بر محله کیزلو وطوغری مارکیزك خانه‌سنه واصل اولور . حالبوکه کیجه یاریسی آنسزین قولاغنه بر سس کلیر: برطاقم سلاح سسلری . اووقت عقلی‌ده باشنه کلیر ودرحال عسکرینی براقدیغی محله‌دوثر واوکلرینه دوشه‌رك بیك‌درلو خدعه وقورنازلغه مراجعت ایله بر مدتجك قوشمش ایسه‌ده ، کلدیکی یوللرك بعضلرنده وخصوصیله بر کوپری باشنده

قرق قدر سواری‌یه تصادف ایدرك مبارزه‌یه مجبور اولور . بولندیغی شو مشكل حالدن قورتیلور حتی دوشمندن طقوز آت اله‌رق كندی اردوسی ایلری قره‌غوللرینه كوچ حال ایله عودت ایدر؛ عودت ایدر اما « پارولا »یی بیلمه‌دیكی جهتله بیك مشكلات ایله‌كچر و بركون اول حركت ایتدیكی نقطه‌یه معیندن كیمسه‌نك رونی بیله قانامقسزین عودت ایلر ؛ عودت ایلر اما نه‌زمان . . ؟ تمام بوناپارط حضرتلرینك (ماسه‌نا) ایله (اوژرو) فرقه‌لرنی رسم كچید اجرا ایتدیردیكی زمان . . ! . . . حالبوكه اردوده (لاسال) كبی دائما سوسلی وراكب اولدیغی حیوان هر زمان فوق‌العاده بر طرزده رسم كچیدلرده حاضر بولنان برضابط اولكون ایمپراطورك حضورینه‌دشمندن آلدیغی بربارگیر اوزرنده‌حتی یولارایپی‌برده سورینه‌رك پریشان بر قیافتده كلدی. راكب اولدیغی حیوانی نرده بولدیغی سؤال اولندقده : « ویچنچه » ده دیر ماجرایی حكایه ایدر فقط بالطبع (ویچنچه)یه نه مقصدله كیتدیكنی تأدباً سویلیوب اشبو مقصدك دشمن اردوسنی كشف ایتمك اولدیغنی علاوه ایدر . حالبوكه بوسببده مقبول دكلدر چونكه بر ضابطك كندیلكندن استكشافه كیتمسی اصلا جائز اوله‌ماز. فقط شوقدر واركه (لاسال)مار كیز حضرتلرینه درین برعلاقه‌یه مبتلا اولمغله برابر وظائف اصلیه‌سنی اصلا اونوتمه‌یه‌رق كچدیكی یرلر ، كوردیكی شیلر حقنده غایت مفید معلوماتلر كتیریر اولدرجه‌ده بو معلومات ناپولیئونك تصورات وپلانلرینك اجراسنجه نافع اولوركه (لاسال) دوچار مجازات اوله‌جغنه مظهر التفات اولوب حتی ترفیع بیله ایدر . اولزمان (لاسال) یكرمی ایكی یاشنده ایدی . بر آز صكره (ریوولی) محاربه‌سنده پارلاق‌هجوملرله كندوسنی برقاتدها كوستردی حتی ینه او محاربه‌نك بر نقطه‌سنده منسوب اولدیغی قطعه‌نك ورودینه انتظار ایتمكسزین هجوم ایتمك صره‌سی كلدیكنی كسدیره‌رك اوستریا عسكرینك اوزرینه بلا تردد او اره‌لق برابرنده بولنان یوز اللی آتلو ایله تعرض ایتمش ایدی. بیوك ناپولیئون محررا تنده بووقعه‌یی‌شویله‌جه نقل ایدر: «(لاسال)ك اوستریالیلر اوزرینه واقع اولان هجومی‌اولقدر شدت، سرعت ومهارتله اجرا ایدلمش ایدی‌كه او كونكی میدان، محاربه‌سنك نتیجه‌سی انجق بوصورتله استحصال ایدلمش ایدی . . . اوت، دشمنك پیاده‌سی ، سواریسی طوپچیسی نه‌سی وارسه نه‌سی یوقسه هپ تپه‌لردن ، صرتلردن اشاغی‌دوورلدی: پیاده‌سی، سواریسی طوپچیسی هپ اسیر ایدلدی ؛ كیمسه قورتیلمدی . . . » . . . او كونك اقشامی (لاسال) یك یورغون و بكزی پك صاری اوله‌رق باش قوماندانك قارشوسنده بولندیغی صره‌ده ناپولیئون‌دیدی‌كه: « (لاسال) . . . ! شو باندیره‌لری (۱) آلده اوزرینه یات . . ! بو كون بو حق سن قزاندك . . ! » .

بر قاچ سنه صوكره بر ضیافتده (ریوولی) محاربه‌سندن بحث اولندیغی صره‌ده ینه ناپولیئون

(۱) او كونكی مظفریتده النان باندیره‌لر

دیمشدی که: «(ریوولی) محاربه‌سنی (ماسه‌نا) (ژوبر) (لاسال) وبن قزاندق دیدی ...»

ایشته بو (ریوولی) محاربه‌سندن تا او ایتالیا سفرینك نهایتنه قدر هرنه وقت فرانسز اردوسی برموقعده حرب ایتمش ایسه (لاسال)ده اوراده بولنمش وبهمه حال غایت پارلاق برایش کورمشدر. ازجمله ۱۲ مارت ۱۷۹۷ ده (پی‌یاو) صوینی تجاوزایدن (ماسه‌نا) قولنك ایلروسنده ضعیف بر مفرزه ایله یوریکده ایکن دشمن پیشدارینه تصادفله انی پریشان ایتدی و برقاج کون صوکره (تاغلیامنطو) نهرینك صاغ جهتنده واقع (والواسون) شهرینه یالکز اون آلتی سواری ایله کیردی. دشمنی سوقاقدن سوقاغه سوردی؛ نهایت شهری ترك ایله نهری کمال پریشانی ایله کچمکه مجبور ایدوب دشمنك ارقه‌سنی چویره‌رك منسوب اولدیغی اردویه بو صورتله یول اچدی!

اوسنه‌کی ایتالیا سفرینك ختامنده (لاسال) مصر سفرینه حاضرلنمقده اولان اردویه التحاق ایتمسی امرینی آله‌رق ایتالیایی ترك ایتمکه مجبور اولدیغی صره‌ده مارکیز (سالی) اشبوانفکاکه تحمل ایده‌میوب بهمه حال انتحار ایده‌جکنی و کندیسنی ترك ایتیوب ایتالیاده قالیرسه غایت کثیر اولان ثروتی سوکیلی دوستنه فراغ ایده‌جکنی وعد ایتمش ایسه‌ده ثروتی کوچك وفقط کوکلی بیوك اولان (لاسال) بو تکلیفی قبول ایتمه‌مش ایدی. مع مافیه ایتالیادن انفکاکندن اقدم مارکیزی برکره‌دها کورمك ارزوسیله اقامت ایلدیکی بلده‌یه عودتله خانه‌سنه کیردکده زواللی قادینی انتحار ایتمش و لاشه‌سی اوزرینه قپانمش اولدیغی حالده زوجنك اغلامقده اولدیغنی کورنجه، فورمه‌سنی چوزوب کوکسنی آچه‌رق اوزرندمکی طبانجه‌یی‌ده مارکیزك زوجنه ویروب: «آل...!» دیمش ایسه‌ده مارکی: «سنی وورمق مارکیزی بکا اعاده ایتمز..» دیه‌رك طبانجه‌یی یره آتوب صاووشمش اولدیغی بعض تواریخده مسطوردر.

بو وقعه‌دن فوق‌الحد متأثر اولان (لاسال) مصر سفرینك صور مختلفه‌سنده نجه نجه فتوحات و موفقیاته نائلیت بوزندن کدرینی بر درجه‌یه قدر اونوده‌بیلمشدر.

مصرده «اهرام» محاربه‌سی دیمکله مشهور وقعه‌ده بوناپارطك عسکرینه: «ای عسکر! بو تپه‌لردن سزی قرق عصر تماشا ایدییور...!» دیدیکی هنکامده جنرال (رانیون) ده «انبابه» موقعنده کوله‌منلرك اردوکاهنی ووربجه مصر عسکری «جنیره» جهتندن فراره قیام ایتمسیله بونی اوزاقدن کورن (لاسال) آلتمش سواری ایله فراریلرك اوزرینه هجوم ایدرك «جنیره» یولنی قطع ایلدیکندن کوله‌منلر کندیلرینی نیل مبارکه آته‌رق محو ونابدید اولورلر. محاربه‌نك نتیجه‌سنی استحصال ایتمش اولان بو وقعه اوزرینه بوناپارط (لاسال)ه یکرمی ایکنجی سواری شاسور آلاینك قوماندەسنی توديع ایلدی. قرق کون صوکره (لاسال) قومانداسنه مأمور اولدیغی آلای ایله «صالحیه» موقعنده مملوکلری بوزمشدی. فرانسزلرجه بو محاربه‌نك شهرتی بیوکدر؛ زیرا ایلك دفعه اولمق اوزره — پیاده‌نك معاونتی اولمقسزین — فرانسز سواریسی مملوکلرك مشهور سواریلریله روبرو کلشلردی.

(مابعدی وار)

برنجی فریق کچه‌جی زاده

عزت فؤاد

پرزرین : ملی قتولیك قیافتلرندن
Prèzrine : costumes nationaux Catboliques

اسکوب شهرنده واردار جهتنك قارلی بر هواده آلنان مناظرندن
Vue partiale de Vardare à l skub, prise par un temps negeux

شعر قمر

— قمرك ، دجله‌نك ، و آننه‌مك خاطره‌لری —

— ١ —

روحم

هجران محیطات ایله صولمش ، صاری ، چپلاق
را کد ، اولو برحوضه دوشه‌ن برقورو یاپراق
سسزجه نصل ایزلر آچارسینهٔ ماده ،

ای تودهٔ نورو‌آلم ، ای چهرهٔ ساده !
برکول کبی سسز اویویان روحهٔ نورك
آقدیجه ، اوساکت صوده هرلمهٔ دورك
بوچین فلاکت کبی کریه‌یله کنیشلر . . .

أی اسکی قمر ، أی ازلی روح منور ،
سن شمدی بو تولرله محیطاتی صارارکن
نورکده تسلی ، بوتون آلامه قوشارکن ،
یالکز بودرین کولده سنك آچدیغك ایزلر
بر کیزلی غمك شهقهٔ سیالنی کیزلر .

برکول که سماسنده نه آهنك و نه سایه
ویرمز اویبوك وحدته بر حدونهایه !
کنجلك وامل حزن جوارنده دیکندر ،
اوستنده أسه‌ن نفحه‌ده بر کریه نهندر .

تولدن و بولوطدن و بتون سیم وسمندن
بر خواب سرابی دوکولورکن بره‌سندن
هر بر کوله بر روح خیالیله دوشرسین
هر کولده بتون بشقه ضیا ، بشقه قمرسین :
اورمانلرك آغوش سکوتنده آقان آب

سندن آلیر آهنکنه بر کریهٔ بی‌تاب ؛
کوللرکه اوبر حسنی یالکز لب سایه
فیضکله دالار خواب شب آرای سمایه ؛
سودالره بر جنت اولان سایه‌لی کوللر
آلتکده سنك ، حسن اساطیر ایله تیتره‌ر . . .

روحمده ، فقط ، هر دوکولن لرزهٔ نورك
یالکز بر اولوم ، برابدی ماتم دورك
نیلوفر کریانی ، ای ماه منور
ازهار لیالی کبی رؤیا ایله بسلر . .

— ٢ —

چیقدیغك کیجه‌لر

بعضاً اولو برجبههٔ رؤیاکبی حسسز
تنها براقدن کورونورسین بزه سسز
موتکدن آقان حزن ضیا ، حزن مؤبد
هر حسه دوکر کریه‌لی برحسرت وغربت
بر حسرت و غربت که بتون بچمشه عائد :
کونلرله اولمش خاطره‌لر . . . هرشی‌راکد ،
هر بر شی برخنده یاپان ماضی مسعود ؛
برمحظه‌سولمش ، اونودلمش ، کدرآلود
رؤیالی قادین کوزلری ، آسوده سمالر ،
سیسلرده صولن کیزلی ضیالرکبی مغبره
اقشام دوکولن رنك تخیل‌کبی مشکوك
سیاب سکوتکده یوزر مبهم ومتروك .
کوکلرده ایلرلر ینه آهسته چیقنك
اشکالی داغلمش اویوره آلتکده ، زمینك

بر کولکه رکودیله حیات ازلیسی ؛
نورکدن آقار یرله برسایهٔ حسی . . .

هرشی داغلیره اینجه دومانلر کبی یورنك ،
یالکز بر آغاجدن دویولان برکوچوك آهنك
لیك بوسکوتنده خفی بأسنی صاقلار :
بر بلبل آواره ملال شی آغلار . . .
سحرك اوقدر نافذ اولور فکر وخیاله
هرشی دکشیر تیتره‌یه‌رك حسن محاله :
بر مسقِ خولیا وضیا کوزلری سیسلر
آرتق بوتون اشیا بزه رؤیاله بکزر :
کوك غشی وسرابکله اولور چول کبی موحش
نورکدن ایدر — شبهٔ ابعاده بوغولمش —
بربلدهٔ رؤیا و سکوت افقه تجلی :
ازهاری ضیا ، ارضی بولوط بادی تسلی ،
داماسنه برنهر خیالی اوزادیرلب ،
اوستنده اویور کولکه‌لی برغشی مکوکب ؛
پوشیده صولوق ، اینجه ، ضیاقلب قادینلر
نهرك اوزانان ساحل رؤیاسنی دیکلر . .

پوشیده قادینلره بوقر کوزلی قادینلر
هپ خاطره‌لردرکه کچن کونلری ایکلر ؛
هپ خاطره‌لردرکه ضیاك افقه آقارکن
سسزجه کلیر هپسی کزر روحمی بردن

احمد هاشم

فؤاد بك
Fuad Bey, fils de Galib Pacha

سابق لوازمات رئیسی احمد عفیف پاشا
Ahmed Afif Pacha

سابقا یوما تحریاته مامور ایتالیالی فریق رومه‌ئی پاشا
Romei Pacha, général de division attaché au Palais Impérial

اوپراتور مشیر جمیل پاشا
Docteur Djémil Pacha

دوقتور نورالدین پاشا
Docteur Noureddin Pacha

سابق خزینهٔ خاصه ناظری اوهانس پاشا
Ohanès Pacha, Ex-ministre de la Liste-Civile

مصاحبهٔ علميه

حسن مسأله‌سی

شيمدی‌يه قدر قطعيت و يا نسبيتی حقنده بر چوق مناقشاته سببيت ويرن «حسن» مسأله‌سی اوته‌دن بری ذهنمی اشغال ايتمكدن خالی قالماديغندن شو مقاله ايله بو بابده‌كی افكار وحسياتمی مجملاً يازمق ايستيورم... وارسون، بو قدر قيمتدار مناقشات افكار آراسنده ناچيز برقطرهٔ حس و فكرده بولونسون . . .

آتالرمزك بعض سوزلری، «ضرب مثل» لری واردركه اعماقنده گاه بويوك بر حكمت اجتماعيه، گاه درين بر حقيقت‌فنيه، بعضاً‌ده گوزل بر نكتهٔ اخلاقيه مندمجدر . . . «گوكل كيمی سوه‌رسه گوزل اودر . .» سوزی‌ده ايشته بو قبيل ضرب مثللردن‌در . بو ضرب مثل‌قدر مسأله‌يی سلامت وموفقيتله حل‌ايدن، «حسن»ك نسبی اولديغنی گوسته‌رن بر جمله دها بولونامز، ظن ايده‌رم... گوزللك درجه وتأثيری آنی حس‌وتلقی ايدن انسانلرك احوال‌فيزيولوژيه‌وپسيقولوژيه‌لرينه، قابليت فكريه وحسيه‌لرينه تابعدر . . . بو قدر نامتناهی سيمالر آراسنده مادةً بربرينه بگزه‌ين ايكی آدم بولوناماديغی كبی روحاً، فكراً يكديگرينه تماماً مشابه ايكی انسانده گوستريله‌من . . . بودرجه سيال، بودرجه فراری، بودرجه بربرلرينه بگزه‌من و اله گچمز انسانلر — تأثيرات زمان ومكان، ايجابات حيات وتربيه ايله — عمرلرينك مختلف آوانسده بوس‌بتون مختلف برر سيمای معنويت بيله گوستررلر ... بر آدم فلان گون فلان‌ساعتده فلان‌شيئی غايت گوزل وجاذب گورديكی، فلان شعرويا منظره‌دن پك متأثر ومتحسس اولديغی حالده باشقه بر آنده عين شی و يا منظره — قوا و مؤثرات مختلفه او آنده‌كی مادی و معنوی موجوديتنه بويوك بر ضربهٔ انقلاب و انحراف وورمقده جدی بر مجموع تشكيل ايتديگی ايچون — اوكا هيچ بر شی احساس و افاده ايده‌من . . . ديمك ايسته‌رم كه بر انسان ايچين عين شی فلان ساعتده گوزل و فلان ساعتده چيركين‌ده اولابيلير . . .

دينيله‌جك كه : «گوزللكده شرائط مخصوصه‌سی وار . . . گوزل بر قادين آنجق شويله و بويله اولان، شو شكل و طرزده بولونان‌در . . وه‌نوسه الك اينجه بر شاعرده، الك قابا بر حالده پرستش ايدر . . .» فقط‌مادامكه گوزللكی حس و تلقی ايده‌جك روح، دماغدر... و مادامكه بو، هر كسده، خصوصيله مختلف طبقات اجتماعيه‌يه منسوب انسانلرده باشقه باشقه‌در . . . و بو اختلافات فيزيولوژيه

و پسیقولوژیه‌یی تماماً تأیید و تأکید ایتمکده «تربیه» و «محیط» مدهش بر قوتدر . . او حالده ناصیل اولورده فنآ، قاعدةً کوزل اولان بر قادین، بروه‌نوس هرکسه عین تأثیری حاصل ایدر؛ ناصل اولورده او کوزللکی هرکس مساوی بر قوتله حس ایلر ؟ . .

فرضا بکا : اوح ، باق شو قادین نه قدر کوزل ! . دینیلیر . . . و حقیقةً او، کوزلده اولابیلیر . . فقط کوزللکه رغماً اونده بر حال واردرکه بنی اوشوتیر . . . بنم احتیاجه ، بنم روحمه هیچ بر جواب ویرمه‌دیکی ایچون آنی سومم . . صوکره دیکر بر قادینك موجودیت مادیه و معنویه‌سی کندی حس و فکرمله آهنکدار بولورم‌ده احتمال اولکی قادین قدر کوزل اولمادیغنی بیلدیکم حالده ، بو دها کوزلدر ، دیرم . . . چونکه اونی بنلکمله دها زیاده علاقه‌دار بولدیغم ایچین دهازیاده سودم . . او حالده دیمك اولیورکه بر قادین ، کندیسنه انعطاف ایدن نظرلرك روح و هوسنه کوره کوزللشیور، چیرکینلشیور . . .

دنیاده هیچ بر کیمسه یوقدرکه کوموشی آلتونه ترجیح ایتسین . . . فقط سودیکی بر قادینی — ایسترسه چیرکین اولسون — جهانك اك محتشم بر کوزلنه مرجح طوتان بر چوق انسان کوستریله‌بیلیر . . اوچ ضلعی و اوچ زاویه‌سی بولنان هر شکل هندسی مطلقا مثلثدر . . [٣ + ٥] هر کس عندنده عین مساوات اطمئنان ایله مطلقاسکزدر . . . فقط شووشو شرائطی حائز قادین هرکسجه مطلق عین قوتله کزل دکلدر . . . چونکه او کوزللك هرکسه ویردیکی تأثیرات مختلفدر . . . و بو اختلاف ، « قطعیت » ی ده‌ویرمك ایچون نه‌قطعی بر ضربه‌در ! . . .

فکرمی بو وجه‌ایله تأکید واجمال ایدیورم: جداً کوزل برقادین ویا شعر هرکس ایچون کوزل اولا بیلیر ... فقط شو حکم‌ایله «حسن»ه رشاشات قطعیت سرپیلدیکنه ذاهب اولمق خطادر ... چونکه او کوزللك هرقلبه ویردیکی تأثر وهیجان مختلف ومتنوعدر . . . زیرا اونلرك ایچنده بر چوق قلبلر بولوناجقدرکه آز کوزل وبلکه چیرکین برقادینی او حسن آکله ترجیح ایدیور . . . اوته‌کی ایچین ساده بر حس حرمت وتقدیر ، بریکی ایچین ایسه شدید وآتشین برهیجان پرستش دوییور . . . او حالده ؟...

أوت ، او حالده : « حسن » نسبیدر . . . تأثیری حس ایده‌نه تابعدر . ومدنیت ترقی ایتدکجه ، افکار وحسیات اینجه‌لشدکجه بو نسبیت دها زیاده وسعت بولاجقدر... فی الحقیقه درین دوشونیله‌جك اولورسه ابتدائی انسانلرك کوزللکی حس وتلقی‌ده داها آز اختلافه مالك اولدقلری تسلیم ایدیله‌بیلیر . . . حاصلی دنیاده‌کی بوتون انسانلرك فیزیولوژی وپسیقولوژیلری تماماً بربرینك عینی اولدیغی ، « عرق » و « محیط » و « تربیه » تأثیراتی کاملاً امحا ایلدیکی زماندرکه « حسنده قطعیت وار . » دینیله‌بیله‌جکدر !...

رائف نجدت

سابق استيناف مدعی عمومیسی و بغداد والیء لاحق نجم الدين بك
Nedjmeddin Bey, Gouverneur - General de Bagdad

جميل منلا بك
Djemil molla

سابق ضبطیه نظارتی معاونی محمد راغب بك
Mehmed Ragib Bey, Mouavine de la police

مصارفات ناظر سابق سعدالدين پاشا
Saadeddin Pacha

سابق بشكطاش محافظی واصف پاشا
Vassif Pacha, Ex Comandant de Bechiktache

سابق داخلیه مهرداری حسن بك
Hassan Bey, Ex-Garde Sceau du ministère de l'intérieur

ژاق بك هاروناچی
Jacque Bey de Léon

دور استبدادده سر خفیه قدری بك
Cadri Bey

سابق هیئت تحقیقیه رئیسی محمد علی بك
Mehmed Ali Bey

مقتول فهیم پاشا عونه‌سندن فراری ثریا بك
Le Fameux Sureya, Homme d'affaires de Féhim Pacha

سودکلرمه

مدید و معتنا تداویلره رغماً ارتق هیچ بر شیئك قورتاره‌میه‌جغی، اولومك او قهر بی انصافنه محکوم بیچاره‌لر واردرکه کندیلرینی ییپوب بیتیرن مرضله اوزون، پرحرص حیات مجادله‌لردن صوکره نهایت شکسته ونومید شفا متوکل بر انتظار ایچنده صوك دقیقه‌لری بکلرلر. مونك بعضاً ذلیل استهزالرله، ظالم و مستغنی، کچیکمسی خسته‌لره اویله بر قدرت تحلیل و تحمل ویریرکه مرضلرینی آکلاشلماز بر ذوق اضطراب ایله الك کیزلی سیر و الملرینه قدر تشریح ایدرلر: بو کون بر عضوك دها بو دردك غدای استیلاسی اوله‌رق ایچه ایچه کیرلمسی.. یارین بر طمارك دها چوروییوب قوپماسی.. قانلی بر اوکسوروك.. یکی بر آجینك دها حس اضطرابی... گاه بر امنیت صحت ویرن بر سکون و حضور... گاه بتون امیدی هبا ایدن بر آتش و بحران!..

بن ده بو خسته‌لر کبی، روحمك بنی کیزلی کیزلی اولدیرن یاره‌لرینی، بو جروح سنین و حیاتی آچوب قانتمقدن مرضی بر حظ طویارم. بو یاره‌لر، بو صمیمی و دواناپذیر یاره‌لر الك صحیح بر اطمئنان اخوتله اویدیکم الملرك مقابلهٔ ودادیدر!.. بوتون سودیکم، پرستش ایتدیکم او بشوش و نجیب دوست سیمالرینی برر برر دوشوندکجه، هیسنه قارشی درین بر غیظ و نفرتله کورمه‌مك ایچون کوزلرمی قپارم.

بویله هیسنك یالکز تخطر الفتیله وجدانمده اویله نفرتلر طغیان ایدرکه بو آجیلردن قورتیله‌جغمی بیلسه‌م، بو ممکن اولسه، اونلره عائد بوتون خاطراتی دماغمدن قوپاریر پارچه‌لردم، یقاردم.

دوستلره‌ك، سودکلرمك صمیمیتنه ناصیل بر اطمئنانم واردی!.. هیکزك وجدانه، انسانلغنه الك قلبی بر ایمان ایله قانع ایدم، هپکزدن نه اصیل ومتعاون براخوتك تشجیع تسلیلرینی بکلردم؛ و بو تسلیلرله یشامق، چالیشمق ایچون نه قیرلماز بر عزم و جسارتم واردی!.. حیاتك او صرپ اوچورملرینی آشارکن بعضاً ایکیله‌رك، زده‌لنه‌رك، بی مجال دوام، بو درینلکلرك اعماق مصائبنده مغلوب کلال قالدیغم او یأس و فتور وقتلرنده کنج و ضعیف قوللرمه سز بر قدرت پرواز ویره‌جکدیکز ایلك تجربه‌لرك زهرنده نه اولدیریجی مرارتلر طاتدم!.. بو کون بریکزك سزدیرمه‌مك، حس ایتدیرمه‌مك ایسترکن بجریکسز بر مسخره، بر مقلدکی یاپه‌میه‌رق، کیزلیه‌میه‌رك دوداقلرنده صیریتدیغنی کوردیکم بر تبسم استهزاسنك، زواللی بن، تأثراتنی هپ نیکبین تأویللرله ازاله‌یه چالیشیرکن یارین‌ده بر دیکر کزك کدرلرمه، سفالتلرمه ممنون و ریاکار باقان کوزلریله زهرلندم.. بر آز اول صمیمی مصافحه‌لرله آیرلش ایکن بر آز صوکره، هنوز

بش دقیقه‌لق بر فاصلهٔ زمان بر برینی قوتله صیقان اللرمزك آووجلرمزده‌کی حرارتی زائل اولمدن یاغدیریلان او غیابی مؤاخذه‌لر، قهقهه‌لر . . . الك کوزل حسلرمك، الك کوزل سوکیلی امللرمك مفترس شبهه‌لر . خائن غرضلرله پامال تزویر اوله‌رق بدلا آغزلره بر غدای خنده اولمسی . . .

برینك خیانتی برایکنجیسنی مطلق کولدیریر، سویندیریر ایدی ؛ برینك باشلادیغی بر جنایتی بر دیکری مطلق اتمام ایدر ایدی . هپکزك، حق الك مستثنالرکزك نه خودکام و مریض، نه‌فتن وملوث غرضلرله مشبوع . . یالانلرله‌سوسله‌نن هوسلرکزك نه ثقیل و ایکرنج برر قدید اولدیغنی کوسترمکده تصادفك دائما ظالم و لایتغیر بر سؤقصدی واردی ؛ بویله هر کون بریکزك سقوط ابدیسنه آغلردم . او بلنــد و وقور جبهه‌لرله نه ذلیل و مردار برر محفظهٔ لوث تدویر ایدی، او پاك و براق وجدانلرده نه مشئوم، متعفن دهلیزلر آچیلیوردی ! . . هپ بربرینی تعقیب ایده‌رك چامورلره اینن هیولای ناموس و وجدانکزله بنم ده معنویتمدن، انسانلغمدن هر کون بر شــیئك قریلوب قوپدیغنی طویاردم . نهایت هپکزدن بویله خائن وقاسزلقلر، بی‌سود کنایه‌لر، اجی تلمیحلرله آیرلدم . بریکزك آچدیغی یاره‌یی بر دیکرکزك نوازشلری، تسلیلری ایله تشفیه‌یه چالیشیرکن اونك ده خیانتندن بر ضجرت وهجران قاچدم . ایشته هر شیدن زیاده سزك اللرکزله معلول، سزك زهرلرکزله مسموم . بویله الك سودیکم اللر قلبمك الك درین یاره‌لرینی آچدی . . .

حیاتم بو ایلك صمیمی ماتملریله پرمرارت سنــه‌لر یشادم . او محکوم موت خسته‌لرکبی بن ده محکوم اخانت، هپکزك تبــاه اولان سیمالرینی دوشونه‌رك وفاسزلقلرینی، وجدانسزلقلرینی، خیانتلرینی آکلاشیلماز بر ذوق اضطراب ایله اینجــه اینجــه تشریح ایدیورم . و بیلسه‌کز شمدی نه قــدر مسعودم، چونکه بن ده سزك کبی ارتق آلام سائره‌یه لاقید، مفتور معالی، سنکین قلب بر خــودکامم . بن ده او چامورلر ایچنده، مذبله‌کاه حیاتده بوغولان هوسلرکزك تماشــای سقوطیله بر ذوق واحتراصم ؛ ارتق بن ده هیچ بر شیئك متأثر ایده‌میــه‌جکی بر تقلسنف کلبانه ایله بلکه کنــدیکزك بیله حس ایتمــه‌دن هپکزی کیزلی کیزلی کیرن قوردلره، ارزولره، احتراحلره، مسکنتلره، قهقهه‌لرله کولیورم ! . .

۲۰ کانون اول ۳۲۱

احمد صمیم

۱۷ تموزده بر ای زیارت اسکوبدن سلانیکه عزیمت ایدن ذوات وترن مخصوص
Une visite d'Uskub à Salonique

سکوب اعدادی مکتبی
L'école Idadi à Uskub

پرنس آقسل ومهماندارلری
Prince Axel et ses mihmandar

اسکوبده بلدیه تیاتروسی
Theatre d'Uskub

حیات صنعتكارانه

قوكلنلر — أدمون روستان ایله قوكلن ثەنە— بیوك قوكلنك وفاتی — شانتەقلر — كوچوك قوكلن — ژال قوكلن.

ملك الموت بو صوك زمانلرده فرانسەنك تیاترو مشاهیر رجالی اوزرینه صولت كوستر- مكده بردوام بولنمقدەدر. اون طقوزنجی عصر میلادی نصف اخیرینك الك بیوك تیاترو پیەسی محررلرندن اولان (ویقتورین ساردو) حیات حقیقیه صحنەسندن چكیلدی؛ حادثات روزمرەسی اوكنه صوك پردەیی اینديردی . بو ، فرانسه صحنۀ لعبیاتنجه — مؤلفلك نقطۀ نظرندن — مهم ضایعاتدن معدود ایدی . اونی متعاقب ینه اون طقوزنجی عصرك نصف اخیرندەمقبول ومعروف اوپرالر بستەلمش اولان (رەییر) ربابِ عمرینك تللرینی قیردی وحیات مادیەسی حقندەصوك نغمات وداعی سكرات موت ایله بستەلدی . فرانسز موسیقی عالمنجه بوده ضایعاتدن عد ایدلدی . فقط محیط واسع ، نشو ونمای طبیعت اوراده مبذول . نتیجۀ موت مشاهیردن برینك یقاسنه صاریلەرق عالم عقبایه سوروكلەسه اونك ضیاع ایدیسنی اونوتدیرەجق بر قاچ ارباب كمال دها یتشیور. صانكه یداندالكار طبیعت اوحسن بدایعه اصحاب دها سرپمكدن ذوقیاب اولیور . بونده بالطبع محیطك ، اسباب ترقی وتكاملك‌ده پك بیوك دخل و تأثیری وار . هرنەحال ایسه بو بحثی اربابنه ترك ایدەلم .

بوصوك كونلرده موت فرانسز آقتورلری میاننده الك زیاده شهرت قزانمش و یاریم عصر دوام ایدن حیات صنعتكارانەلری باشدن باشه موفقیات ایله مالی بولنمش ایكی صنعتكاری صحنۀ عالمدن سیلدی ، یوق ایتدی . بونلر ایكی قر- داشدی: ایكی قوقلن: (قونستان) و (ارنست). قوقلن نامی اوقدر شهرت كسب ایتمشیدی كه بوایكی برادری یكدیكرندن تفریق ایچون برینه بیوك قوكلن ودیكرینه كوچوك قوكلن نامنی ویردیلر . بو بیوكلك وكوچوكلك یالكز سن اعتباریله ایدی . یوقسه صنعتده‌كی بیوكلك اعتباریله هر ایكیسی‌ده هم عیار بولنیوردی .

بونلرك حیات صنعتكارانەلری پارلاق آثار مساعی وثمرات برگزیده بخش ایدن مجاهدات صنعت ایله مالیدر. براز تدقیق وتعمیق ایدەلم.

* * *

قوكلن برادرلرك اكبری معناسنه دلالت ایدن قوكلن (ثەنە) ١٨٤١ سنۀ میلادیەسنده (بولونی سورمەر) قصبەسنده دنیایه كلمشدر. پدری اوقصبەده فرونجی ایدی چوجقلرینی ایی بر فرونجی اوستەسی یاعقدن بشقه براملی اولمایان بابا قوكلن زادۀ فطرتی محله مكتبنه كوندردی اوراده برپارچه اوقور اوقوماز بوجوال فكرلی چوجنی رحلۀ تدریسدن چكدی ، الدی ، اوجاغك باشنه ، فرونك آغزینه اوطورتدی .

(قونستان) بويله بر حيات ساده و يكنسق ايچون يرادلمش دكلدى. آتمكلر فرونده ينار كن او، خيالنك كه‌كريزان، كه‌پويان آمال مشخصه‌سى ارقه‌سندن قوشه‌رق دوشونيور، استقبال حياتى ايچون املر، اميدلر بسليوردى. فرونك آتش يوسكورن آغزينه كوكسنى آماجكاه ايدرك اوراده يانان آتمكلره عطف نظردقت ايتمكله لزوم كورمكسزين شعرلر اوقييور، يانيق منظومه‌لرك حرارت انشادينه قاپيليوردى. بر كون قونستان طبع جوالنه مقاومت ايده‌ميه‌رك اقرباسنه اعتراف ايتدى:

— بن بر اويون ترتيب ايديبورم.

— او اويونده هانكى رولى ياپه‌جقسك؟

— بيه‌سك بتون روللرنى بن اوينايه‌جغم.

(قونستان) واقعااويناديى، موفق اولدى، آلقشلاندى. فرونجى قوكلن آرتق آكلادى: بو مخلوق سر آزاد بشقه بر خمير دهايه مالك. آمال صنعتكارانه ايله قاورولان اوغلنى فرونك قارشوسنده محروميت انتشاريله كباب ويباب ايتمك ايستمدى. آيده يوز فرانق ويرمكى تعهد ايدرك فرونجيلق خصوصنده اون پاره‌لق استعداده مالك اولميان بو طفل غريب الاحوالى پارسه كوندردى. (قونستان قوكلن) بومشهور بدايع وصنايعه‌كليركلز، (قونسرواتوار) ه قبول ايدلدى. او دارالممارسات صنعتده طقوز آى تعلم ايتدكدن صكره (قونقور) ده (قومه‌دى) مكافاتنى قزاندى وهمان فرانسه‌نك اك معروف بر صحنهٔ تماشاسى اولان (تمأترفرانسه) يه قبول ايدلدى. اورايه (پانسيونر) اوله‌رق كيرمشدى؛ ايكى سنه صوكره هيئت مشتركه [*] يه داخل اولدى.

بو صحنهٔ معتنايه چيقار چيقماز استعدادى آثارنى قومه‌ديلرده خدمتكارلر روللرنده كوسترمشدى. بر (موليه‌ر) ك، (ره‌ينار) ك، (بومارشه) نك قومه‌ديلرنده خدمتكار وظيفه‌لرى مهم روللر تشكيل ايدر. (قونستان‌قوكلن) بوروللرده اسكى اعتياداته رعايت ايتمكله برابر بر اثر تجدد ابراز ايلدى. اسكيلره پرستش ايدنلر صنعتك موليه‌ردن برى بقيه قالمش خرده‌لرينه اتباع حركت ايلديكى ايچون كنديسندن ممنون قالديلر، كنجلر ايسه صنعتده يكيلك اثرلرى كوستردبكندن طولايى مهارتنك‌مفتونى اولديلر. بوايكى سائق ترقينك تحت تأثيرنده اوله‌رق بوبويوك‌صنعتكار موفقيتلر قزاندى‌وشهرتده كنديسنى‌كلوب بولدى. فقط شهرت‌سهيله‌دكل.

(قوكلن) او اثناده مشهور (غامبتا) ايله پيداى مناسبات و عقد رابطهٔ مخادنت ايلدى، عوام ناسدن معدود اولان واو صنف خلقدن يتشمش بولنان قوكلن بر (ده‌موقرات) ايدى. ايمپراطورلغى دوشورمك وحاكميت ملية‌يى اقامه ايلك ايچون محبى(غامبتا) ايله صحنهٔ سياسياتده‌ده ايچه يووارلاندى. (قومه‌دى فرانسه‌ز) ده‌كى حجره‌سى سياسيوندن معروف ذواتك، مفرط فكرلى اختلال طرفدارى رؤساسنك موعد تلاقيسى اولمشيدى. و قتاكه المانيا — فرانسه محاربه‌سى نتيجه‌سنده ايمپراطورلق سريراحتشامى پايمالخيول غالبين اولدى، (غامبتا) اوچنجى

[*] سوسيه‌تر

جمهوریتك اساس رصین و پایدارینی قورمقله اشتغاله قویولدی ، قوکلن ایچون صحنهٔ سیاسیات کشاده بولوندیرلدی . عالم سیاسیات اونك ایچون پارلاق بر استقبال حاضرلییوردی ؛ باشده‌غامبته اولمق اوزره (دهموقراسی) فرقـه‌سی ارکانی مبعوثلغنه نامزدلکی وضع ایچون تشـویقانده

یشایشلر اوکا یالکز برحیات یکنسق سورمکدن اولا کلدی وصحنهٔ لعبیاتنده ثابت قدم قالدی .

بتون حرارت غریزیهٔ صنعتی تمثیل ایلدیکی شخصلره بذل واشباع ایدردی . اختراع ایلدیکی روللر پك چوقدر : تهرمیدور، مارسو، ژان باره فیغارو، هارپاغون . . .

قوکلن ئه‌نه‌نك جنازه مراسمی — شاعر ادمون روستان ایراد نطق ایدرکن
Funerailles de Coquelain Aine — Edmond Rostand lisan son discours

بولنیورلردی . فقط اوپارلاق موفقیات سیاسیه امیدلرینه قلبنی قاپدیرمه‌دی . اوکا کندی صحنه‌سی کافی ایدی . اوه دیله‌دیکی ذواتك قالبنه کیریبوردی ، اونك روحیله یاشـیوردی ، اونك حسـیاتیله متحسس اولویوردی والحاصـل عینی حیـاتی یاشیوردی . بوجهتله بودرلودرلو حسلره امللره

(ته‌آتر فرانسـه) ده اونودلماز خاطرات موفقیت براقان بو روللرله مولیه‌رك اکثر قومه‌دیلرنده‌کی وظیفه‌لرینك اختراعاتنده او قدر آثر تکمل کوسـترمشیدی‌که اونلره عادتا برر تمثـال مجسم نظریله باقارلردی . موفقیـات صنعتکارانه‌ده اوج کماله ایردیکی صره‌لرده (قو-

معدی فرانسز) ك محيط محصوری بو بويوك آرتيستی صيقمغه باشلادی . او ، سر آزادكی ايستيوردی . حال بوكه اوصحنهٔ تماشا برطاقم قيوداته تابع . برنجی ناپوليون دورهٔ سلطنتنك اوج كمالنده ايكن هرشيئه پارماغنی صوقديغی كبی حكومتك تخصيصات ويرديكی ورسمی عد ايتديكی بوصحنهٔ تماشاييده (دەقره دوموسقو) ناميله [*] متعارف نظامنامه‌يه تابع قيلمشيدی.

اونی آرتق بوضيق محيط تماشا صيقيوردی. او ، دنيالری ، اوقيانوسلری جولانكاه آمال ايتمك ايستيوردی . پارس ، فرانسه اوكا دار كليوردی . واسع عمانلری كچه‌رك افريقايه ، بشقه بريكی‌دنيايه كچمك ارزو ايديوروداوراده (موليه‌ر) ك آثار دهاسنی ، (بومارشه) نك چيره‌دستی* بدايعنی تمثيل ايتمك ايستيور وانكلين- جه‌دن بشقه برلسان بيلميان آمريقاليلره فرانسه‌نك صنعت نفيسهٔ تماشاسنه‌عائدبديعه‌لرينی كوسترمك املنی طاشيوردی .

كندی كبی يورلماز ، اوشنمك بيلمز بر وجود وطبيعته مالك اولان سارابرنارك حيات

(قوكلن قادە) و (قوكلن ئه‌نه) كنجلكلرنده
Le deux Coquelin dans leur jeunesses

ساعيانهٔ جوالی اونی سياحتلره ، سفرلره ، فورطنه‌لره ، مساعیٔ دائمهٔ حياتك سيلابه‌لرينه ، آقينتيلرينه ، كردابلرينه‌سوق‌ايتدی . برطرزده ، يكنسقده دوام ايدن عمرك قيودات زنجيرلرينی قيرمق ايسته‌دی و (سوسيه‌تر) لكدن استعفا ايتدی . فقط اونك پارسده‌دوستلری ، مجلوبلری واردی . بيليورلردی كه بوطائر وحشی بركره قفسدن اوچديمی ، آرتق سمای ادبی باشدن باشه پروازانده‌جك. غاميتنا اوصره‌ده (١٨٨٠) موقع اقتدارده بولنيوردی . اونك نفوذ دوستا- نه‌سی بواستعفايی كيرويه آلديرتدی . دها آلتی‌سنه اوصحنهٔ تماشاده بشقه اشخاص مخيله‌نك قالبنه كيرمكله ، اونلره حيات ويرمكله ياشادی . فقط (١٨٨٦) تاريخ ميلاديسنده تكرار استعفاسنی ويردی‌و آمريقايه طوغری پروازايدوب كيتدی. آرتق اونك ايچون عالم صنعتده حيات سر

[*] موصقوه خط ايمپراطوريسی ناميله معروف اولان بو نظامنامه‌يی ناپوليون نجه سفری اثناسنده قلعه آتشی و حالا او صحنه اداره‌سنجه مرعی‌الاجرا طوتلمقده بولنمشدر. بيوك ناپوليون بتون دنيايه اعلان حرب ايتديكی وآتشلر ايچنده يوزديكی صره‌ده (تەآتر فرانسه) نك اداره‌سنه دائر بر نظامنامه قلمه آلمق ايچون نصل وقت بوله‌بيلديكی و او مشاغل محملكداز اثناسنده حالا مرعی‌الاجرا طوتيله‌بيله‌جك بر لايحهٔ قانونيه قلمه آلمه نه صورتله موفق اولديغی انسان دوشوندكجه مستغرق وله وحيرت اولامق قابل دكلدر. ايشته اصحاب دهاً بو كبی فوق‌العاده‌لكلری علی‌العاده- شيلرمش كبی اوره‌يه آتمقده كوچلك حس ايتمزلر .

آزادکی باشلامشیدی. دنیایی طولاشدی. اورادن اورایه قوشدی. اویونلر اوینادی. آلقشلر طوپلادی. بو سیاحتلر دوام ایدییوردی. فرانسه‌دن کیدکجه پارسده یکی بر پیه‌سی موقع تماشایه وضع ایتمکه موفق اولیور وصوکره (ره‌پرتووار) ینی دنیانك هر کوشه‌سنه طاشیوردی. همان هر کیجه بشقه بشقه شهرلرده، بشقه بشقه تماشاکران حضورنده آیری آیری اشخاص مخیله حیاتی یاشامقدن ذوقیاب اولیور، فرانسه ادبیاتنه اکلیللر طوپلیوردی. بر کیجه (آرنولف)، دیکر کیجه (تارتوف)، بشقه بر کیجه (ماسقاریل) روللرینه تمثل ایتدکجه صانکه بشقه بشقه حیاتلر سوریور و اونکله کامیاب اولیوردی.

دائما فعال، دائما جوال. یورولماز بر وجود، فرسوده‌لنمز بر دماغ صاحبی. قوشیور، اوینیور. حیاتی دائمی بر سعی وعمل. صانکه منبع حصولی قوروماز بر قوهٔ میخانیکه ایله متحرك ماکنه دائما ایشلییور ومنتظم، مکمل ایشلییور. حیات ساعیانه‌سنده هیچ بر زمان اثر بیتابی حس ایتمامشیدی. یالکز بر کره... نویورقده فرط تعبدن (آوانتوریه‌ر) پیه‌سنك آنیبال رولنی اوینارکن صحنه‌ده ایکنجی پرده‌نك نهایتلرینه طوغری کوزلرینی بلا اختیار قپادی و برقاچ ثانیه عادتا اویقویه طالدی.

(آدولف بریسون) [*] بو حادثه‌یی نقل ایدرکن نویورق منقدلرینك بونی بر طور مخصوص ظنیله تنقیده کیریشدکلرینی استهزاءً ایراد ایتمکده‌در.

* * *

ایکنجی برادری (أرنست قوکلن)ك بالآخره کسب شهرت ایتمسی اوزرینه یکدیکرندن تفریق ایچون (قوکلن ثانه) نامنی احراز ایدن (قونستان)ك بو سیاحات خاطراتی پك چوقدر. همان هر کیتدیکی مملکتك حکمدارلریله کوروشمك و اونلرك مظهر التفات و توجهی اولمق بختیارلغنه مظهر اولدی. انکلتره قرالنك، آلمانیا ایمپراطورینك — مجلس مصاحبت خصوصیه‌سنه کمال ذوق وشوقله قبول اولنور — بر محبی ایدی. (قوکلن ثانه) مجلس مصاحبتنده دائما شن، شاطر بولنور، شطحیات آمیز صحبتنه هر کسی مفتون قیلاردی.

قلبی صاف، وجدانی پاك بر انسان کاملدی. کندی معیتنده بولنان آقتورلر و آقتریسلر کندینی پدرانه بر محبتله سوردی. فرانسه صحنهٔ تماشاسنده آز، چوق شهرت قزانان صنعتکارلردن همان جمله‌سی اونك ارشاداتندن، تنقیدات صنعتکارانه‌سندن مستفید اولمشلردر.

قلبنك صافیت ملکانه‌سنه او درجه امنیت تامه حاصل ایدلمشیدی که اك آجی سوزلری هیچ کیمسه‌یه دوقونمزدی [*].

[*] تان غزته‌سنك تیاترو منقدی اولان ادیب معروف آدولف بریسون.

[*] مناقبندن بر دانه‌سنی بورایه نقل ایده‌یم. قوکلن ثانه بر کیجه برلینده اوینیوردی. ایمپراطور کیوم بو تماشاده حاضر بولندیغندن ایکنجی پرده‌دن صوکره بر یاورینی کوندرر و بتون آرتیستلرك کندیسنه تقدیم ایدلمی امانده اولدیغنی قوکلنه اخبار ایدر. قوکلن آرتیستلری طوپلار و ارزوی ایمپراط

بر آرالق پارسده اقامتی اوزاندی. (ته‌آتر فرانسه) ایله دعوالری آچلدی. محاکمده ضرر وزیان دعواسی برحادثهٔ ادبیه طرزنده اوزانوب کیدرکن او ، سارا برنارك جناح حمایه‌سنه صیغنمشیدی . فقط اشتراکلری پك آز دوام ایتدی . عین بر محفهٔ صنعت اوزرنده ایکی حکمدارك حکمران اوله‌بیلمسه‌ذاتاً امکان یوق. (قیصر) ایله (قلوئوپاترا) عینی بر صحنهٔ وقایعده حاکانه آت اویناده‌مز . بو جهتله سارا برناردن آیرلدی ویکی بر وسیلهٔ ظفر تحریسنه قالقدی.

*
* *

«أدمون روستان» (سیرانو دو برژه‌راق) نامیله دنیانك هر طرفنده معروف ومعتبر اولان اثرنی یازوب بیترمشیدی . (١٨٩٧) شیمدی فرانسه‌نك‌اك بیوك شاعری عدایدیلن أدمون روستان او زمانلر هنوز بو درجه‌کسب شهرت ایتمش اولمقدن اوزاق بولنیوردی. بلکه شهرتك بو درجهٔ بالا پروازانه‌سنی خیال وخاطره بیله کتیرمیوردی .

شاعر (له‌رومانسك) نامنده‌کی اوچ پرده‌لك بر پیه‌سنی (ته‌آتر فرانسه)یه قبول ایتدیرمش

و اوراده اویناتمش ایسه‌ده فوق‌العاده مظهر رغبت اوله‌مامشیدی . مع‌مافیه منقدلر بو کنج شاعرده آثار دها کوردیلر و اونی تشویق وترغیب ایتدیلر .

(أدمون روستان) (سیرانو) سنی (پورت سن مارتن) تیاتروسنه ویردی. اوراده اویناته جقدی. تیاترونك مدیری ده‌قورلر وقوستوملر ایچون رایکی یوز بیك فرانقلق مصرفی کوزه آلدیردی.

آنجق بو اثرك قهرمانی تمثیل ایده‌جك بیوك بر صنعتکاره احتیاج مس ایدییور . کیمی ، کیمی انتخاب ایتملی، کیمی؟ . . . نهایت (قوکلن ئه‌نه) جمله‌سنه ترجیح ایدلدی. اثرکندیسنه اوقوندی. قوکلن روله عاشق اولمشیدی . (سیرانو دو برژه‌راق)ك روحنه بروندی ، اونك تمثالنی حقیقت حیاته ارجاع ایلدی . . . والحاصل بو تاریخی شخصی یاشاتدی. [*]

طوری‌یی تبلیغ ایدر . او صره‌ده آقتریسلردن بری دیرکه :

— ایمپراطوره تقدیم اولنمقمی ؟ . . . m بوده بر باش بلاسی. شیمدی اوکا نه سویله‌ملی .

فرانسه تیاتروخادملرینك زبانزد معروفی‌اولان و m حرفیله باشلایان بر مستهجن کله اوکوزل قادینك آغزندن فیرلار فیرلامازه (قوکلن ئه‌نه) :

— امان ، امان . . . رجا ایدرم آغزکزه یالکز اونی آلمایکزده نه ایسترسه‌کز سویلیکز . . . جوابنی ویرر .

[*] سیرانو دو برژه‌راق پیه‌سی تاریخه انتقال ایتمش غایت جسور ، ستیزه‌جو ، فوق‌العاده خصلتله یرادلمش چیرکین صورتلی، ایری برونلی بر قهرمانك منقبهٔ عاشقانه‌سنی و سرکذشت شجیعانهٔ وطنپروریسنی مصور بر پیه‌سدر. تیاترونك روحی یالکز بو قهرمان اولمقله برابر تمامیٔ تمثیل غایت مشکل بر رولدر ، تیاتروجیلق صنعتنده بوکا (role ingrat) دیرلرکه صنعتك قواعد مرعیه‌سنه توافق ایتمز . بونی ایفا ایده‌جك صنعتکار اوتمثالده‌کی اینجه‌لکلری، خرده‌لری، خشینلکی ، مباینت حسی یالکز دهاسی سوقیله میدانه چیقاروب عیان ایده‌بیلور .

(قوکلن ئه‌نه) تام بو قهرمانك قالبنه کیره‌جك ، اوکا روح ویره‌جك بر استاذ صنعتدی. بو رولی اویله بر موفقیت تامه ایله اوینادی‌که . . . نتیجه اعتباریله بوندن دها مکمل وثمره دار برمظفریت ادبیه تصور ایدیله‌مز. پیه‌س آثار مخلده صره‌سنه کچدی؛ مؤلف انجمن دانش اعضالغیله (لا یموتون) صره‌سنه داخل

قوکلنلر
Les deux Coquelins

ایدلدی؛ (قوکلن ثانه) ده بر تیاترو صنعتکارینك احراز ایده‌بیله‌جکی اقصای موفقیاته ایریشدی - بو ا‌ییه‌س فرانسه‌ده عادتا بر بحران عصبی ادبی و ملی وجوده کتیرمشیدی . پوزلرجه کیجه اوینانڈی . پارس سکانی ، فرانسه خلق آقین آقین (پورت سن مارتن) تیاتروسنه قوشیور آلقشلر ، تحسینلر ، تقدیرلر عادتا یاغیوردی . شاعر بر ثروت قزاندی؛ (قوکلن ثانه) بر یکی حیات قزاندی .

(ادمون روستان) یالکز بو اثرینك طبعندن طولایی یکرمی بیك لیرادن زیاده پاره قزانمشدر . کتبخانه‌مده بولنان بر نسخه‌سی (۳۱۳) نجی طبعیدر . کتابنی شاعر ، قهرمانك ممثلی اولان قوکلنه اتحاف ایدیور . فقط ادیبانه و قدرشناسانه بر اتحاف :

C'est à l'âme de Cyrano que je voulais dédier ce poème.

Mais puis qu'elle a passé en vous, Coquelin, c'est à vous que je le dédie.

E. R.

شاعر دیورکه :

بو شعری (سیرانو)نك روحنه اتحاف ایتمك ایستیوردم . فقط مادامکه او روح سکا انتقال ایتدی ، قوکلن ، اونی سکا اتحاف ایدیورم .

ادمون روستان

شاعر ایله آرتیست بوندن صوکره عادتا یکوجود اولدیلر ! بری دوشونیوردی ، بری سویلیوردی . دوستلقلری او درجه آرتدی که صحنه‌دن خارج قالان وقتلرینی قوکلن (قامبو)ده شاعرینك ، روحنك کاشانه‌سنده کچیریردی ، اونك شعرلرینی اوقوردی ، قهرمانلرینی تمثیل ایلردی . شاعرك حیات وطنپرورانه ایله مالی اولان ایکی معروف اثرنده‌کی ایکی بیوك قهرمانی قوکلن اوینامشیدی . (ثانغلون) ایلك صحنهٔ تماشایه قونولدیغی زمان (فلامبو) رولنی مشهور کیتری اوینامشیدی . قوکلن ثانه عادتا بونی قصقاندی سارا برنارك سیاحتلرینه اشتراك ایتدی ، (فلامبو)یی ده تمثیل ایلدی . فقط (سیرانو)ده اولدیغی قدر خارق العاده‌لك ابرازینه موفق اوله‌مدی .

پارسده یوزلرجه دفعه صحنهٔ تماشایه قونیلدقدن وهر کیجه تیاترو صالونی لبالب طوله‌جق درجه‌ده هیچ بر زمان رغبتدن دوشورمکه میدان ویرمدن (قوکلن ئه‌نه) بر (تورنه) ترتیب ایدرك پیه‌سنی، قهرمانی ، شاعرینك شهرت وشانی دنیانك هر طرفنده کزدیردی . [*]

صوکره بر آرالق (رونسانس) تیاتروسنه کیردی ایسه‌ده اوراده اوزون مدت قالمادی . پورت سن مارتن تیاتروسی مدیری موسیو هرج ایله بالاشتراك تیاترویی اداره‌یه باشلادی . تام او صره‌ده یعنی بوندن التی سنه اول (شانته‌قلر) حادثه‌سی میدانه چیقدی . آلتی سنه‌دنبری دوام ایدن بو حادثهٔ ادبیه قوکلنك وفاتندن صوکرمده دوام ایدییور .

. . .

(قوکلن ئه‌نه) بو دفعه مدیر و صنعتکار صفتیله (پورت‌سن‌مارتن) تیاتروسنه برلشدکدن صوکره شاعرندن یکی بر اثر مطالبه‌سنده بولوندی. فقط اویله برفوق‌العاده منظوم پیه‌س که دیکرلرینی کولکده براقسون. شاعر بویله وعدده بولوندی. غزته‌لره یازلدی؛ بوه بر حادثهٔ ادبیه

(قوکلن ئه‌نه) مونولوغ سویلرکن
Coquelin Aîne disant un monologue

حالنی آلدی: أدمون روستان قوکلن ئه‌نه‌ایچون یکی بر اثر یازییورمش . . . حوادثلر تشعب ایدوب دوریپوردی. اثر ختامه ایرمك اوزره ایمش. یوق، بو سنه اویناته‌جقمش. فقط‌هنوز اسمی معلوم دکل . غزته مخبرلری قامبویه قوشدیلر ، (قوکلن ئه‌نه) نك اطرافنده‌طولاشدیلر . نافله ، معلومات . . . جیجوز. ده‌قورلرك قوستوملرك سپارش ایدلدیکی اعلان ایدلدی . یوز بیکلرجه فرانقلق بر مصرف قپوسی . فقط نه یأس! ایکی اوچ مثلی قزانه‌جق اولدقدن صکره بویله مهم‌قدا کارلقلر اسیرکنمز . نهایت او قیش کچدی. یاز کلدی . (قوکلن ئه‌نه)، (هرج)، بیوك قوکلنك اوغلنی (ژان قوکلن) قامبویه طاشیندی ، دوردی . فقط پیه‌سك

[*] قوکلن ئه‌نه صوك دفعه استانبوله کلدیکی زمان ره‌پرتووارنده (سیرانو دو برژه‌راق) پیه‌سی‌ده داخلدی . تأسف اولنورکه سانسور بو اویونك اویناتمسنه مانع اولدی، هم بیلورمیسکز، نه ایچون؟ بو پیه‌سده مشهور بر بورون (تیراد) ی واردر . (سیرانو) نك برونی اوزونمش . قادینلرك محتق کسرو اعا ایده‌جك درجه‌ده اوزون . کندیسی بونی اوزون برمنظومه ایله تصویر ایدیور. سانسور بونده بر وجه مشابهت آرامش وبولمش . حیرت ، حیرت ! . .

محیطی هپ اسرارله محاط. کیمسه نه اسمنی ونهده موضوعنی بیلیور. اوقیش ایچون حاضرلقلرده دوام ایدلمکه باشلاندی. لازم کلن آرتیستلرك انتخابیله اوغراشلدی و نهایت پیهسك اسمی اعلان ایدلدی: شانتهقلر یعنی خروس.

غزتهلره بو، ینه وسیلهٔ قیل و قال اولدی. بو، نه دیمکمش؟ موضوعی نه ایمش؟ شاعرك بك یاقین محرملری براز معلومات ویردیلر. وقایع حیوانات اهلیه میاننده جریان ایدییورمش. خروس، هندی، کوپك و سائره...

بو (شانتهقلر) حادثهٔ ادبیهسی اوزرینه جلدلر طولدیرهجق مقالهلر یازلدی و اوقیشده بو قیل و قال ایله کچدی. اوچنجی سنه قوکلنك خروس رولنی ایفا ایدهجکی و بو صبحکای حیوان وظیفهسنك خاطر و خیالك کشف ایدهمیهجکی بر درجهده مکمل اولدیغی شایع اولدی. قوکلن بو رولی ایچون سوغجندن اوچیوردی و... عادتا امید و خیال ایله یاشیوردی. دها نه اولدیغی آکلاشلمدن بو قدر شهرت قزانان پیهسدن جر منفعت ایچون طالبلر اورتهیه آتلدی. (ژوسهتو) صاحبی شاعره اثرینی بردفعهده مجموعهسنده نشر ایتمك شرطیله بش بیك لیرا حق تألیف ویرمك تکلیفنده بولوندی. شاعر بونی بی محابا رد ایتدی.

بر پیهسك بر مجموعهیه نشری ایچون بش بیك لیرا!...[*] استغراب ایتمیکز. بونلر آلای دکل جدی تکلیفات. اوقیشده بویلهلکله کچدی. دها ایکی قیش هیچ بر ثمره ویرمکسزین کچوب کیتدی. حالا (شانتهقلر) میدانده یوق. نهایت آلتنجی سنهده کلدی. یعنی بو قیش. تکرار غزتهلر بحثه باشلادی: بو سنه شانتهقلر مطلقا اوینانهجق. پورت سن‌مارتن تیاترو سیله (قامبو) آرهسنده بیوك قوکلن، اوغلی ژان قوکلن، مدیر هرج‌مکیك کبی ایشلیوب طورمغه باشلادیلر. نهایت بوندن ایکی آی اول صکره شایع اولدی: (قوکلن ننه) پیهسی شاعردن آلوب پارسه کتیرمش. حادثهٔ ادبیه تکرار علولاندی. بعض اوفق تفك افشا آتده وقوعه کلمشیدی. ایلك پرده آچیلور آچلماز بر منظرهٔ صبحکاهی... کونش یاواش یاواش یشیللکلرله مالی بر یانك روما اوزرندن طلوعه حاضرلنیور. حزمات شمس ارغوانیلکلر ایچندن آقهرق، سیاهه میال بلوطلر آرهسندن قایهر او منظرهٔ حضری اوزرینه خیال میال نورانی بوسهلر قوندرمق ایچون دوداقلرینی، کیجهنك هوای رطبی ایله

[*] بونی اوقودیغم، علی الخصوص شیمدی یازدیغم زمان توکلرم اوورپردی. نسبت و مقایسه جائز دکل آ، شویله یوز بیکده بر مقیاسله بر نسبت آرادم. یعنی بزم محررلرمزله اوروپا اصحاب تالیفاتی آرهسنده بر قیاس یاپمق ایستهدم. امان یاربی! نه قدر اوزاق. بز عادتا غزته صاحب امتیازلری منافعنه فی سبیل الله خدمت ایتمشز. بن کندی نفسمدن قیاس ایدییورم. ایکی بچق غروش قیات موضوعهسیله — اقدامه تفرقه ایدلدکدن صوکره — کتاب صورتنده طبع و تمثیل ایدیلن «زواللی نجدت» رومانك یکرمی بش غروشه صاتلدیغنی کوردم. بکا حق تالیف اولهرق نه ویردیلر بیلورمیسکز؟ بن شیمدی سویلمکه صیقیلیورم: اوتوز ایکی صحیفهلك بر فورمهسنه سکسان غروش. تکمیل رومانه سکز انکلیز لیراسی. تفرقه ایدلمك و کتاب صورتنده چیقارمق حق طابعه راجع. انصاف! یا اولی الابصار.

غدار دوداقلرینی طبیعته اوزادیر کبی اولیور. دیرکن اوتمدن انسان بیوکلکنده بر خروس انظار پرستشی بدایع طبیعته دیکمش، شو منظرهٔ دلربای صباحی تماشا ایدییور. وای، خروس اوتیورده... فقط اك بلند طبع بر شاعرك اك پارلاق شعرلرینی بر مرثیهٔ صباحی اولمق اوزره اوتیور. ایشته شانته‌قلرك مقدمه‌سی... دهاصوکره... دها صوکره... بوندن فضله‌سنی ذاتاً بن‌ده بیلمیورم که سزه تصویر ایده‌یم. انشاآت بوقدر. فقط قیل‌وقال پك چوق. قوکلن رولنك عاشق ایمش؛ دها بر قاچ معروف صنعتكارله بو پیه‌س ایچون قونطورات ایدیله‌جکمش... مش... مش... مش.

نهایت الامر بوندن ایکی آی اول‌پیه‌سك اوچ پرده‌سنی (قوکلن ئه‌نه) أدمون روستاندن آلیر، کویا پارسه کتیریر. آرتیستلر پرووایه باشلارلر. (قوکلن ئه‌نه) اساساً رولنی آلتی سنه‌دنبری یاواش یاواش ازبرله‌مش. فقط (قوکلن ئه‌نه) بو قدر فعالیت مفرطه‌دن زیاده یورغون دوشیور. اطبا براز استراحت ایتمك اوزره (پونتودام)ه چکلمسنی شدتله توصیه ایدرلر. بو بیوك آرتیست‌ده کندی اثر غیرت و ثمره‌سی وهمن اولان بو اختیار آرتیستلرك انزواخانه‌سنه چکلدی.

∴

(قوکلن ئه‌نه)نك تذکار نامنه سبیت‌ویره‌جك؛ و بلکه او نامه ابدیت بخش ایده‌جك بر مؤسسهٔ خیریه وارکه صرف اونك ثمرهٔ سعی و غیرتیدر. فرانسه‌ده تیاترو صنعتكارلری حیاتی سفالتله توأمدر. اکتساب شهرت‌ایتمش بیوك صنعتكارلردن ماعداسی چالشدقلری زمان انجق راحتجه یشایه‌بیله‌جك بر درجه‌ده قزانه‌بیلورلر. فعالیتدن قالنجه همان سفالت اونلره چهرهٔ مرارتنی کوستریر. بو حیات صنعتكارانه‌نك موفقیت ذوقلری، خیال و امید خطلری بولندیغی کبی همان تحت مجبوریتده کبی تلقی ایدیلن اسباب سفالتی‌ده واردر. علی الخصوص اختیارلینجه... بوسبتون حیات پریشانینك آغوش تخریبنه آتلقده اضطرار واردر. کنجلکده ادخار ایدلمش بر ثروت موجود دکلسه سفالت ایچنده محو و نابود اولمق پك طبیعی بر حال.

(قوکلن ئه‌نه) ایشته بو نتیجهٔ فلاکتی نظر انصافه آله‌رق اختیار آقتور و آقتریسلرك حیاتندن قالان صوك کونلری راحتجه، علی الخصوص کندی آره‌لرنده منزویانه ورفاه معیشتله امرار ایده‌بیلمك ایچون اونلره بر دارالانزوا وجوده کتیرمکی فکرینه قویلر، کندی نامنه و منفعتی خصوصنده دنیایه تنکابو ایتمین بیوك قوکلن بو مؤسسهٔ خیریه‌یی وجوده کتیرمك ایچون مراجعت ایدیله‌جك اسبابك جمله‌سنه توسل ایتدی. اعانه‌لر طوپلادی، تیاترولر ترتیب‌ایتدی، بیوك واصیل قادینلری توسیط ایدرك بو بیچاره‌لر نامنه هبه‌لر، هدیه‌لر قبول ایلدی و الحاصل اوچ یوز بیك فرانقه قریب بر مبلغ جسیم طوپلادی و اونکله پونتودام کبی هوادار، لطیف بر یرده عادتا بر کاشانه یاپدیرتدی. ایشته اختیار تیاترو صنعتكارلرینك دارالاستراحتلری شوصورتله

وجوده کلدی. قوقلن ئەنه دینلنمك احتیاجنی دویدقجه بو اختیارلرك یانەسی، اسکی ارقداشلرینك مجلس صحبته قوشاردی. اطبانك توصیه‌سی اوزرینه بو دفعه‌ده استراحت لزومی تحقق ایتدیکی کبی قوقلن ئەنه (پونتودام)ە حرکت ایتدی. اوراده کندیسنی سون، تقدیرکارانه پرستش ایدن رفقای حیاتنه قاووشدی، اونلره (شانته‌قلر)دن پارچه‌لر اوقویه‌رق عادتا اویه‌سك نفخ امید حیاتیله یاشیور و اطرافنده کیلری‌ده او حرارت غریزیه‌امیدله یاشاتمق ایستیوردی.

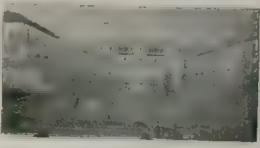

(قوقلن ئەنه)نك همات انسانیتکارانه‌سی ایله وجوده کلش اولان علیل صنعتکارلر اقتوانخانه‌سی
La maison des vieux Comédiens

کچن کانون ثانی افرنجینك یکرمی یدنجی کونی صباحی هنوز کونش طوغمق اوزره ایکن اختیار خروس صحنهٔ حقیقیهٔ حیاتده اوتدی، عمر فانی‌یه وداع ایتدی. بو خبر مؤسف پارسه عکس ایدر ایتمز بر صیحهٔ تأثردر چیقدی، ایرتسی کونی غزته‌لر هپ بر لساندن یازدیلر:
«قوقلن ئەنه وفات ایتدی. فرانسه‌دن بر وسیلهٔ شطارتده زائل اولدی.»

. ˙ .

قوقلن ئەنه‌نك حیاتی صفحات مساعیدن مرکبدر. ٦٧ یاشنده وفات ایتدیکنه کوره اللی سنه‌یه یاقین برزمان صحنه‌اوزرنده یاشامش، یاشاتمش و تماشاکرانی ذوقیاب ایتمشدر. ماتن غزته‌سی قوقلن ئەنه‌نك وفاتی خبرینی آلدیغی کون پارسده موجود مشهور آقتور و آقتریسلره مراجعتله بو بیوك صنعتکار حقنده استیضاحده بولنمشدر.

ویریلن جوابلر هپ شو جمله‌لرله زبده ایدیلور: بیوك آرتیست، عالی قلبلی بر آدم، جدی بر دوست، شایستهٔ حرمت بر صاحب الخیر. بو بیوك آرتیستك غیبوبت ابدیه‌سندن فرانسه‌ده مجلوب صنعت اولانلر هپ متأثر... حتی رقیباسی بیله. بو، نه موجب مفخرت تجلی کامیننانه!...

اوغلی ژان قوقلنه رئیس جمهوردن، ایمپراطورلردن، قراللردن تعزیت تلغرافلری کلدی. جنازه آلاینده پارلاق نطقلر سویلندی. آرتیستك شاعری، روح اضافیسی‌ده برنطق بلیغ قرائت ایلدی. کندیسنك اوقدر سودیکی اثرنی اونك اوغلنه ترك ایتدیکنی تکرار ایتدی.

. ˙ .

فقط او حادثهٔ ادبیه حالا دوام ایدوب دورمقده. شاعر، تیاترو مدیری هرج، ژان قوقلن شیمدی بوخروس رولنی اوینایه‌بیله‌جك صنعتکار ارقه‌سنده قوشیورلر. غزته‌لرده پك چوق ایضاحات... اولا نامزدلر: کیتری، دوماقس، لوبارژی، فەروەدی، برونو... و بلکه سارا برنار. فقط بو بیوك صنعتکارلر ایچون محذورلر وار. کیتری کندی تیاتروسنده

مشغول ، بو شرفلی رولی قبولدن استنکاف ایدییور . دوماقس ، لوبارژی ، فەرودی ، رونو . . . حکومتك تخصیصات ویردیکی رسمی تیاترولرده . بالذات معارف ناظریتك وحکومتك مساعدۀ مخصوصەسی اولمادقجه بشقه بر تیاتروده اویناینەمزلر. اونكده بیك درلو مشکلاتی وار . امین اولکزکه شیمدی بو حادثۀ ادبیه پارسده فاس مسئلەسندن زیاده جالب نظر دقت و اهمیت بر مسئلۀ سیاسیه شکلنی آلدی : شانتەقلردەکی خروس رولنی کیم اوینایەجق ؟ . . .

(قوکلن ئەنه) تحصیل ابتدائیدن بشقه بر شی کورمدیکی حالده بعضاً یالکز و بعضاً ده کوچك قوکلن ایله برابر یازی یازاردی . تیاتروجیلق صنعتی حقنده یازدیغی صحیفەلر کمال لذتله اوقونیر . سویلدیکی مونوغلردن بعضلری ده کندی محصول قلمی ایدی . کندی شخص و صنعتی حقنده یازدیغی بر (ئەتود) پك غریب ملاحظات ایله مالامالدر .

(قوکلن ئەنه) مونولوغ سویلمك خصوصنده دخی فوق‌العاده صاحب مهارت ایدی . صوك دفعه اولەرق استانبوله کلدیکی زمان اصلاحات [*] نامیله سویلدیکی بر مونولوغ سرایجه پك زیاده مدار قیل و قال اولمش ومونولوغلرك قطعیاً ممنوعیتیله اوحادثه قپانمشدر .

متوفی قوکلن قاده

Coquelin Cadet

Mort à Paris la semaine dernière

— ۲ —

(قوکلن ئەنه)دن یدی یاش کوچوك اولان ارنست قوکلن (قاده) نامیله متعارف ایدی . ۱۸٤۸ سنۀ میلادیەسنده طوغمشدر. سرکذشت حیاتنك مقدمەسی عینیله بیوك برادری (قوکلن ئەنه)نك منقبۀ عمرینەمشابهدر.هنوز اون بش، اون التی یاشلرنده ایکن آقتور اولمق هوسنی اظهار ایتمش و بیوك قرداشنك اثرینی تعقیب ایتمك ایستەمشدر . باباسی فرونجی قوکلن ایکی اولادینی بردن یانندن غائب ایتمك ایستەمدیکندن ممانعت ایتمش ایسەده (أرنست)ك کوندن کونه ارتان شوق وهوسنه غلبه ایدەمامشدر . پارسه مواصلتی متعاقب (قونسرواتووار) ه داخل اولمش ودرت سنه تعلیمدن صوکره (۱۸٦۸)ده (قومەدی) دن برنجی مکافاته نائلیتله صحنەیه چیقمشدر . اولا (اودەئون) تیاتروسنه کیرمشیدی.

[*] اوصرەده روم‌ایلی ولایات ثلثەسی اصلاحاتی دول معظمه میانده موضوع بحث ایدی . بوندن طولایی غیر قابل تأویل برفکر جاهلانه ایله اصلاحات مونولوغنك بوکا شمولی تصور ایدلمش و سانسورلر بربرینه کچمشدر . بوبله بر یوز قارەسیله کاشکه برك دینه کچسەلردی . . .

اوراده آز بر مدت قالدی . صوكره (ته آتر فرانسه) یه داخل اولدی . فقط هنوز شهرت كندیسنه توجه ایتمامشیدی . بو جهتله بیوك صنعتكارلر آره‌سنده غائب اولمقدن ایسه‌ده (واریته) صحنه‌سنه كچمكی اولا كورمشیدی . اوراده موفقیات صنعتكارانه‌سی و استعداد خارقهٔ اضحوكه پردازانه‌سی تظاهره باشلادی؛ شهرتده كندیسنه متوجه اولدی . (١٨٧٦) سنه‌سنده برادری (قوكلن ئه‌نه) كندیسنی تكرار (قومه‌دی فرانسه‌ز) صحنه‌سنه آلدیرتدی. آرتق حیاتنك صوكنه قدر اورادن تباعد ایتمه‌دی. اوصره‌ده اشتهار ایتمش و بیوك صنعتكارلر میانه داخل اولمش بولنان (قوكلن ئه‌نه) نك جناح حمایهٔ استادانه‌سنده صنعتده ترقی ایتدی و نهایت او سویه‌یه واصل اولدی. اختراع ایتمش اولدیغی روللر تیاترو تاریخنه كچه‌جك درجه‌ده مكملدر. (آمی فریچ) ، (لاقام دوتابارمن) ، (سفنكس) ، (له‌قوربو) . . . پیه‌سلرنده اختراع ایلدیكی روللر كوندن كونه شهرتنی تزیید ایتمكله خدمت ایتدی .

(قوكلن قاده) موفقیتدن موفقیته ، ظفردن ظفره اوچیوردی . (ته آتر فرانسه) نك هیئت مشاركه‌سنه داخل اولدی وتام پای كندیسنه تخصیص اولوندی .

(قوكلن قاده) پارس خلقنك عادتا سوكلیسی اولمشیدی. صحنه‌ده ومجالس خصوصیه‌ده مشاهیر وكبارك دلداده‌سی عد ایدیلیوردی .

. . .

قوكلن قاده (مولیه‌ر) ك روحنه انفاذ نظر و تعمیق حس ایتمش بیوك بر صنعتكار ایدی . اطوار مضحكه پردازانه‌سی اوقدر اینجه ، اوقدر شخصی ایدی كه اك عبوس چهره‌لرك اوزرنده بیله علائم شطارتك ظاهر اولمامسی قابل دكلدی. اونك عصبی اوضـاعنه ، شماتتكارانه حركاتنه هركس كولردی ، متصل كولردی . (قومه‌دی فرانسه‌ز) صحنه‌سنك بر ربع عصر ظرفنده اك بیوك مضحكه بازی اولوب قالدی .

قلاسیك قومه‌دیلرده‌كی اختراعاتی غیر قابل نسیاندر. (فیغارونك ازدواجی) پیه‌سنـده‌كی (فیغارو) ، (باربیه دوسه‌ویل) ده‌كی (بازیل) رولی ، مولیه‌رك (مالاد ایماژینه‌ر) پیه‌سنده‌كی (آرغان) وظیفـه‌سی (قوكلن قاده) یه خاص ایدی . (قوكلن قاده‌نك) تطبیقات خرده‌كاریٔ صنعتنده اسكی صحنه اعتیاداتنه بلكه‌ده تابع اولمامق كبی بر پشـقه‌لغی واردی . دیمك ایسـتیورم كه اونك صنعتی شخصی ودیكرلریله غیر قابل قیاس ایدی .

صوك اختراعاتندن اولان (قاده روسسل) رولی موفقیات صنعتكارانه‌سنك بلكه پارلاقلرندن معدودر .

حقیقیون مكتب ادبنك بیـوك مؤلفلری طرفندن یازیلان پیه‌سلرده دخی غایت مكمل ، شـایان تقدیر ، جدی روللر اوینادی . مثلا (دوئل) پیه‌سـنده‌كی (آبه) رولی فوق العاده شایان تقدیر ایدی .

(قوكلن قاده) ده عجیب بر حالت روحیه واردی . ظاهراً نه‌قدر شن وشاطر ایسه باطناً قلباً او درجه حزن انكیز ، ملال انكیز ایدی . ذاتاً اك بیـوك مضحكه‌بازلرك ، اضحوكه اخلاق

اولانلرك قلباً میال حزن وتأثر اولمسی طبیعتك غرائبندن معدوددر .

(قوقلن قاده) یی یاقیندن طانیسانلرجه معلوم ومسلمدرکه هرکسی كولدیرمش و ذوق وشطارته واسطه اولمش بولنان بویوك قومیك حریم حیاتده خیال‌پرور ، نفسنجه ملال آور ایدی . یالکز قالدیغی زمانلر درین‌درین‌دوشنور، ظاهری اولان شطارت ضحك آورانه‌سنی کویا بویله سیرجیلره قارشی بذل ایتدیکندن طولایی قلباً متأثر وروحاً رنجور اولوردی . او، فطرةً بر حساس ، رقیق قلب و روحه مالکدی . سائق صنعت اونی هرکسی كولدیرمکه ، اکلندیرمکه سوق ایتمشیدی . او ده قابلیت طبیعیه‌سنك شو سوق و جبرینه تابع قالمقده صانکه مضطر اولمش و پارس خلقنی بر ربع عصر ایستمیه‌رك كولدیرمشدر ، دینیله‌بیلور .

. . .

(قوکلن قاده) ایکی‌سنه‌یه قریب برزماندر، ذاتاً محنه حیاتنده عمر صنعتکارانه‌سنه خاتمه ویرمشیدی . برکیجه (آموروه‌ی) پیه‌سنده‌کی (آبه‌مه‌رلن) رولنی بشنجی‌دفعه اوله‌رق (قومه‌دی فرانسه‌ز) محنه‌سنده اویناد‌قدن صوکره اورته‌دن غائب اولدی . ایرتسی‌کونی (قاده‌یی) (سن ژرمن لوکسه‌رووا) کلیساسنك قپوسنده بولدیلر . فقط اویله بر حالده‌که حالت تزعده صاندیلر. سکرات موته صانکه کردنداده انقیاد اولمشیدی . اولوم حالی . صایقلیوردی ، تداوی ایتدیلر . او آنده اولومدن قورتولدی . فقط حیات معنویه‌ده اولومدن قورتیله مامشیدی .

مالیخولیایه اسیر قالدی والحاصل نیم مجنون قالدی . قوکلن قاده‌یی تداوی ایجون (سوره‌زن) ده‌کی شفاخانه‌یه قویدیلر. اطبای‌متخصصه(قوکلن قاده) یی معاینه ایتدیلر . مادی بر خسته‌لغی یوقدی . متاعب فوق‌العادهٔ بدنیه اونی بردنبره دوشورمشدی ، سنه‌لرجه کندیسنی ازوب بتیرن حزن و ملال روح بردنبره فکرنی بر کرداب تردد وخولیایه دوشورمشدی . (قاده) کندینی‌کور قیاس ایدییوردی؛ دائماً صولتدن، هجومدن، کندیسنه قالق ایدیله‌جکندن توهم ایلیوردی؛ اثر جنق بو نقطهٔ غریبه اوزرنده تمرکز ایتمشیدی. خسته‌لکی یواش یواش ایولکه تمایل ایتدی. حتی بسبتون شفایاب اوله‌بیلمسی احتمالی‌ده آرتیوردی. بوندن ایکی آی اول (قوکلن ثه‌نه) بدبخت قرداشنی کورمك اوزره اونك یانه کیتمشدی. ایکی برادر مشفق آره‌سنده جریان ایدوب او زمان عالم مطبوعاتده انتشار ایدن محاوره نتیجه اعتباریله یك حزین بر لوحه تشکیل ایدییور.

(قوکلن ثه‌نه) برادرینه ملاقی اولور اولماز اونی بر درجه‌یه قدر حال صحتده بولدی ، سویندی :

— قاده، سنی یك ایی کوربیورم . اعادهٔ عافیت ایتمشسك . . . رنکك یرنده، صحتك یرنده .

— اوت بن‌ده اویله کوربیورم .

— آرتق یاقینده پارسه کلیرسك . . .

قوکلن سوکیلی برادرینك یوزینه محزونانه باقدی، باقدی . . .

— هیهات ! . . .

دیه‌بیلدی و یانندن قاچارسنه باغچه‌ده اوزاقلاشدی. خیالاتنه، مالیخولیاسنه دالدی. ایکی قرداش آره‌سنده عادتا بوده بر وداع ابدی تشکیل ایدییوردی.

. . .

« قوکلن قاده » شفاخانه‌ده انزواکزینلکی هر شیئه ترجیح ایدییوردی. کیمسه ایله قونوشمق ایسته‌مزدی. صانکه انسانلرله مصاحبت

ادمون روستان (قوکلن ئه‌نه) نك جنازه مراسمنده نطق ایراد ایدرکن
Edmond Rostand lisant son discour

واونلرله هم مجلس اولمق اونی اورکودییوردی. دارالتداوینك کنیش باغچه‌سنده کندی کندینه کزینیور، بعضاً منقوش خاطره‌سی اولان رولرینی، او قومیق رولری برطور حزن مآل ایله تکرار ایدر و کندیسنی قورقودان، أزن خیالاتیله یاشامق ایستردی. کندیسنی زیارته کیدن دوستلرندن اکثرینه هیچ بر سوز سویلمز و اونلرله تماسدن قاچاردی.

(قوکلن ئه‌نه) نك قلب خسته‌لغندن وفاتی وقوع بولمسی اوزرینه اطبا بو خبر فلاکت اثری قرداشنه سویلیوب سویلمامك لازم کله‌جکنده تردد ایتدیلر. بر بحران اعصابك وقوعندن قورقدیلر. تدریجاً کندیسنه اون کون صکره معلومات ویردیلر. قوکلن قاده خنجقرقلرله آغلامغه باشلادی. بحران اعصاب ایکی کون، ایکی کیجه دوام ایتمشیدی. کیمسه‌یه سوز سویلمیور، دوشونیور، دوشونیور و بردن بره تهاجمات تأثره تابع قاله‌رق هونکورهونکور اغلایوردی. کندیسنه (بیوك قوکلن) نك وفاتی خبرینی ویردیکلرینك اوچنجی و بیوك قرداشك حیات فانی‌یه وداعنك اون اوچنجی کونی صباحی قوکلن قاده صباحلین براز ایوجه بر حالده اوقودن اویاندی. راحتجه قالقدی، کیندی. فقط بردنبره کندیسنده بر فنالق حس ایدرك تکرار یتاغنه کیرر کیرمز وفات ایتدی. بو بیوك مضحکه پرورك وفاتی‌ده بویله حزین اولدی.

. . .

قوکلن قاده (مونولوغ) سویلمك خصوصنده پك ماهردی و سویلدیکی مونولوغلرك چوغی کندی محصول قلمی بولنوردی. کوزل یازاردی. آثار قلمیه‌سی اولدقجه چوقدر. (پیروئت) نام مستعاریله ایجه مضحك اثرلر، ذوق و حظ ایله اوقونور جلدلر یازمشدر. بونلر میاننده (Monologue Moderne), (Livre des convalescents), (Fariboles) نامنده‌کی اثرلر معروفدر. (قوکلن ئه‌نه) ایله مشترکاً (مونولوغ سویلمك صنعتی)، (ضحك)، (پیروئت) و سائر اثرلری یازمشدر.

قوكلن ئەنه موليەرك (آوار) پيەسندەكی ينتی رولندە

مونولوغلرینی پك طبيعی سويلردی. استانبوله (مادموازل مورەنو) ايله برابر كلديكی زمان حيفكه مونولوغ سويلك منع ايدلمشيدی. بودقيقهٔ صنعتده اونی ايشيتمكدن محروم قالدق.

. . .

(قوكلن قادە) خاطراتنك برنجی قسمی (آنال) مجموعهٔ ادبيەسندە نشر ايتمشيدی. چوجقلقلرينه وصنعته مباشرتلرينه عائد اولان بو خاطراتده او قدر حساسيت صميمانه واردی كه بو بيوك مضحكەپرورك قلب حساسنه هركس شاشمشيدی. بالآخره نشرايتديكی مقالەلريله صنعتكارلرك (لەژيون دونور) نشانته استحقاقلرينی اثباته چالشدی. او صرەدەنشان مجلسی آقتورلره بو نشانهٔ افتخاری چوق كو-

مشهور لوبارجی (شانتەقلر) پيەسندەكی خروس رولندە.

ريبوردی. آنجق قوكلن قادە المانيا — فرانسه محاربەسندە عسكری مداليەسنه نائل اولمش و مؤخراً اختيار آقتورلرك ازواخانەسنك تأسس وكشاديته پك بيوك خدمات ايفا ايتمش اولمسندن طولايی خادم انسانيت اولمق صفتيله لژيون دونور نشانتی احراز ايتمشيدی. فقط آقتور صفتيله دكل. [*]

والحاصل هر ايكی خروسدە صحنهٔ حياتده اوتەمز اولديلر. آنجقناملری صحائف تاريخ صنعتده باقی قالەجغنه شبهه يوق. شيمدی صحنهٔ حياتده وپردهٔ صنعتكارانه آرقەسندە بر (ژان قوكان) وارامابيوك خروسلرله مقيس دكل.

صفوت نزيهی

[*] بر نشانه نائل اولمق خصوصنده ابراز ايدبلن شو مشكلپسندلكی دوشوندكجه كندی كندی حالمزه كولمامك الدن كلەيور. بزده نشانلر نشانهٔ مفخرت دكل، علامت تكابوو ذلتدر.

اوكا دائر

باشمده ماتم هجرانى ايليور اسكات
بو پرسكون منوره بو موج دوح سحر
بو صاچلرك كوزى رؤيه نقل ايدن حزمات
بو ابشته روحى خيالاته باغلايان تللره

نظرلركده درين بر سماى مهتابك
دوشنديرن ، دوشونن وقفهٔ سكوتى وار
وهر باقيشده بوبو احتساس يتابك
ايدر سكوتى قلبمده برزمان بيدار .

وبر تصادف انظاره قارشى كوزلركى
بر اهتزاز پريشان ايچنده كيزلركن
اوبر دوداقلرينك نازكٔ مسكرينى
بر اشتياق وپرستشله كوزلرم يردن .

مشام نواز واتيريسك ، اك رقيق ازهار
نفسلركده براقش برعطر نازوخيال ،
نفسلرك صانيلير نفخهٔ رياح بهار
روان ايدر دل عشقمده بر هواى وصال .

نظرلرك بكا توديع روح ايدر بعضاً
ايچنده بركونشك لمعهٔ فيوضاتى
صارار محتشم برضيا بوارشدن
وقلبمك اورانير لرزش مناجاتى .

زمان اولوركه بتون كولكه‌لرله غشى م‌ُ ل
اوزاق برافقه باقان برنكاه ايله محزون
سكون ايچنده قاليرسك . فقط نه‌دركه بوحال
مسك دووره يته بر شيلر آكلاتير روحك

وبن سمايه باقان بر نظرله مست خيال
علو حسنكه بر احترام وتقديسك
لسان عشقنى روحمله ايلرم ايصال
جواب اولور بوكا ميل زكودى كوزلريكك .

تشرين ثانى سنه ١٣١٨

حمداه صبحى

قدس متصرفی صبحی پاشا
Soubhi pacha, gouverneur Jérusalem

مصر فوق العاده قومیسرلکنه تعیین
ایدیلان رائف پاشا
Raif Pacha, gouverneur d'Aïdin

سوریه والیسی ناظم بك
Nazim Pacha, gouverneur de Sirie

اطنه والیسی جواد بك
Djèvad Bey, gouverneur d'Adana

ناصل ژیمناستیك یاپه‌لم؟

محترم قارئ و قارئه‌لرمز رسملی کتاب ایله مصور محیطك اعلانات قسمنده محرر اولان «تربیهٔ بدنیه مکتبی خارجدن واقع اوله‌جق استیضاحاته جواب اعطاسنه مهیادر.»

افاده‌سی اوقونجه سلانیکدن، ادرنه‌دن، شامدن، ازمیردن و شهرمزك مختلف جهتلرندن بر چوق اسئله‌یی حاوی مکتوبلر کوندردیلر. تحریرات موروده‌یی اوچ قسمه تفریق ایده‌بیلرز برنجی قسمی مسلکمزه موافق اولدیغندن کندیلرینه تحریراً درس ویرمکی درعهده ایدییورز. یالکز بوی، کوکس و بل محیطنك اولچیسی ایله سن وثقلت بدنیه وحالت صحیه‌لرینه دائر ایضاحات کافیه و (ادرس) ویرمه‌لری شرطدر. خانملرمزدن وارد اولان مکتوبلرك بر قسم مهمنده ضعیفلتیجی ژیمناستیکلر حقنده تعلیمات طلب اولنیور و ژیمناستیکله ضعیفله‌مك ممکنمی دیه صوریلیور.

درسلریمزی منتظماً تعقیب ایدرلرسه بر آیده لااقل بر کیلو ضعیفلشه‌جکلرینی تأمین ایدرز. ایکنجی قسم سؤاللره کلنجه سیکرلرندن، یاریم باش آغریسندن، روماتیزمه‌دن شکایتلری متضمندر. اونلر بهمه حال طبیبه مراجعت ایتمه‌لیدرلر. اوچنجی قسم مکتوبلر عمومیتله ناصل ژیمناستیك یاپه‌لم؟ سؤالنی حاویدر. ایشته اونك جوابنی‌ده بوراده ویرمکه چالشه‌جغز.

انکلیز شعرای مشهوره‌سندن میلتون: «فطرته بهتان ایتمه؟ او وظیفه‌سنی یاپدی، شیمدی صره سنکدر.» دیمشدر.

بزلر حیوانلریمزی تربیه ایتمکه اعتنا ایدرز. اونلرك یملرینه، تیمارینه پك زیاده دقت ایدرز. کوزل قویونلرمز، قویرجق قوچلرمز، هند خروسلرمز واردر. اونلره اولادلریمز کبی باقارز. کندی وجودلریمزه کلنجه بویوك بر لاقیدی، بویوك بر تکاسل کوستریرز. کچن کون طبیب بردوستمه یوصونلی دیشلرندن طولایی تعریض ایده‌جك اولدم. آلدیغم جواب بنی حیرتده براقدی.

— آدم سنده بن یوزمی یقامغه کوچ وقت بوله‌بیلیورم؟! فی‌الحقیقه بر چوق کیمسه‌لرده ژیمناستیك یاپمق ایستدکلرینی فقط وقتلرینك مساعد اولمدیغی مقام اعتذارده سویلیورلر و بو سوزلری خارجدن ایشیدنلر نه چالشقان، نه غیور انسانلر حیات ایچون الزم اولان وظائفك ایفاسنه بیله مشاغل اجتماعیه‌لری مانع اولیور دیرلر فقط بز بو معذرتلرك تحتنده مستتر — بز مسکین! اویوشوق! تنبل انسانلرز، سن بزه یرندن قیملدامه‌دن یاپیله‌جق بر شی سویله — افاده‌سنی استشمام ایلیورز. او کیلره ینه کمافی‌السابق دیدی قودی ولقلقیات ادمانلری توصیه ایدرز.

ژیمناستیك یونانیلرده هندلیلرده اولدیغی کبی مراسم دینیه‌دن معدود ایدی. روماليلر

باتنه کوره یالکز بر قسم عضلاتك پك چوق ایشلیوب فوق‌العاده نمودار اولمسی یوزندن وجودده بر نسبتسزلك حصوله کلمسی طبیعیدر. ایشته بونك ایچوندرکه شهرلیلرده‌کی ظرافت اندامه کویلیلرده پك تصادف ایدیله‌مز. اونلرك عمومیتله اکسه و بللری قالین ال وایاقلری ایری ، صرتلری قانبوردر .

کویلرده قادینلر ارکك ایشلرینه اشتراك ایلدکلرندن اونلرده زماندن اول کنجلکلرنی غائب ایده‌رك اختیارلر ال و یوزلرینك دریلری پك چابوق بوزولیر .

بزلر وجود تربیه‌سنه هیچ اهمیت ویر- مدیکمزدن ذاتاً عطالته میال اولان مزاجمز بر طاقم جان صیقیتیلری تولید ایدرکه اونك‌ده نتایج طبیعیه‌سی توتون ، راقی وسائر سوء استعمالاتدر. بو کون مکتبلرمزده بدی یاشنده چوجوقلر بیله توتون ایچیورلر . هله خانملر- مزك ایچنده توتون ایچمینلر شایان تبریکدرلر.

انقره والیسی حازم بك
Hazim Bey gouverneur de Angora

قره‌سی متصرفی زهدی پاشا
Zuhdi pacha, gouverneur de Karassi

دورنده بر ابتلای حجاب آور مرتبه‌سنه اصعاد ایدلدی . بو کون ایسه بر دوا صرف بر دوا قوتی حائزدر . ایشته اونك ایچوندرکه مکتبلرمزده سوء تفهمه اوغرایان ژیمناستیکك اسمنی تبدیل ایله اکا تربیهٔ بدنیه نامنی ویرمکه مجبور اولدق . ژیمناستیکدن هیچ کیمسه مستغنی دکلدر . اك ضعیف و نزار اولانلر کبی قوی البنیه‌لرده ژیمناستیکه محتاجدرلر . وجود ادخارات ایله صرفیاتنك توازنی سایه‌سنده حال صحتده اوله‌بیلیر . بناءً علیه بن هر کون شو قدر ساعت یول یوریبودم . آقشامه قدر باغچه‌ده اوغراشیورم ژیمناستیکك نه لزومی وار دیمك بیوك خطادر . حق صباحدن آقشامه قدر تارلاسنده بل ایله چاپا ایله اوغرا- شان چفتجی ، دکاننده وار یوز صاللایان دمیرجی‌دخی اصول وفنی بر ژیمناستیکه محتاجدر. فی‌الحقیقه بو کیبلرك قوتنده زره قدر شبهه‌مز یوقدر ، فقط مشغول اولدقلری صنعتك ایجا-

حالبوکه ریاضت جسمانیه بزی بوتون ، مکیفات ومنهیاتدن توقی‌یه مجبور ایدر . یورولمه‌دن قوشمق ، سورکلی ادمانلره تحمل ایتمك ایچون بهمه حال توتون ایچمه‌مك اسپرتولی شیلر قوللانمامق لازمدر . کوریلیورکه ژیمناستیك تهذیب اخلاقده مدار اولیور .

بزده یاکاش تلقی ایدیلن بعض شیلر واردر . مثلا : شیشمانلق عوام ناس عندنده بر نوع علامت عافیت کبی تصور اولنور بلکه بر معاینهٔ طبیه نتیجه‌سنده خسته اولدیغی محقق اولان بر (اوبه‌زه) کوبکلی ، سوبکلی! آکینه ، بویشه ! دیه تقدیر خوان اولورلر اوندن ماعدا بکلردن صوکره معده‌سنك هضمسزلغندن متصل کیرویبده استغفرالله ! چکنلره ماشاالله ! برادر دیرلرکه کیفیت بر عکسدر . خلاصه کیتدکجه انقراضه یوز طوتان جنسمزك اصلاحنی ارزو ایدر ویشادیغمز مدنیجه عافیتلی ، بیچملی ، قوتلی اولمسنی ایستر- سه‌ك یاشیمز نه قدر ایلرولمش اولورسه‌اولسون هم کندیمز ژیمناستیك یاپمالی همده چولوق چوجوغمزه یاپدیرمالی‌یز .

فنی وصحی ژیمناستیکده مقصد وجودی کرك آلتسز کرك بر طاقم آلات وادوات ایله ایشلته‌رك مفصللرك حرکاتنی تسهیل ایتمك ، عضلات متناظره‌یی صورت منتظمه‌ده حرکت ایتدیره‌رك قوتلندیرمك ، دوران دمی تسریع ایده‌رك وجودده احتراقاتی تأمین ایتمك ، افعال هضمیه‌یی انتباهه کتیرمك خلاصه بدنمزده ادخارات ایله صرفیات اراسنده دائمی برتوازن حصوله کتیرمکدر . ژیمناستیك آلتلری بر طاقم هنر ومعرفتلر یاپمق ایچون دکل نواقص بدنیه‌مزی تصحیحه خادم اولدقلری نقطهٔ نظردن قبول و تطبیق ایتمه‌لی و انلردن او صورتله استفاده‌یه چالشمالی‌یز . وجودی‌یوریجی ، فضله قوت صرفه مجبور ایدیجی شدتلی تعلیملردن توقی ایتمه‌لی‌یز . وجودك اعضای داخلیه‌سی اعضای خارجیه‌دن دها مهمدر بناءً علیه ریاضت بدنیه‌یه جکرلردن باشلامق لازمدر . یدی یاشندن بدأ ایله ذکور ایله اناث هر ایکی صنف انسانلر حرکات تنفسیه‌دن مستفید اولورلر . دوقتور داللی دیورکه: «فعل تنفسك اهمیتنی تقدیر ایده‌مینلر ریاضت جسمانیه‌دن حقیله مستفید اوله‌مازلر . » فی الحقیقه احوال طبیعیه‌دن معدود اولان فعل تنفسه هیچ اهمیت ویرلمه‌دیکندن دنیاده پك از کیمسه‌لر لایقیله نفس الماسنی بیلیرلر . عمومیتله بزلر جوف صدرك قسم فوقانیسیله نفس الیرز . حالبوکه بو طوغری دکلدر . فعل تنفسه بهمه حال حجاب حاجزده اشتراك ایتمه‌لیدر . معلومدرکه جوف صدرله جوف بطنی یکدیکرندن تفریق ایدر برکتلهٔ لحمیه واردر . اوکا حجاب حاجز تسمیه اولنور بو بر عضلهٔ ملسادرکه حال طبیعیده جوف صدره طوغری بویوجك بر محدبیت تشکیل ایدر . شهیق منتظم اولورسه جوف صدره کیرن هوا حجاب حاجزی تضییق ایده‌رك یاصیلاشدیرر . وجکرلردن فنا هوا خارجه چیقنجه ینه شکل اصلیسنی اکتساب ایدر . هر تنفسده حجاب حاجز بر حرکت تقلصیه اجرا ایدر . بو حرکتك بالطبع معده اوزرینه بر تأثیری واردر ، او سایه‌ده عصارهٔ معدویه

بر نفس اله‌جق اولورسه‌ق معده‌مزك حركتنی متعاقب كوكسمزك‌ده قاباردیغنی كوریرز . نفس صالویردیكمز زمان ایسه بو حالك عكسنی مشاهده ایده‌رز . درین نفس المایی اعتیاد ایدنه‌لی وهر تنفسده جوف صدره لااقل یاریم لیتره هوا سوق ایتمكه چالیشمالیدر . فعل تنفسده اكثریا وقوعه كلن خطا زفیرك شهیقدن دها از اولمسیدر . صولوق كسیلمه‌سنك باشلیجه سببی‌ده بودر . فیزیولوجی بزه اوكرتیور كه انسانك بر دفعه‌ده بلع ایتدیكی هوا انجق طقوز تنفسده تجدد ایده‌بیلیور . جكرلرده تراكم ایدن قاربونی هوایی خارجه دفع ایده‌جك، كرك فعل تنفسی ، كرك دوران دمی تنظیم

ادرنه والیسی رشید پاشا
Réchid pacha, gouverneur d'Andrinople

قوصوه والیسی هادی پاشا
Hadi pacha, gouverneur de Cossova

مواد غدائیه ایله دها ای قاریشیر . حالبوكه فعل تنفس ناقص اولورسه حجاب حاجز حركتسز قاله‌جغندن افعال هضمیه كسب بطائت ایدر سوء هضم وطبیعتده قبضلق وقوعه كلیر .

لایقیله تنفس ایدوب ایتمدیكمزی تجربه ایچون ایاقده طوروب صاغ المزی معده‌مزك چوقورلغنه . صول المزی‌ده كوكسمزده عظم قصك اوستنه قویارز . حال طبیعیده بر نفس الیرسه‌ق معده‌مزك یاواش یاواش قاباروب صاغ المزك ایندیكنی كورورز كوكسمزده ایسه هیچ بر حركت مشاهده ایدلمز . درین

قومانوه جاده‌سنی اسکوب استاسیونته ربط ایدن واردار کوپریسی
Uskub — Le pont de Vardar

دولن — طمراش‌یولی اوزرنده چیلکلی‌اورمانی منظره‌ندن
Une rue sur le bois de Tchilekli

واردار کوپریسنك اثنای
انشاسنده چکیلان رسملردن
Une vue prise pendant
le pont de Vardar

پرزرین یاقوه جاده‌سنده درینا
نهری اوزرنده برکوپری
Une pont sur la rivière
du Dèrina à Perserine

اسکوب — تحت القلعه‌ده بر
سوقاق
Une Rue à Uskub

حلب والیسی رشید بك
Réchid Bey, gouverneur d'Alep

ایده‌جك کنیش ودرین تنفسلردر اکثریا بویوك یورغونلقلری متعاقب قلبك ورئه‌لرك حرکاتی تنسظیم ایچون بویوك بویوك تنفسلر المالیدر.

هوایی هیچ بر سبیله جکرلرده حبس ایتمه‌ملیدر. آلتی بر قوته قارشی مقاومت ویا زور آور بر حرکتی تعلیم ویا بر جسم ثقیلی قالدیرمق لازم کلدکده صدرك مقاومت فیزیولوجیه‌سنی تزیید ایچون انسان عضلات زفیریه‌سنی تقلص ایتدیرمکه مجبور اولور. ای بیلمه‌لیدرکه بو صورتله تنفسك انقطاعی جهاز دورانیه‌ده بر طاقم آفاته‌سببیت ویره‌بیلیر. اوعیهٔ دماغیه‌نك توتری، نزف دماغی ویا آئورتك آفاتی حتی قلبك بیرتلمه‌سی بیله ملحوظدر. ایشته ادمای تفوقله جکی طاشنی زورلایانلر، اصول وقاعده‌سنی بیلمیه‌رك پك یوکسك بر محلدن آتلایانلر اکثریا جهالتلرینك سیئه‌سنی چکرلر. بوکی حرکات شدیده اثناسنده منمارى آچیق براقه‌رق قفس صدرده هوای محصوری تضییق آلتنده بولندیرمامغه دقت ایتمه‌لیدر. اودون یاریجیلری ایله واریوز صاللایان دمیرجیلر بو تهلکه‌یی پك ای بیلدکلرندن قوتلی برضربه آننده «هاح!» دیه ایچردن بر صدا چیقاره‌رق جوف صدرده‌کی هوایی اخراج ایله قانك شدتله قلبه هجومنی منع ایدرلر.

انسان باجاقلری ایله قوشدیغی حالده اولا جکرلرندن یوریلیر. بونك سببی قوشارکن لایقیله تنفس ایدیله‌منز جکرلرده‌کی هوا تجدد ایتمه‌یجه‌قا ربونلی هوانك تجیرات رئویه‌ده‌قالمسی یورغونلغی موجب اولور. بو اویله بر یورغونلقدرکه انسانك اوکا قارشی تحملی محالدر.

سابق برلین سفیری توفیق پاشا
Tévfik Pacha Ex-Ambas⸱ade de Berlin

صولوق كسیلنجه بهمه حال طوروب كنیش ودرین نفسلرله فعل تنفس ودورانی تنظیم وتسكین ایتمك اقتضا ایدر .

تمیز هوا انسانه غدا قدر لازمدر . ممكن اولدقجه آچیق هواده یشامالیدر اوطه‌لرك هواسنی دائما تجدید ایتمه‌لیدر . قوری وصوغوق هوا غایت مقویدر .

حركات تنفسیه سایه‌سنده كوكس كنیشله‌تیلیر مشهور فیزیولوژی علماسندن دوقتور ماره‌ی (Marey) حركات تنفسیه سایه‌سنده كنجلرده زفیر ایله شهیقك درت مثلی تزاید ایلدیكنی واقع اولان تجربه‌لرنده مشاهده ایلمشدر . واقعا كولله ، پارالل ، بارفیكس كبی ژیمناستیك آلتلری سایه‌سنده‌ده كوكسك اطرافنده غایت مسنم بر كتلهٔ عضلیه تشكل ایدیبورسه‌ده مع التأسف بو دمیر قدر سرت قاباریق عضلاتك آلتنده‌كی جكرلر اكثریا مریض بولنیور وچوق دفعه بوبله كنجلرك ورمك نتیجهٔ ظلمنه قربان اولدقلرینی كورنلر محاكه‌لرنده الداته‌رق زلری مواخذه مقصدیله : « باق كوردیكزمی طاغ كبی دلی‌قانلی دوریلدی كیتدی ژیمناستیك یاره ایتمدی . » دیرلر ایشته بزده اونلرله برابر او ژیمناستیكلرك حقیقةً چوق یاره ایتمدیكنی اعتراف ایدیبورز . وبالجمله اعضا وعناصر بدنیه‌مزك خارجندن زیاده داخلنی تقویه ایتمكه بازولریزدن اول جكرلریزی قوتلندیرمكه مجبور اولدیغمزی سویلیورز. حركات تنفسیه‌یی اجرا ایدركن شهیق بوروندن جكرك زفیری آغزدن صالیویرمك قاعده‌در. بورنده‌كی منفعت صوغوق هوا بوروندن كیدنجه كنیزدن طولاشمرق بر از ایصینیر ، ثانیاً بورونده‌كی قیللر هواده‌كی توزلرك مرورینه مانع اولور ، ثالثاً صوئوق هوا دیشلره تماس ایتمه‌مش اولور .

یالكز هوانك جكرلره بورون دلیكلری كبی دار بر مجرادن كچوك داخل اولمسی پك موافق دكلدر . هوایی آغزدن سوق ایتمك البته دها راحتدر. بناءً علیه جاملیجه، اطه‌لر كبی هواسی جید و صاف اولان محللرده حركات تنفسیه اجرا ایدیلیركن آغزی تماملیه آچه‌رق بویوك بویوك نفسلر آلمالیدر.

حركات تنفسیه‌نك صورت تعلیمی

یازین آچیق هواده قیشك هواسی تمیز بر اوطه‌ده حركات تنفسیه یاپیله‌بیلیر. البسه‌نك بول اولمسی كوكس، معده وبلك سربست بولنمسی لازمدر.

تعلیمه باشلامه‌دن اول اوكچه‌لر بتیشیك اباق بورونلری آچیق، دیزلر كركین، كوكس ایلرده اوموزلر كریده، باش طوغری و دیك اوله‌رق وضعیت آلنیر صوكره اباق بورونلری اوزرنده یاواش یاواش یوكسله‌رك درین بر نفس آلنیر بر ثانیه توقفدن صوكره اوكچه‌لر یاواش یاواش ایندیرلدیكی صرده تدریجاً نفس‌ده صالیویریلیر. بو حركت كمال انتظام ایله درت بش كره تكرار ایدیلیر. عین حركت اللر قالچه‌ده، اللر آرقه‌ده، اللر اكسه‌ده اوله‌رق اجرا ایدیلیر.

اللر اشاغی صارقیدلمش اولدیغی حالده وضعیت آلنیر. قوللر تماماً كركین اوله‌رق ایكی قول یكدیكرینه موازی اوله‌رق اوكه طوغری وضعیت افقیه‌یه كلنجه‌یه قدر بر طرفدن اوكچه‌لر

قالدیریلیر بر طرفدنده درین بر نفس چکیلیر بر ثانیه توقفدن صوکره ینه قوللر یاواش یاواش اشاغی‌یه صارقیدلدیغی صره‌ده اوکچه‌لر یره تماس ایتدیریلیرکن نفس‌ده تدریجاً صالیویریلیر عین حرکت قوللر افقاً یان طرف ویا شاقولاً یوقاری اوزاتیله‌رق تکرار ایدیلیر .

اللر اشاغی صارقیدیله‌رق وضعیت اساسیه آلنیر. بلدن آشاغی قسمی ثابت قاله‌رق کوکده صاغه طوغری چویریلدیکی بر صره‌ده نفس چکیلیر حرکت غایه‌یه واصل اولنجه تکرار اساس وضعیته عودت ایدرکن نفس صالیویریلیر عین حرکت کوکده صوله چویریله‌رك یاپیلیر اساسی وضعیت آلنیر. ینه بلدن اشاغی قسمی ثابت اولدیغی حالده کوکده‌یی بر صاغه یاواش یاواش اکه‌رك بویوك بر نفس آلنیر ، حرکت غایه‌یه واصل اولنجه تکرار اساسی وضعیته کلیرکن نفس صالیویریلیر. عین حرکت کوکده‌یی صوله و کری‌یه اکه‌رك یاپیلیر. حرکات تنفسیه‌یه اسوج اصولنده یاپیلان ژیمناستیکلرده پك زیاده اهمیت ویریلیر . کچن سنه‌لر اسوچ‌ره‌ده برن شهرنده اجرا ایدیلن ژیمناستیك شنلکلرنده درت بیك کشیلك بر ژیمناستیك هیئتنك هپ برلکده اجرا ایلدکلری حرکات تنفسیه‌دن حاصل اولان صدانك دهشتلی بر کورولق تولید ایلدیکنی دوقتور روهه نقل ایدیور . اوروپاده بوتون سه‌ناتوریوملرده حرکات تنفسیه‌یی ورملره بر دوای مؤثر کبی تطبیق ایدیورلر. فی الحقیقه ایلك یاپیله‌جق صحی ژیمناستیك حرکت تنفسیه‌در. هرکون صباحلری برچاریك قدر یاپیله‌جق حرکات بدنیه ایله برلکده حرکات تنفسیه‌یی یاپمق هرکس ایچون اهم والزمدر انجق بو صورتله جکرلریمزك نشو ونماسنی تأمین ایده‌بیلیرز .

سلیم سری

ادرنه
عسکری مانوره‌لردن

Andrinople :
de la maneuvre
militaire

عسکری زرهلی
اوطوموبیللردن بری

L'une des automobiles
militaire à
Constantinople

ادرنه
عسکری مانوره‌لردن

Andrinople :
de la maneuvre
militaire

سویله‌سه که ؟ ! . .

نیچون بجاعت سودای اکلاماز کیسك؛
نیچون او روح تزیهکده عشقه قارشی خشین

بر ابتلای سکوت، بر سکوت خائن وار ! ؟ .
أوت نیچون ؟ ! بو نیچونلرله شیمدی بن غمدار

بر عشق مبهم و مظلمده محو اولوب قالدم .
فقط یتره یتر آرتق بو اضطرابلرم . .

زواللی روحی حزنیله قطره قطره هلاك،
زواللی حسی دردیله ایتدی استهلاك .

أوت، أوت بیلیورسك هنوز چوجوقكن بن
نظرلركده‌كی اسرار شعره منجذباً

كوچوك یاشمده سنك بر اسیرك اولمشدم . . .
ـ او كون، بوكون طقوزاون‌ییلدر ایشته‌محكومم ـ

اوت طقوز سنه‌در بن نه‌لر، نه‌لر چكدم . .
بوكون او كونلری یاد ایلدیكه انجینیرم .

§

قیشك صوغوق كیجه‌لر پنجره‌كده بر شعله
كوروب اونوره تعبد ایچون یواشجه كلیر،
صوغوقده تیتره‌یه‌رك قار ایچنده بن كزینیر ـ
دم . . . ایشته سن او زمان بی‌خبر و راحتله
یتاقلفكده اویوردك . . . دكلی ؟ !
بعضاً‌ده :

بش التی ساعتی یالكز خیال صامتنه
شعر یازوب اوقومقله چكیردیكم كیجه‌لر
اولوردی . . سن بنی عشقكله شاعر ایتمشدك .
مآل شعرمه حاكمدی روح خنده ورك .
بو شب فقط، بو شب آه! آی ملیكهٔ اختر
خیال دلبرك آرتق كوروتمیور . . هر بر
جناح ظلمتك آلتنده صانكه محو اولمش؛
سیاده تیتره‌ین ازهار بر بر صولمش . . .
نه بر ضیای امل وار، نه بر خیالك تو ! . .
سكوت ایچنده اوزاقدن كوبكلرك مشئوم
اوغولدایان سسی اعصاب لیلی تتره‌تیور! . .
نظرلرم نیه بیلمم افقده دیكلنیور،
عجب نه بكلیورم بن، أوت نه بكلیورم ؟ !.

§

شمدی بر بلدهٔ خولیاده اویانمش كبی‌یم . .
شمدی یلدیزلر اوزاقدن متفكر مسحور
باقیورلر . . فقط اسرار افقدن بر نور
چیقیور پاقلاشیور، جذب ایدیور انظاری . .
صانكه بر آلهه‌نك جنت پر أسراری . . .
بنمه بر مغفرت غائبه بكلر كبی‌یم .

§

بر جنت رؤیا کبی بر بلدهٔ علوی
آچشدی بو ظلمتده قمر مبهم و صرتی ؛

بر منبع خولیا کبی آی یوکسه‌لیپوردی..
دریاره بر شعر مذاب ایشله‌نیوردی .

دوغدك اوزمان ایجه ایلك تولر ایچنده ؛
قوشدك ، بکا کلدك و دیدك
— هایدی سنکله

مهتاب ایله پرشعر اولیپورکی بوده‌کیزلر
آلام حیاته‌یی ترك ایله‌یه‌لم کل

— الام حیاته‌ی ترك ایتمه‌ی ایستر -
سه‌ك . . هایدی؛ دیدم، هایدی «اوت»دی بکا
هیکل

حسسزلکی حالکده نمایان، قاچیپوردك ؛
یالکز اونی سن سویله‌میورسك، سویله‌میورسك

§

نیچون بلاغت‌سودای اکلاماز کیسك ؛
نیچون او روح نزیهکده عشقه قارشی خشین

بر ابتلای سکوت، بر سکوت خائن وار ؟ ! ..
اوت نیچون ؟ ! بو نیچونلرله شمدی روحم تار..

اکر سکوت ایده‌جکسه‌ك الی الابد بویله ؛
فنا اولور بکا باری «خایر» دی ، رد ایله . . .

فقط خایر بو «خایر» پك فجیع اولور کوزلم . .
پری لیله کلك هایدی اعتراف ایده‌لم ؛

بو شب ، بوشب بنی عشقکله شاد ایدوب سویله ؛
بر آزده سن بنی‌سودکدکلی ؟ . . سویله‌سه‌که ؟ . . .

١٣٢٢ — جنال اوغلی

تحسین ناهید

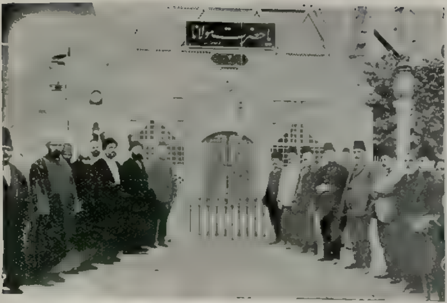

قونیه‌ده تربهٔ مولانایی زیارت
Une Visite de Tombeau à Conia

درسعادت مناظرندن بکلربکی اسکله‌سی
Constantinople — L'échelle de Beiler-Bey

كتابهٔ غم

شو سطرلرىده بر كره او سودیکك سایه‌زارده مشمول نکاه ایله : بنده اورانك پك اسكی ملتجیلرندن ایم . آنك ایچون هر زمن نظر خیالمده طورور . بیلیرم :

دم غروبده صانكه دامن آفتاب طلوعدن بری دره‌نك سطوح مائله‌سی اوزرنده تراكم ایدن حار ویابس خس وخاشاك مناظری سیلوب سوپوره‌رك الوان دلارام لطافتندن یالکز یشیلی آكدیرر قاچیجی، بایغین بر رنك ایله اورالری سیراب ایدر . بو رنك زلالی، كویا او اشجار كهنه‌نك داللری آره‌سندن قندیل قندیل طاملایورمش كی صوده عینیله اثبات وجود ایلر . بو طاق طبیعی آره‌سنده انعكاسات متقابله‌دن متحصل صولغون بر اثیر زمردین طالغه‌لنه طالغه‌لنه دریایهٔ سمایه، النهایه ليله‌پیوسته اولور . خرده‌بینیٔ انظار بر قاچ درخت متمایلدن، قمری اینجه یوصونلر، طاغنیق، اوفاجق قیالرله مزین بر قاریش صودن متشكل اولان بو شكاف موجه‌داردن واسع، بی‌بجك بر ساحهٔ غبراده اویناشان خیالات و تصوراتی كورور كبی طاوب قالیر .

قاچ دفعه، قاچ كیجه، بورالره التجا ایده‌رك حال بدبختانه‌می دوشونه دوشونه ، عشقمی ، آنك ویردیكی مرارتلری، مأیوسیتلری، سنی یاد و تعداد ایده ایده صباح ایتمشمدر ! بوراده اویقوسز كچن كیجه‌لرك آقشامنده مهتابه تصادف ایدیلیرسه كویا كچیكمش بر هلال آفلك ضیای سیمینیٔ و مهتزیله یاپیلمش، شكل و رفتاری دكیشیك بر شبچراغ روان پارلار . تصادف ایدیلمزسه درین، ظلمتله طولو بر غار عتیقك مدخلنده بولنیلیورمش كبی ایچریلره طوغری هجوم ایدن بر طراوت متمادیه جریانی حس ایدیلیر . وقت اولوركه سمت رأسده بر جرم لامعه‌بار بردنبره پارلاقلر آره‌سنه قونه‌رق بر مدت صوكره سونر . سمانك سطح كبودندن مفرز بر قطعهٔ مظلمه آرالق آرالق كوزه انكشاف ایده‌رك اعلاق سحره منتظر اولانلر ایچون بر سویهٔ مخطره خدمتنی كورور .

بیلسه‌ك اوراده كچن كیجه‌لرك نه قدر غریب تجلیاتی واردر ! دیده‌ده آقشامك ایكیسنه قدر بر شماتت دورادور ایكلر . كویا

بر کاربان عظیم بو وادیدن کنار ایتمشده بیکلرجه دهان بشردن چیقان بر نوع آوازه چاك صدالرینك عکسی قاریشمش کبی کیتدکجه اوزاقلاشان بر شیلر اوتر ، طورور . کورك ضربه‌لرندن تیتره‌ین صولر دوورولدقجه عکسلره دها زیاده قوت کلیر . انسان دیکله‌مك ایسته‌دیکی بر شیشك یواش یواش کلمرك کنار صاخده بیتدیکنه ذاهب اولمشجه‌سنه بر دقت مخصوصه‌ده بولنور .

مهتابلرده یوراردن چیقدقجه او سطوح دلنشینه چوکن ضیای رمادینك شعشعه‌سی آرتار . تشبیهات قدیمه‌دن اولدیغی اوزره انسان کوموش رنکنده اکلی بر غیطان اوزرندن قایه قایه بوغازك صولرینه دوشر . مهتابسز کیجه‌لرده بو سیر مشتاقانه‌یه احتیاج یوقدر . یالکز کافهٔ اعوجاجاتی غائب اولمش اولان بو خط ظلمانینك بر نقطه‌سنده بالخاصه او نقطه‌سنده طوروب آغیر آغیر دوشونملیدر .

درهده کیجه نامنه‌سندن بکا منتقل بر خیال تارمار واردر . بو خیال سنده‌ده موجوددر . او زمانلر سنی طانیمش . فقط هنوز سومه‌مش ایدم . او زمانلر سن‌ده بنی طانیر ، فقط عشقمه غیر واقف ایدك دکلمی ؟ بن قارشی ساحله یناشمش ایدم . سن اوته‌کی ساحلده اوطورمش بیاض بر بورنوز ایچنده ، اولدقجه ایری بر آغاجك کیتدکجه قاراران سایه‌سی آلتنده قونو-شیوردك .

اویله تخطر ایدییوردم که او کیجه سندن بکا بر شمهٔ امل کلدی . کلدی دکل کله‌مدی . او بحرای تنك بو قبیل آثار حسیه‌دن بر شی نقل ایده‌مدی . زمان مناقلات قلبیه‌یی توسیع ایدرك بنی سکا دها زیاده تقریب ایتدکجه او کیجه‌نك کافهٔ اسرار و خفایاسی اوزاقلاشیور . کویا بن دره‌نك سیل دمادم جریانیله ایلیورم ، او ، صولرك عکسنه چوریلن بر کردابه طوتولمش کبی متصل یوقاریلره طوغری چیقیور .

اوت . زمان ، مناقلات قلبیه . بری همان ازلی بر سرعت منتظمه ایله مرور ایده‌رك حکم ایتدیکی ساحه‌لر اوزرنده‌کی کافهٔ انقلاباتی کو-روب یکیلرینی ایجاد ایدییور ، دیکری کیتدکجه زواله یوز طوتان جسملرده بقیهٔ احتساسات ایمش کبی دم بدم آکلاشلماز بر حاله کیرییور . کویا زمان دلك و تماسیله خطوط و منقشات قدیمه اوزرنده حاصل اولان سیلینتیلره مشابه دماغده بر طاقم تغیراته سببیت ویرییور .

دره‌یه کیردکجه ، اوراده کچیکوب قالدقجه سنی او حالکده کورمك ، آرامق ایسته‌دیکمه اینسان . ماضی‌یه طوغری طی زمان ایدرك سنی اوراده بر دها کورمك ایسترم . عشقمدن خبردار اولمدیغك ، قلبمك هر برده سکا قارشی ، سنی کوردکجه خلجانلر ایچنده قالدیغنی بیلمدیکك بر زمانده‌ده سنی سومکی ایسترم . حیاتی بویله بر دورهٔ تحسسه ارجاع ایتمکده نجه بیوك بر منفعت واردر . سنی هر صورتله سومك ، بو عشقی کافهٔ صفحاتیله کچیرمك آرزوسی بنده اوجنجی بر عشق حسی تولید ایتدیکی کوندن بری بو آرزوده یم .

زمان اولیور که کندمی بر قهر مأیوسانه‌یه

آنه‌رق كوكلى جريحه‌دار كدر كورمك لذتنى طويويوردم. بومنظره بنى اوپاليور، سويندير يور، سنى دها زياده سودير يور، سنى ندامتلرله محاط، بكا طوغرى شتابان، او جريحهٔ كدرى تداوى‌يه ساعى خيال ايتدكجه عشقه تناهى تصور ايدنلرك برر بو الهوس اولدقلرينى ظن ايديوردم. دوشون: بن بتون حياتم آلتنده ازيلمش، سنى بكليوردم. بو انتظار، او سكون مقهوريت بر ابديت قدر اوزون، مظلم كليور. آنك اوزونلغندن سندن آلديغم عشق، ظلمتندن بيوجك بر اميد حاصل اوله‌رق كوكلمده آغوش بآغوش ياتيور. آرتق كفايت ايدر دكلى؟

سنى سودم ديديكك دملرده بنم ايچون بر چوق خاطرات ايچنه قاريشمش برر خطابهٔ روح استيناسه مخاطب قالديغمى حس ايديوردم. او دملر مرور ايدوب‌ده آنينك سكون و انفراد نامنه احضار ايتمسى مأمول اولان دورلرك باشلايه‌جغنه ذاهب اولديغم زمانلرده قلبمده ينه آواره بر حس طولاشيور. بو حس هيچ بر شيئه بكزه‌مز. كويا هر درلو انقلابلاتدن قورتولمش، فقط زياده‌سيله يورغون، خيرپالانمش بر عشق صاف، محتاج اولديغى استراحتى آراييوب بولمق ايچون حول روح ايچنده كزينيورمش كبى پك اسكى‌دن طانيديغم تأثرلر ايچنده قاليوردم.

عشق، نفسه اعتماد ايله باشلامازسه هوس دركه‌سنه اينر. ايشته سنك زمان دور انديشه اعتمادكدن مقصود اولان نتيجه بو در.

آره‌منده عشقده، هوسده بكزه‌ين شو مناسبتى بلكه سنك شو اعتمادك اخلال ايده‌جكدر. اويله يا؟ منع و تحديده معروض اولان حسيات مرور زمان ايله چورور. شروط و قيوده تابع بولنان مناسبات ملحوظ اولان نتايجه طوغرى كيتمكدن خالى قالماز. عشق بر عقد روحانى اولديغنه كوره آكا زمان كبى طوغريدن طوغرى‌يه تخريب ماديانه مؤكل اولان بر واسطه‌يى معتمد و امين اولمق اوزره كوسترمك او عقدى حل و فسخ ايچون الده بيوجك بر سبب بولندرمق ديمكدر. نصلكه بو سبب شو صوك زمانلرده كيتدكجه پيداى قوت ايتمكده‌در:

اولارى لسان تسليميتك:

— الله بكا سندن ماعدا بر مخاطب روح كوسترمسون. ديه تمنيات مخصوصه‌ده بولنوركن شو كونلرده:

— بن بريى دخى سومجك اولسه‌م ينه سكا قارشى اظهار حرمت ايتمكدن كرى قالمام.

نداى ضعيفيله بر نوع اثر نزاكت كوسترييور. سن بيلمزميسك‌كه صوكه قالان بو درلو بر حرمت قلبده طوكه قالمش بر ندامتدر. عشقك ايجاب ايتديكى حرمت كنديسنده‌در. ذات عشق زائل اولدقدن صكره آنك آردنده براقه‌جغى حرمته كيمسه‌نك احتياجى اوله‌ماز.

ايشته شو زمانلرده سنجه بر حقيقت اولمق اوزره يكى يكى تظاهر ايدن بو ميل مخصوصى تمثيلاً سنى بندن، بنم ايچون پرورده ايتديكنى ينه بر زمانلر اعتراف ايله‌ديكك عشقدن دوكر-

دان کورمك آرزو ایدییوردم . بو آرزه اك صمیمی بر حسده پاکیلمش اولان بر قلب رنجیده تألماتی طویمق لذتندن منبعثدر .

اوح ! ای کتابه ! سن فصل الخطاب روح اولمق مزیتنی بو دوره‌ده کسب ایده بیله‌جکسك ! فقط نه فائده ؟ سنك خطابیاتكده کندك کبی بی اثر قاله‌جقدر ! سن‌ده صوصه‌جقسك ! بوسکوت بلیغ، بو عجز مبرهن سنك ایچون هر درلو قوهٔ مدافعه‌دن محروم بر شاهد ابکم کبی شاشی نظرلرله افهام مرام ایتمکه چالیشمقدن ماعدا بر شیئه یارایه‌میه‌جقدر . سنی حیاتنده بر دور موفقیت دها تشکیله مدار اولمق اوزره تلقی ایتمش اولانلرك آلداتمقلرینی کوره‌رك غیرت و شجاعته آلدیغی یاره‌لك آجیسیله خالی کالن بر مجاهد کبی سربلوب قاله‌جقسك. فقط بر حالده‌که پای دشمن بیله سنی چیکنه‌مکه قیه‌میه‌جقدر . چونکه سن آنده‌کی حس غاینه مشترکك . آنده‌کی بو حسی بیوك . دها زیاده علو جنابه مقارن کوسترن سن اولدیغك حیثیله جسم مرده‌که تصادف ایتدکجه مقام احترامده سلاحنی ایندیره‌جکدر . آنك یوزنده کوریله‌جك حمرت حجاب سندن سیلان ایدن خون کدردن منعکس بر رنك طعنه پذیردر . »

یوق . . . یوق . . . بن سنی بو درلو تألماته اوغراده‌مام . سنی صحائف مکشوفه‌ك ایچنده دفن ایده‌مم ، سنی بر عشق مؤبده صاره‌رق آنکله وابه‌دار مفخرت کوستریرم . ویریلن بر سوزی قبول ایتمك آنك قائلی اولمق دیمکدر . سن یالکز بکله ! بن سکا زمان دور اندیشدن آله‌جغك نصیبهٔ کامی نصل اولسه بخش ایدرم .

۱۳۱۸ — ٤ تموزمقری کوی

آحمد راسم

غریبه‌لر

محرری : صفوت نزیهی

مصوّر خیالیه منظره‌لرندن :

﴿ اشخاص ﴾

دره‌لر، تپه‌لر مبعوثی — حکمت افندی
دره تپه دوز کیدر مبعوثی — کرامت بك
امان امان أفغلر مبعوثی — قدرت پاشا

محرری بونی شطحیات وادیسنده یازدی. بر نظر انتقادایله جدی اولدرق اوقوبانلرك
گناهی بوینونه.

تاریخ جریانِ وقعه ١٣٢٤

(مبعوثان قونغنده بر اوطه. کرامت بك الندە بر مکتوب اوقویور. مستغرق یأس وملال. حکمت افندی اوطه‌دن کیرر. بعدالسلام و المراسم الاحترام)

حکمت افندی — نه وار ؟ میر محترم. ینه‌می خیال ؟

کرامت بك — ایشلر فنا.

حکمت افندی — بز. اونی شیمدیمی آکلادیکز !

کرامت بك — یوق آ افندم. حکومت ایشلرندن بحث ایتمایورم. بزم ایشمز. یعنی مبعوثلرك ایشی فنا دیمك ایستیورم.

حکمت افندی — نه جهتله فنا ؟

کرامت بك — اوزنه‌ده باروت قوقوسی وار.

حکمت افندی — وای، اعلان حربمی ؟

کرامت بك — اوت ، بر نوع اعلان حرب .

حکمت افندی — کیمه قارشی ؟

کرامت بك — بزه ... مبعوثانه .

حکمت افندی — نه دییورسکز ، الله عشقنه ! یوقسه طهران وقعه‌سی ...

کرامت بك — یووق ، یووق ... اویله دکل . منتخبلر مبعوثلرینه اعلان حرب ایتمکه حاضرلنیور .

حکمت افندی — نصل شی او ؟

کرامت بك — نه اولدیغنی شیمدی آکلارسکز . وقتکز مساعد ایسه‌اوطوریکز ؛ براز اول آلدیغم شو مکتوبی اوقویه‌یم ؛ سزده‌دیکله‌ییکز .

(النده طوتمقده اولدیغی مکتوبی درین درین سوزره بر طور متوکلانه ایله اوموزلرینی قالدیرر و اوقومغه باشلار)

« مبعوث محترمز بك افندی ،

« وجدانکزك پاك، قلبکزك حس وطنپرورانه »
« ایله چاك چاك اولدیغنی بك اعلا بیلورز . »
« ایشته او قناعت وجدانیه سوقیله سزی »
« مملکتمزك مبعوثی اولمق اوزره انتخاب »
« ایتدك و بیوك بر امید نجات ایله بوموفقیت »
« ملیه‌یی آلقشلادق . »

حکمت افندی — نه کوزل بر مقدمه ! طوغریسی « دره‌لر ، تپه‌لر » اهالیسی قدر شناس ، قیمت شناس ، حقیقت آشنا ایمشلر . نه اعلا ! بونده متأثر اوله‌جق نه وار ؟ بزم « دره تپه دوز کیدر » منتخب ثانیلرینك بکا یازدقلری مکتوبلری کورسه‌کز ...

کرامت بك — براز صبر ایدیکز ؛ مکتوبك صوکنی دیکلییکز . مقدمه طاتلی اما نتیجه آجی .

(کرامت بك تك کوزلکنی کوزینه یرلشدیره‌رك مکتوبك قرائتنه دوام ایدر)

« حیف ! کمال تأثر و تأسفله شیمدی اعترافه »
« مجبورز که هر شیده آلداندیغمز کبی بو »
« انتخابده‌ده پك اصابت ایتمامشز . حالا پاك و »
« اغراضدن سالم اولمق اوزره تصور و قیاس ایتد‌ »
« یکمز وجدانکزه مراجعت ایدرز . محاکمات »
« فکریه‌مزی او میزان عدل و نصفتله طارتیکز . »
« بز کویلی ایسه‌کده محاکمات فکریه‌دن محروم »
« دکلز . »

حکمت افندی — مسئله چتاللاشیور . فقط سزك منتخب ثانیلر، طوغریسی‌ینه کبا ، نازك آدملر . بوندن بر آی « دره‌لر ، تپه‌لر » مختارندن آلدیغم مکتوبده نه یازیلیدی ، بیلورمیسکز ، کرامت بك ؟ ! ... سویلمکه صیقیلیورم اما ، ضرری یوق ، سوز آره‌مزده ؛ غزته‌جیلرك آغزینه دوشورسه‌ك ایش فنا .

بزم قوجه باش مختار دییوردی که : « بز سزی استانبوله سرایده قرنکزی دویوره‌سکز دیه‌می کوندردك ؟ سفره‌کزده بر قادین کوبکی اکسیکمش . کاشکه بوراده بولغور پلاوی یمش اولسه ایدیکزده ... » شیمدی بو مناسبتسزلك دکلده نه در ؟ بن‌ده جوابی یازدم ، دعوت ایدیلن بر شیئه اجابت لازمدر . ملت ایله پادشاه آره‌سنده آرتق هیچ بر حائل قالمادی

دیڭزی کوسترمك ایچون ماینه کیتدك، ضیافتده بولندق. موقعك مهابتی، مزیناتك تأثیریله مبعوثلردن بعضلرینڭ ذهنی قاریشه‌رق تحف تحف شیلر یاپدیلرسه بکا نه؟ هله باق، باق... شو قوجه باش مختارك کایه‌سنه باق. سفره‌ده یالکز بر قادین کوبکی اکسیکمش...

(کرامت بك (مونوقل)ینی تکرار دوزلدیر، کوزینه یرلشدیرر ومحبنی بر نظر ... و یأس ایله سوزر)

کرامت بك — شیمدی قادین کوبکی طاتلیسندن دها زیاده لذتندن یتلوب یوتولماز شیلر وار. هله مکتوبك صوکنی دیڭلییکز.

(اوقومغه دوام ایدر)

« سزی اوروپاده کزمش، توزمش، فلکك »
« چنبرندن کچمش، دور استبدادك زخمدار »
« تکمه‌لرینی یمش منورالفکر بر ذات قیاس »
« ایدرك منافع ملیه‌مزی مدافعه ایچون مبعوث »
« انتخاب ایتدك. بورادن سزی بیوك برشوق »
« و آلایشله کچیردك. همشهریلرمز استانبولده »
« دغدغه و دبدبه ایله قارشیلادیلر. عربه‌لر، »
« داوولر، زورنالر... آلایلر هپسی »
« یاپلدی؛ بو ظاهری آلایشلرك هپسی سینه »
« تحمله چکلدی. نهایت بیك بر مراسمله ملت »
« مجلسی آچلدی. رجا ایدرز، شیمدی »
« کمال نصفتله جواب ویریکز: درت آیدنبری »
« نه یاپدیکز؟ »

حکمت افندی — سزك منتخب ثانیلرده یك کسکین. فقط بونك ایچون صیقلمغه نه حاجت! جواب ویریکز: دیکر مبعوثلر نه یاپدی ایسه بنده اونی یاپدم. نه فضله، نه اکسیك...

کرامت بك — یکی اما، «اونلرده عجبا نه یاپدیلر؟» دیه صورارلرسه؟...

حکمت افندی — او قدر اینجه‌لیوب صیق دوقونمغه کلمز. هم جواب ویرمزسکز والسلام.

کرامت بك — عجله بیورمییکز. اونلر جوابنی‌ده ویریورلر. دیڭله‌ییکز.

(مکتوبی اوقومغه دوام ایدر)

« مبعوثلرك انتخاب اوراقنی تدقیق ایلدیکز. »
« یالکز ایکی کیشی‌یی معلل کوسترەرك مجلس »
« محترمکزدن طرد و تبعید ایتدیکز. هیئت »
« مبعوثان قانون اساسی شرائط نظامیه‌سی »
« دائره‌سنده تشکل ایتدکدن صوکره هیئت »
« وکلادن استیضاح مسئله‌سی اورته‌یه چیقدی. »
« کامل پاشا — بتون هیئت وکلا نامنه — »
« ایضاحاتنی قرائت ایتدیرر ایتدیرمز اونی »
« آلقشلادیکز؛ حکومتك اجراآتنی کافی بر »
« درجه‌ده کوردیکز، تشبثات متصوره‌سنی »
« شایان تقدیر بولدیکز. »

حکمت افندی — بونلر پك طوغری. بزده او زمان عجله ایتدك آ! همان او پارلاق سوزلره قاپیلوب ایضاحاتنی طلب ایدن پارلاق قلملی مبعوثده سکوت ایدیویرنجه...

کرامت بك — قابینه‌یی آلقشلادق... پەه، پەه ماشاالله، بوندن صوکره ایشلر یوانه کیره‌جك، دیدك.

حکمت افندی — نه بیلورسك، قرداش!... انسان بو؟... طاتلی سوزه قاپیلیور.

کرامت بك — دها طوغریسی، انسان اکثریته قاپیلیور.

حکمت افندی — نه یاپه‌لم، جوقلقدن آیرله دیرلر، مشهور مثلدر.

کرامت بك — فقط بو مهم انقلاب او اسکی مثللری‌ده ییقدی. هله بر از مکتوب دها دیکلییکز.

(تك کورلکی تکرار کوزینه یرلشدیرر و اوقومغه دوام ایدر)

« اوزنتمده برپارمق تصدیقدر. کیدیور. »
« هیئت عمومیه قرار ویره‌جکی زمان هیچ »
«اولمازسه‌رأی‌طوپلانسون؛«اوت‌افندیمجیلر‌له!»
« مخالفلرك اسملری غزته‌لرده درج ایدلسون. »
« بزده وجدان سالم دائرەسنده یمینلرله »
« یمینسزلری یکدیکرندن آییره‌لم. »

حکمت افندی — بو یمینلی یمینسز نه اولیور صانکه؟

کرامت بك — جانم افندم، هانی شو مبعوثلرك معین بر پروغرامه تابع اوله‌جقلرینه دائر قسم ایتدکاری — یالان یره — شایع اولمامشمیدی یا!

حکمت افندی — ها! شو مسئله. او، عادتا مبعوثان کرامه افترا. بر مبعوث وجدانندن بشقه بر رابطه‌یه باغلی اوله‌ماز؛ هیچ بر تأثیر خارجیه‌یه، سوائق اضطراریه‌یه تابع قاله‌ماز.

کرامت بك — اویله اما؟ نه چاره، بعض ... اولمش روایتلر وار. بیلیرسکز؛ بو حوادث تا دره تپه دوز کیدر نه قدر ایریشمش. شیمدی نه دیمش اولسه‌م نافله. خیر، بن یمین ایتمه‌دم. دیسه‌مده اینانمازلر. مملکتده منتخب ثانیلر حضورنده‌ده تحلیف ایدلمش ایدم. فقط او، وجدانمه قارشی حرکت ایتمه‌یه‌جکمه، وطنك منفعتندن بشقه هیچ بر قوتك تحت تأثیرنده بولنمیه‌جغمه دائر ایدی.

حکمت افندی — بو، پك موافق بریمین.

کرامت بك — اویله؛ فقط منتخبلرم دیرلرمی‌که: «مدام بویله قولای یمین ایدیور، «اوت، افندم» تحلیفنده‌ده بولنمشدر.»

حکمت افندی — آرتق نه دیرلرسه دیسونلر.

کرامت بك — آنجق برقاچ سنه‌صوکره اجرا ایدیله‌جك انتخابی اونوتدیورسکز. اکر میعاد نظامی‌یه‌قدر تکرار انتخابات اجراسنه‌ده لزوم حس ایدلمز ایسه...

حکمت افندی — نه‌دن طولایی؟

کرامت بك — بونی ایجاب ایده‌جك اسبابك ظهوری مناسبتیله.

حکمت افندی — بن پك ایی آکلایه‌مایورم.

کرامت بك — بالعکس پك ساده بر شی. کامل پاشا قابینه‌سنه قارشی ویردیکمز عدم اعتماد قرارینی ختکار قبول ایتمسه ایدی... مجلس مبعوثانده او قرارده ثابت قدم اولسه‌ایدی... نه نتیجه حاصل اوله‌جقدی؟ چکیله چکیله قوهٔ انبساطیه‌سنك حد غایه‌سنه ایریشمش بر ایپ کبی نهایت شبهه‌سز بر طرفدن قوپاجقدی. او حالده طبیعی ایکی قوتك بری حکمسز قالمش اوله‌جق. یا قوهٔ اجرائیه سقوط ایتمش اوله‌جق و یاخود... تکرار انتخابات اجرا ایدلمك شرطیله ملت مجلسی موقتاً لغو ایدلمك ایجاب

ایده‌جك . ایشته او زمان یکیدن انتخاب اجراسنه باشلاندی . . .

حکمت افندی — أی ، صوکره نه اوله‌جق ؟

کرامت بك — هیچ بر شی . یالکز اوفاجیجق بر فرق . مجلسده اکثریته یشقه سیمالر کورینه‌جك .

حکمت افندی — ظن ایدرمیسکز ؟

کرامت بك — اویله اولمسنه دها زیاده احتمال ویریرم . فقط بز بحثمزدن اوزاقلاشدق . هله شو مکتوبی اوقویه‌لم .

(مکتوبی اله آله‌رق اوقومغه قویلور)

« بو اعتماد قرارینی ویردکدن صوکره »
« استیضاحات بریرینی تعاقب ایتدی ، طوردی . »
« هر ناظر سزه نه‌درلو تأویلاتده بولنورسه بولنسون »
« آلقشلادیکز ، ویریلن ایضاحاتی — مملکتك »
« اصلاح و ترقیسی نامنه — کافی کوردیکز . »
« بر ناظر «اونده وار ، بونده ده» دیدی ؛ »
« بو ایضاحاتی مقصده کافی و وافی بولدیکز . »

حکمت افندی — « اونده وار ، بونده » نه دیمك اولییور ؟

کرامت بك — شورای دولت رئیسنك ویردیکی ایضاحات . حقانیت و مساواتك اجرا ایدلمش اولدیغنه دائر ایراد ایتدیکی دلیل .

حکمت افندی — او کون بن مجلسده بولنه‌مامشیدم . بکا بر از بو ایشی آکلادیرمیسکز ؟

کرامت بك — استیضاح داماد و اولاد مسئله‌سنه عائددي . شورای دولتده بو قدر مکاتب عالیه‌دن مأذون معاون موجود ایکن اونلردن هیچ بری اعضالغه انتخاب ایدلیه‌رك بو مهم مأموریتلر علی الاکثر اولاد و داماده انحصار ایتدیرلمش . رئیس پاشاده بوکا مصیب بر جواب ویردی : « اونده وار ، بونده ده . » یعنی انتخاب ایدلنلرك ایچنده مکتبلیده وار ، مکتبسزده .

حکمت افندی — فقط حق الانصاف سویلتمك ایجاب ایدرسه او اعضالقلره تعیین ایدلمش مکتبلیلر ، شهادتنامه‌لری ایچون دکل داماد و اولاد حق رجحانی ایچون انتخاب ایدلدیلر ؛ بوکا شبهه یوق .

کرامت بك — فقط بونلرك مستثنالری ده وار .

حکمت بك — رجا ایدرم ، سویلیکز ؛ قاچ دانه ؟

کرامت بك — بیلمم . بونی رئیس پاشادن صورمغی اونوتدق . فقط او کونکی ایضاحاتی کافی کوردك . بو توجیهاتده حق و انصاف بولندیغنی تصدیق ایتدك . هر نه حال ایسه مکتوبك نهایتنی اوقویه‌یم .

(تك کوزلکنی کتان مندیلیله کوزلجه سیلدکدن صوکره کوزینه یرلشدیرر)

« ینه او کون دیکر فعال بر ناظر شیمدی‌یه »
« قدر هیچ بر شی یاپامادم و بوندن صوکره ده »
« یاپیله‌جغنه دائر سزه سوز ویره‌مم » دیمك کبی »
« غریب بر ایضاحده بولندیغی حالده مات »
« مجلسی بونی مقصده موافق و کافی کوربیور . »
« اکثریتك حصولی ایچون هوایه قالدیر »
« یلان پارماقلر آره‌سنده سزك پارماغکزده »
« بولنوب بولنمدیغنی تعیینده متردد بولنیورز . »
« اکر صحیحاً بویله بر حرکت عجیبه‌ده »
« بولنمش ایسه‌کز مملکته عودتکزده او مقدس »
« پارماغی آلتون ایله قاپلاتمغه قرار ویردك . »

حکمت افندی — وای ! بو، فنا .

کرامت بك — اوت ، درت سنه صکره اجرا ایدیله‌جك انتخابات نقطهٔ نظرندن واقعا پك فنا. هله آشاغیلرینی دیکله‌بیکز . کیتدکجه سوزلر آجیلاشیور .

(مکتوبی قرائت ایچون براز اوکسوریر و یوزینی آکشیده‌رك دوام ایدر)

« والحاصل هر نه‌دنیلورسه‌مقبول اولدیغنه »
« نظراً دوش حیتکزه آلدیغکز وظیفه — او »
« حالده — بر تصدیقجیلکدن عبارت قالیور ، »
« دیمکه انسانك دیلی ، قلمی وارمایور . مع‌مافیه »
« بو هیئت محترمه ایچنده جداً مجاهد اولان »
« ذوات کرام نادر دکل . نور بکی ، حضر »
« بکی بش وقت نمازده خیر دعا ایله یاد ایده »
« یورز . وجدانلرندن قوپوب کلن صدای »
« صمیمیی ضبطه موافق اوله‌میانلرده نه موطلو . »

حکمت افندی — غالبا بو سزه طاش .

کرامت بك — اوت، او بله اوله‌جق . چوق پارماق قالدیرانلره طاش. مکتوبك بوندن اشاغیسی بوسبتون فراقلی . شو غزته‌لرك حصوله کتیردیکی هیجان افکار . . . هیچ بر شیله مقیس دکل. برده مطبوعات نظامنامه‌سنك شکل ظالمانه‌سندن بحث اولنیور. سویهٔ عرفانی هنوز پك دون بر خلق اوزرنده برطاقم غریب افشاآت نصل تأثیرات مسمومه حصوله کتیره‌مسون ! . . . باقکز ؛ منتخب ثانیلرم بکا دها نه‌لر یازییور،

(مکتوبی تکرار بیوك بر تأثرله اوقومغه دوام ایدر)

« غزته‌لری اوقویورز. صوکره کوزلرمزه »
« اینانه‌مایورز . فقط بونلر او درجه اعتماد »
« کارانه و مصرانه بیان معلومات ایدیورلرکه »
« اینانمامق قابل دکل . حقیقت اوکنده هر »
« درلو شبهه و تردد سیلنیور . کمال تأثرله »
« آغلایه‌رق اوقویورزکه استانبولده‌کی اشقیا »
« جته‌سنك ارکان و یارانه یوزر، ایکی یوزر »
« لیرا تقاعد معاشلری تخصیص اولنیور . ملتی »
« اموب بتیردیکلری کافی دکلمش کبی حالا »
« اناطولینك تجردسز، یناقسز، یورغانسز »
« قالان سفیل و پریشان اهالیسندن زورله ، »
« قیرباچ ضربه‌لریله متلیك متالیك تحصیل »
« اولنان پاره‌لرینی کاشانه‌لرنده ذوق و صفا »
« ایچنده ، استراحت‌تامه ایله امرار حیات »
« ایدن ظلم و استبداد ارکاننه داغیتمغه »
« — نوعما — رضا کوستریورسکز . »

حکمت افندی — بوراسی طوغری، لامی جیمی یوق .

کرامت بك — فقط نه یاپه‌لم ! ملکیه تقاعد ناظری بونك حقنده ایضاحات ویردی. « او معاشات نظامی دائره‌سنده تخصیص ایدلدی. بشقه درلو حرکته امکان یوقدی . اکر بونی بشقه بر شکله قویمق ایسترسه‌کز نظامی دکشدیریکز . ذاتاً بن لایحه‌سی باب عالی‌یه تقدیم ایتدم » دیدی .

حکمت افندی — بوراسی‌ده طوغری ! اوده نظامی .

کرامت بك — او حالده باشدن باشه‌هرشیئی دکشدیرمك لازم .

حکمت افندی — اوت ، بوده شبهه‌سز زمانه محتاج .

کرامت بك — فقط کیمه آکلادیرسك . باقکز ، بزم همشهریلر دها نه دیبور .

« استانبولده‌کی بیوك خرسزلرك جزایه‌اوغرا
«دلمدیغنی ایشیدن بزمشهور صاری شعبان چته‌سنی»
« آله‌رق طاغه چیقدی؛ خورشید پهلوانده »
« کذا . بو قطاع طریق ینه بو دفعه تکرار »
« شقاوته چیقارکن بزه، مملکتلی‌یه نه دیدی ، »
« بیلورمیسکز ؛ ای مبعوث محترم ! صاری »
« شعبان بر کون أوینه مملکتك قودومانلرینی »
طوپلادی . بیوك بر مأیوسیتله دیدی‌که : »
« یولداشلر ، بن بزم کوچوك خواجه‌یه »
« غزته‌لری اوقوتدیریبوردم. استانبولده اوطو- »
« ران بیوك خرسزلره هیچ بر شی یاپلمامش. »
« اونلر ملتك کیسه‌سندن یوزبیکلرجه ایرا »
« چالمشلر؛ خان، حمام یاپدیرمشلر. بك اوغلی »
« می‌در ، نه زیقیمك یریدر اوراده کاروانسر- »
« ایلر قوردیرمشلر . بزده اشقیالق ایتدك »
« اما، جانمزی دیشمزه آلدق‌ده طاغه چیقدق. »
« اونلر راحت راحت اوطوره‌رق چالمشلر، »
« فقرانك دیشنی، طرناغنی سوکمشلر . هیچ »
« اولمازسه بز زنکینلره مصلت اولدق . بزه »
« بوندن صوکره حریت وار » دیدیکز . »
« محکمه‌لرده هرکسك مرافعه‌سی برکوریله‌جك »
« دیدیکز . دها بیلمم مساواتمی، عدالتمی »
« نه‌در، ایشته هپ او اعلا شیلر وار دیه »
« سویلدیکز. هانی هرکس اتمکنی راحتجه »
« قزانه‌جقدی؟ بن بویالدیزلی حابلره ایناندم؛ »
« حکومتدن استیمان ایتدم . فقط باقدم که »
« چولق چوجق آچلقدن اوله‌جکز . »
« استانبولده‌کی بیوك خرسزلر اوراده راحت »
« یاشاسون ؛ جزا کورمسون . صوکره بز »
« بوراده آچلقدن اوله‌لم . »

حکمت افندی — رجا ایدرم ، اوراسنی قیصه کسیکز. بکا فناحالده دوقوندی. صوکره صاری شعبان ایله خورشید پهلوان نه یاپمش ؟

کرامت بك — باشلرینك چاره‌سنه باقمغه چیقمشلر . فقط طاغه چیقارکن « سز مراق ایتمیکز . بز اوبر ولایت حدودینه کچیورز. نه قدر اولسه بز استانبولده‌کی چته‌دن دها نامویسیز . کندی همشهریلرمزه اولسون ضررمز دوقونماز » دیمشلر .

حکمت افندی — انسان نه دیه‌جکنی شاشیریور .

کرامت بك — حق نه یاپاجقنی‌ده . اصل مکتوبك زلف یاره دوقونه‌جق قسمی بوندن صوکره کلیبور . دیکلیکز ؛ منتخبلرم بکا باقکز دها نه دیبور .

« مبعوث محترم، وکیل مکرم نور بکی »
« جناب حق دارینده مستغرق نور ایتسون. »
« ابمشفقمز، عظمتلو، قدرتلو پادشاهمز »
« افندیمزك علو مرحمت و عنایته — شو »
« فقیر و سفیل ملت نامنه — مراجعت ایدلمك »
« خصوصنده‌کی تقریری مجلس مبعوثانده او- »
« قنور اوقونماز نه‌دن معامله‌یه ردیه هدف »
« اولدی ؟ ایستیانك . . .

حکمت افندی — کافی، کافی. آکلاشلدی.

کرامت بك — فقط اونلر هنوز لایقیله آکلایه‌مامشلر. زیده اوله‌رق یازدقلری حکایه ایده‌یم. منتخبلر بکا دیبورلر که : « پادشاهمز بزم بابامزدکلی ؟ نه‌دن ملت ظل ظلیل کبریانك، سوکیلی شهنشاهامك مرحمت و عنایت خدا پسندانه‌سنه مراجعتدن محروم براقلسون ؟ شهریار قدسی نثار عثمانیانك سوکیلی اولادی

اولان بزلر آجلقدن، سفالتدن پریشان بر حالده‌یز. مرحمت مسلمهٔ پادشاهی‌یی غلیانه کتیره‌جك بر تشبث خیرخواهانه ملت وکیللرنجه نه‌دن مردود اولیور؟

حکمت افندی — بالطبع تصدیه‌دن احترازاً اوله‌جق... هم معاونت، قدرت بشر داخلنده اوله بیلور. اچ، پریشان قالان ملیونلرجه نفوسه خزینه‌لر یتشمز؛ دنیانه کیمه‌نك ثروتی بوکا کفایت ایتمز.

کرامت بك — واقعا اویله اما ینه غزته‌لرك بویله بر فکری اورته‌یه آتمسنه، اونی محق و معقول کوسترمکه چالشملری غریب. باقکز مکتوبده دها نه دیبورلر.

«غزته‌لر وتورش، فرق میوندن بحث»
«ایتدیلر. اب مشفقمزك شیمدیلك سفالت»
«ملتی تخفیف ایتمك اوزره بش ملیونلق بر»
«احسان علی‌الاحسانده بولنمق لطف ومرحمتنی»
«دریغ بیورمیه‌جقلرینی یازدیلر. صوکره ینه»
«او غزته‌لرده اوقودق که بیت‌المال مسلمین»
«خزینهٔ خاصه شاهانه‌نك خزینهٔ دولته»
«دور ایتدیکی ملیونلرجه بدللی اراضی و»
«سائره‌دن طولایی آجیقی اولان بر مقدار»
«پاره‌یی قپاتمق ایچون ایلك استقراضدن یوز»
«یکرمی بیك لیرا تأدیاتده بولنمش.»

حکمت افندی — خزینهٔ خاصه تسیفاتندن طولایی تسویهٔ حساب ایچون بویله بر آوانس ویرلمك ایجاب ایتمش. فقط بو اولکی قابینه زماننده.

کرامت بك — طشره‌لیلر بونی فرق و تمیز ایده‌بیلورلرمی یا! صوکره دیورلرکه:
«ینه غزته‌لرده اوقودق. خزینهٔ خاصه‌نك مالیه‌یه دور ایتدیکی منابع واردات طوغریدن طوغری‌یه ملته عائد ایمش. وقتیله هر تصلسه...

حکمت افندی — آکلاشلدی، آکلاشلدی. تفصیلاته لزوم یوق. تصلسه بر طاقم ریاکارلر بونی بشقه بر صورتده عرض ایدرك خزینهٔ خاصه‌یه مال ایتدیرمشلر.

کرامت بك — اوت، اویله بر شی.

حکمت افندی — شبهه‌سز اویله.

کرامت بك — اوت، ایشته ارنك کبی بر شی. فقط بزم «دره تپه دوز کیدر» منتخب ثانیلری بشقه شیلر ده یازیبورلر.

حکمت افندی — زلف‌یاره دوقونه‌جق شیلرسه؟...

کرامت بك — خیر، دور استبداد مظالمندن شکایت.

حکمت افندی — نه کبی؟

کرامت بك — غضب حقوق و اموال مسئله‌سی.

حکمت افندی — قاریشق شی.

کرامت بك — پك قاریشق.

حکمت افندی — عادتا عرب صاچی.

کرامت بك — اوندن بدتر.

حکمت افندی — أی، بوبویله نه‌اوله‌جق؟

کرامت بك — نه اوله‌جق! بویله کلیر، بویله کیدر.

حکمت افندی — یوق رجا ایدرم، بو قدر بدبین اولمایکز.

کرامت بك — بدبینمی؟ ظن ایتمام. باقکز، بزم مملکتلیلر دها نه یازیبورلر.

حکمت افندی — اووف! بو، پك اوزون بر مکتوب.

کرامت بك — مکتوب اوزون؛ فقط دردده بویوك .

حکمت افندی — بویوك دردلرك بویوك علاجی‌ده اولور .

کرامت بك — آنجـق بعض غیر قابل شفا علتلرده اولور .

حکمت افندی — مثـلا، شو . . . شو جانم، (قانسه‌ر) .

کرامت بك — اوکا دوقتور (دووایـه‌ن)[*] ایستر .

حکمت افندی — بزم اوروپا نه‌مزه لازم؟ کندی یاغمزله کندیمز قاوورولالم.

کرامت بك — اکر قاوروله‌جـق قدر یاغمز وار ایسه . . .

حکمت افندی — مقصددن اوزاقلاشدق. کرامت بك، نافله سزکله ائتلاف افکار حاصل ایده‌میه‌جکمز .

کرامت بك — بالعکس. اکر بزده ائتلاف افکاره یناشامزسه‌ك . . .

حکمت افندی — او حالده آکلاشلمـق احتمالی یوق دیمك اولور .

کرامت بك — بحثمزه عـودت ایده‌لم . دیوردم که . . .

(کرامت بك کوزلکنی بر حرکت عصبیه ایله دوشورر و سیاه شریتندن یاقالایه‌رق کتان مندیلیله تکرار تکرار سیلر. کویا آلام عصبیه‌سنی ایما ایدر. ه .... چهره‌سنی بوروشدیرقدن و حقایق احوالی بر نظر خرده‌بینانه ایله کوره بیلمك ایچون تکرار کوزلکنی کوزینه یرلشدیردکدن صوکره سوزینه دوام ایدر)

اوت، دیـوردم که بوغصب اموال مسئله‌سی خلقك پك زیاده ذهننی اشغال ایدییور .

حکمت افندی — بلکه لزومندن بیله فضله.

کرامت بك — دورولمـش صولرك طالعه‌لنمـسی اوفاق دفك روزکارلردن اولور. فقـط بیوك فورطنه‌لر، مدهش طالغه‌لر دریندن درینه غلیانه کلن جوشقون دکزلرك ایشیدر .

حکمت افندی — نه دیمك ایستیورسکز؟

کرامت بك — حکمت طبیعیه درسی ویرمك ایستیوزم . بوراده آلدیغمز درسـلر چوق اولدی. بوندن صـوکره طوپـلادیغمز معلوماتی صاته‌جغز . مکتوبك دها صـوکره‌لرینی لطفاً دیکلرمیسکز ؟

(ماصه اوزرینه براقدیغی مکتوبی تکرار النه آلیر و اوقومغه قویلیر)

« بابامزدن، دده‌مزدن قالان اراضیمزی، »
« سنـه‌لردن بری اکوب بیچدیکمز یرلری »
« اراضی خالیه‌دندر دیه ضبط ایتدیلر. حدودسز »
« چفتلکات همایون وامـلاك سنیه وجـوده »
« کتیردیلر. علو مرحمت پادشاهی البته اولا- »
« دندن بر فردك متضرر اولمسنه، ضرردیده »
« ایدلمسنه قائل دکلدر . فقط فریادمزی سمع »
« همایونه ایصال قابل دکلدی. بر طاقم غاصب »
« امـوال خدله . وطنداشـلرینك جکری »
« سوکوب آلمقله ذوقیاب اولان ادانی خونه »

[*]شیر پنجه طبیب متخصصی. (قانسه‌ر) عملیاتنده بو صوك زمانلرده پك زیاده شهرت قزانمشدر. فقط تصادفات متأسفه‌دن اوله‌رق مشاهیردن هرکیمه عملیات اجرا ایتمش ایسـه منتج ممات اولمشـدر . فرانسزلر بوکا : L'opération a réussi mais le malade est mort «عملیات جراحیه منتج موفقیت اولدی، فقط خسته وفات ایتدی » دیرلر.

« اوزرمزه مصلت اولدیلر. «شوکتلو، قدرتلو »
« پادشاهمز سزلك باباكزدر . چفتلكات همايونك »
« توسیعی ایچون شو و شو آراضی‌یه احتیاج »
« وار. شو قدر بدل ایله اونی اراضیٔ سنیه »
« نامنه دور و فراغ ایده‌جکسکز: یوقسه ... »

حکمت افندی — رجا ایدرم ، کافی ، کافی. بکا بو حقیقتلر یك دوقونیور. کوربیورمیسکز ، عادتا آغلایه‌جغم.

کرامت بك — آغلامقدن نه چیقار؟ اوتوز ایکی سنه‌در دوکدیکمز کوز یاشی کافی دکلی؟ بونك بر چاره‌سنه باقالی.

حکمت افندی — مشترك بر تقریر ویره‌لم.

کرامت بك — یا موضوع بحث اولمسنه اکثریت حاصل اولمازسه؟ . . .

حکمت افندی — مرحمت پادشاهی‌یه مراجعت ایده‌لم. اوت، حر بر ملتك حر پادشاهی خلاف مرضیٔ عالی یاپیلان ظلملرك رفع و تعمیرینه بذل عنایت بیوره‌جغنده شبهه یوق. بن امینم که شهریار عالی تبارمزك بو کبی فنالقلردن قطعاً معلوماتی اولمازدی؟ یوقسه . . .

کرامت بك — یوقسه بر عمان عدل وکرم اولان قلب همایون هرکسك ، سوکیلی اولادینك مالنه ایصال دستخسار ایتمك کوچکلکندن پك عالیدر .

حکمت افندی — اوکا شبهه یوق ، اما... بو قدر ظلم و تعدی‌یه آلت و سبب مستقل اولان آلچاقلر جزاسزمی قاله‌جقلر؟ مطیع، ساکن اولان رعایای صادقه‌یه حقلری اعاده ایدلمیه‌جکمی؟

کرامت بك — بونك ایچون براز صبر و تأنی لازم .

حکمت افندی — تأنیك‌ده بر حدغایه‌سی واردر. صوکره‌یوزبیکارجه صاری‌شعبان‌میدانه — چیقارو او دهشتلی (سیقلون)ك اوکنه دورلماز.

کرامت بك — بو درجه غلیانه قاپلمییکز.

حکمت افندی — غلیانمی دیدیکز؟ خایر، فرط تأثر. پکی ، سز ایکی آی صوکره مملکته عودت ایتدیککز زمان نه دیه‌جکسکز ؟

کرامت بك — هیچ .

حکمت افندی — منتخبلرکز «هله شو آلتی آی ظرفنده‌نه‌ایش کوردیکز؟» دیه صورارلرسه ؟ . . . نه جواب ویره‌جکسکز ؟

کرامت بك — هیچ.

حکمت افندی — منتخب ثانیلرکزك سزه کوندردیکی بو مکتوبه جواب اوله‌رق نه دیه‌جککز ؟

کرامت بك — هیچ .

حکمت افندی — دیمك هپ هیچ ، هپ هیچ . . .

کرامت بك — منتخب ثانیلرمه صبر و تأنی توصیه ایده‌جکم . اوتوز ایکی سنه‌دنبری صبر و تحمله آلشمش اولان بر خلق دها بر قاچ سنه صبر ایده بیلور .

حکمت افندی — بونی سویلك قولای اما، یاپمق کوچ .

کرامت بك — واقعا اویله اما، نه چاره ؟

بو صره‌ده «امان، امان أفندم» مبعوثی قدرت پاشا صالوندن ایچری‌یه کیره‌رك اونلرك یاننه طوغری ایلرولر. بعدالسلام و تعاطیٔ مراسم الاحترام)

قدرت پاشا — آمان، بر بلادن قورتولدق.

حکمت افندی — هانکی بلادن ؟

قدرت پاشا — چوق شکر، بزم والی‌یی قالدیردیلر .

کرامت بك — نره‌یه ؟

قدرت پاشا — اوزاق بر یره. هله بزم ولایتدن اوزاق اولسون ده ایسترلرسه ایرانه شاه یاپسونلر .

کرامت بك — مجلس مبعوثانده‌کی هجوملرکز هپ ثمره‌سز قالمشیدی .

قدرت پاشا — اوت ، هپ نتیجه‌سز . اولکی قابینه‌یه سوز آکلاتمق قابل دکلدی . « صاری أفعلر » اقلیمنك اهمیت مخصوصه‌سی اولدیغی بر درلو فکرلرینه صوقه‌مدق .

کرامت بك — عجبا نه‌دن ؟

قدرت پاشا — چونکه أك اول اورته‌یه قویدیغمز سبب والینك اختیارلغی ایدی. علیل، فرسوده بر وجود .

حکمت افندی — فقط طوغری بر آدم .

(قدرت پاشا بر طور مستهزیانه ایله بو حیثیتلی مبعوثی سوزر، سوزر، صکره اوموزلرینی قالدیره‌رق بر وضع متأثرانه ایله سوزینه دوام ایدر)

قدرت پاشا — اوت ، اویله اما موم ده طوغری، قاواق آغاجی‌ده . هم بوندن صوکره اکری‌ده اولسه نه اولور ؟ انسانی ایستدیکی کبی حرکت ایتمکه براقیرلرمی، هیچ .

حکمت افندی — والیدن شکایتکز چوقدی، دیمك .

قدرت پاشا — اولاً: بیتمش،فرسوده‌لشمش بر آدم . کوندز ساعت سکزدن اول حرم دائره‌سندن چیقمایور . دنیا بربرینه کچسه نافله . والی پاشا اعتیادینی، راحتنی بوزمایور .

کرامت بك — تقاعده استحقاق کسب ایتمش دیمك .

قدرت پاشا — چوقدن. فقط کیمه آکلاده‌رسك . ولایتك بتون مبعوثلری متحداً او قدر سویلدك، فریاد ایتدك؛ بیهوده .

حکمت افندی — اونی بوقدر التزام نه‌دن؟

قدرت پاشا — ادارۀ سابقه اقتضی ایچنده لکمسز بولنمسنه مروة .

کرامت بك — ادارۀ مستبده اقتضئ حالا بنای مشروطیتده‌ده قوللانه‌جقمی‌یز !

قدرت پاشا — ظن ایدرم؛ قوللانمقده اضطرار وار . چونکه نمونه اورته‌ده. ایشته بزم والئ سابق. مجلس مبعوثانده فریاد ایتدك: « بو محترم بر ذاتدر . فقط ایش آدمی دکلدر. بوندن صوکره اونی بر پوسته اوتورتملی ، الی اوپوب دعاسنی آلمالی . کونده ایکی ساعت حکومت وظائفیله مشغول اوله‌میان بر والیدن نه خیر بکلرسکز ؟

حکمت افندی — براز اعظام ایدییورسکز، ظن ایدرم؛ پاشا حضرتلری .

قدرت پاشا — خیر. بالعکس منصفانه سوز سویلیورم . سزه غریب بر وقعه حکایه ایده‌یم. بر ایکی آی اول مرکز ولایتده مهم بر حادثه ظهوره کلدی . لیمان داخلنده ایکی کوچوك واپور آره‌سنده مصادمه اولمشیدی . البت ایضاحاتی غزته‌لرده اوقومشسکزدر . واپورلردن بری غرق اولدی ؛ بر چوق کشی‌ده هوانك فنالقندن طولایی لیمان داخلنده وکیتدکجه هیجانه کلن اهالی اوکنده بوغولدی . غلیان افکار آرته آرته نهایت شرکتك اسکله‌سنه خلق هجوم ایدر . کوندز، حکومتك کوزی اوکنده قوجه اسکله‌یی جایر جایر یاقارلر . صوکره بونکله

ده قناعت ایتمیەرك ادارەخانەسنه هجوم ایدرلر. اللرینه کچن هر شیئی خردەخاش ایتمکه قویولورلر. غلیان تزاید ایده ایده اویله بر حاله کلیر که شرکتك بتون اسکلەلرینی، واپورلرینی یاقق ایچون خلق اوتەیه بری‌یه قوشمغه، هر طرفه تسلط ایتمکه باشلارلر. حادثه بو درجەیه کلدیکی زمان آرتق مملکتده (آنارشی) حکمفرما اولدیغنه شبهه ایدیلورمی‌یا! بو، عادتا بر اختلال مقدمەسی. مملکتك عقلاسی همان حکومته قوشارلر و تدابیر فوق‌العاده اتخاذینی رجا ایدرلر. فقط کیمدن؟ والی پاشا حرمده، راحتسز، سلاملغه چیقامایور؛ اوشاقلرده یانه کیروب خبر ویرەمیور. نهایت تام بر ساعت صوکره «ایجابی اجرا ایدلسون» دیه برامر ولایتپناهی چیقیور. ایجابی نه؟ او مسئولیتی کیم اوزرینه آلیر؟ والی پاشا معاش آلمق خصوصنده آیك برنجی کونی کچیرمیور. صوکره بویله مسئولیتلی بر ایش اولدیمی، ایکی کلمه ایله ایشی بتیریور: ایجابی اجرا ایدلسون. نه اعلاء بو! برکت ویرسون، حیتلی ضابطانمزه. اونلر اورتەیه آتیلدیلرده خلقك تسکین اذهانه موفق اولدیلر. یوقسه والی پاشانك حرمدن چیقمسنه ایش قالایدی، ایشته او زمان مسئله تمام اولەجقدی.

کرامت بك — ایدیلن شکایات شیمدی‌یه قدر تأثیرسز قالدیغنه کوره . . .

قدرت پاشا — اوت، کیم بیلور، دها نه قدر دوام ایدەجکدی. برکت ویرسون قابینه دکشدی.

کرامت بك — بالطبع احوالده دکشدی.

قدرت پاشا — ولایتدەکی احوال ذاتا دکشمشیدی. أفهلر یتاغانه صاریلەرق طاغه متصل چیقیورلر. هر طرفده شقاوت، شقاوت، شقاوت. یتاغانه کووەنن اتکنی قزانیور. آل افندم، حکومتك باشنه بر مسئله دها: تأدیب اشقیا. «امان امان أفهلر» اقلیمنك شو شقاوت نقطەسندن نزاکت و اهمیت مخصوصەسی واردر. بر کره أفهلر سوکون ایتدیمی، کچمش اوله. آرتق یاموق ایپلکی کبی اوزانیر، کیدر. اوندن صوکره طابورلر کوندرملی ... بر عائلهٔ مهمه.

کرامت بك — بو قدر مشکلات برکشی‌یی اورادن قالدیرمق ایستمدکاری ایچون، اویلەمی؟

قدرت پاشا — اویله یا! اولکی قابینه‌صوك هجوممزه قارشی نه جواب ویردی، بیلیورمیسکز؟

کرامت بك — تعلیمات مخصوصه مسئلەسی دکلمی؟

قدرت پاشا — اوت، شیمدی‌یه قدر والی‌یه تعلیمات مخصوصه ویرلمامش. بوندن طولایی او قدر قاریشقلقلر، مناسبتسزلکلر ظهور ایتمش. حالبوکه باب عالی آرتق تعلیمات مفصله ویرمش. اکر والی اونلرده تطبیقاتنده قصور ایدرسه . . .

حکمت افندی — او زمان هیچ بر شیئه یارامدیغی آکلاشیلەرق عزل ایدیلەجکمش، دیمك اولیور. سز بوندن حاصل بر نتیجه استنباط ایدییورسکز، کرامت بك؟

کرامت بك — هیچ.

قدرت پاشا — اوت، هیچ.

حکمت افندی — پك طوغری. هیچ، هیچ.

(اوچی‌ده مأیوسانه بربرینك یوزینه باقوب قالیرلر)

ختام.

ییلدیز بوجکلری [*]

مابعد —

محرری: صفوتی ضیا

شیمدی مصطفی فاضلك راكب اولدیغی صندال اوزاقدن، دیكر صندالرك براز طبیعیسی ایله، خیالخانه‌سنده آرتق بر موقع تماشا ... اشغال ایدن او صندالی تعقیب ایتمكه باشلادی. احمد رؤف مستهزی ومادیتپرور مصطفی فاضلك آنی هیجانیله اكنیوردی. مصطفی فاضل ایسه خیال وشعرینه بر درجه دها وسعت پرواز ویرمرك حیاتنده بردور وجدآور شعر وسودا آچیلدیغنه قانع، كندیسنه بر ایكی كره‌جك تبسم ایدن شو كنج قیزك قلبی عین حسیات مهیجه ایله متحسس بولندیغنه امین برحالده یاوری طالعنه تسلیم نفس وروح ایدیور ایدی. احمد رؤف استهزا ایندكجه «فقط، سرسم وغافل جوجق، سنده مكتوبلری وار، تقدیری تشویقلری وار بو یكتا ومستثنا كنج قیزك نظرنده بنم مستثنا بر موقعم وار دیه حایقیرمق ایستیورایدی. ومتعاقباً درین برنومیدی ویأسه دوچاراولیور «عجبا؟» دیور ایدی «عجبا الدانیورمی‌یم بتون بو مبنای سعادت بركهنه خیال كریزان اوزرینه‌می مؤسس!» مصطفی فاضل بتون او كونی بررؤیای وجدانكیزك تأثیر غرام آوری آره‌سنده كچیردی... دره‌دن چیقاركن صولك كوپرینك صاغ جهتنده‌كی سازلقلرك كنارنده صندالری بناشدیره‌رق چیقیشی سیر ایلیین خانم افندیلرله صندالری آره‌سنده مصطفی فاضل تجسس وترصد ایتدیكنی كورنجه بوركی شدتله چارپدی. بنه او ماوی كوزلر، شیطنت وشفقتله، استهزا ورقتله نكران اولان او اسرار انكیز، سحر آمیز ماوی كوزلر بتون جاذبه وقوتیله مصطفی فاضله نصب نكاه ایتمش، بتون هویتنی، موجودیت عاشقانه‌سنی زیر وزبر ایتمش مسحور وزبون ایتمش ایدی... صندالری براز اوزاقدن كچدیكی جهتله وجودینك اوفق بر حركتی باشنك نا محسوس بر انحناسیله مصطفی فاضل احمد رؤفك اوموزینك اوزرندن بللی ایتمیه‌رك ـ احمد رؤفه سزدیرمیه‌رك ـ بر مدت دها نظریله او رقیق و نزیه، او مستثنا ورعنا عفیفه وبی‌همتا كنج قیزی او نونهال عصمت و نزاهتی تماشا ایتدی. وهر حالنده، هر طورنده اوقدر سادهلك، طبیعیلك، تبسم والتفاتنده عادیت و خفیف مشربلك صورتنده تفسیر ایدیله‌بیله‌جك اطوارك اوقدر فوقنده بر معصومیت مشهود ومحسوس ایدی كه، شعر وشبابك

[*] كچن نسخه‌مزده درج ایدیلن ییلدیز بوجكلری رومانی مسوده‌سی سهو مرتب اثری اوله‌رق سراپا خطاآلود بر صورتده انتشار ایلمشدی. مذكور نسخه‌ده مندرج قسم بو دفعه مصحح یكیدن ترتیب ومابعدی دخی علاوه اوله‌رق مع‌الاعتذار تكرار نشر اولنیور.

معصومیت وعفتك ، مقدس ومحترم بر حسك، مقدس ومحترم بر تجلیسی قارشوسنده اولدیغنی طویویور ، قلبنده او کنج قیزه قارشو حرمت ونوقیردن باشقه برشیٔ حس ایده‌میورایدی...

دره‌دن چیقلدقدن صوکره پیدرپی توالی ایدن قایقلرك صندالرك آره‌سنده مقصد وهدفی اولان صندالی غائب ایتمش ایدی. مصطفی‌فاضل بتون‌مقصد حیاتی ضایع ایتمشلره‌خاص برحزن وفتور ایچنده پویان اولدیغجه احمد رؤف اوروپا خاطراتندن بحث ایدرك کوکصو دره‌سنك ، چایرینك اوفق بر‌همت تمدن پرورانه ایله نه مستثنا بر مسیرهٔ دلارا اوله‌جغنی آکلاتیور، شوراسنی شویله یاپملی، بوجهتی قالدیرملی دیکر جهته شو درلو کوریلو (پاویون) لر یاپملی تفرعاتیله سوزی اوزاته‌رق کوکصو سرایی ، حاصلاتی تزیینات بلدیه ، بوغاز ایچنك اعمار واحیاسنه صرف ایدلمك اوزره مونته قارلو طرزنده بر غازینو حالنه افراغ ایدییور دها اوته‌ده مکمل تیاترولر ، (قونسرت هال) لر انشا ایدییور . غربك بتون مدنیتی آناطولی ساحللرینه دوکیور، اوروپا وآمریقانك بتون پاره‌لرینی بوغاز ایچنك هر ایکی ساحلنه یاغدیریوردی . . . ویالکز بتون موجودیتیله حصر ذهن وقلب ایلدیکی او خیال نازنیندن بشقه برشیٔ دوشونه‌میان، هر کچن وهر کلن صندالده «شیمدی کوره‌جکم، شیمدی او کوزل تبسم التفاته بردها نائل اوله‌جغم» دیه دعشه‌دار انتظار، خیال وامیدینی آراشدیران مصطفی فاضله احمد رؤفك بو نظریاتی تعب‌آور کلیور فکر وخیالنی بر درلو اشغال ایده‌میور ایدی چونکه بتون روحیله بتون قابلیت تحسس وتفکریله اونی دوشونیور اونك عشقنك الهاماتنه تسلیم روح وفکر ایلیور ایدی . وقلبنك بوتحول سریعنه بی‌وقوف‌مصطفی فاضل آنجق حسنه «مغلوب اولیور، او تأثیره بلااختیار معروض قالیور ایدی . . . خلاصه مصطفی فاضل آنی وبرقی سودالرك بتون‌شدت وقوتیله سوییور ایدی وحس ایدییوردی که سوییور ایدی...

احمد رؤف‌خیال وتصوراتنه اللریله اشارت ایتدیکی کوشکلری، چایرلری دره‌لری شاهد طوته‌رق سوزینه نهایت ویرمیوردی. رفیق ایسه مبهوت غرام، متهالك نظرلریله او معزز وجودی‌صندالر ایچنده آره‌مقله‌مشغول کوشکك اوکنه قدر کلدیلر و اورالرده مأیوس اولنجه مصطفی‌فاضل قایقجیلره تکرار دره‌نك مدخلنه طوغری ایلریلملرینی امر ایلدی. فقط‌صندالرك قایقلرك تهاجمات متوالیه‌سی قارشوسنده پك کوج ایلریلیه‌بیلدیلر آقین آقین کلن خلق شیمدی هپ بر آره‌ده بریکمش بولنیور ایدی آچیقدن کچن شرکت وابورلرینك آره‌سنده بوجالانان ، چالقانان ، کوچك بیوك ظریف ومکلف ، ایکی اوچ چفته قایقلرك ، ایکی چفته معون صندالرك پیاده‌لرك آره‌سنده براز آچیقلرده مصطفی‌فاضل بردن آره‌دیغی صندالی پرستش‌ایتدیکی‌روح یا کیزه‌یی کوردی وصندالنی بللی ایتمیرك او جهته سوق ایتدیردی .

شیمدی روم ایلی حصارینك قلعه‌لرینك آرقه‌سنه یواش یواش چکیلن، کیزلنان کونش

بر خیال نازنین کبی کوزدن نهان اولمزدن اول صانکه او رفتار حزینیله مستغرق وجد وغرام اولان مصطفی فاضله حیاتك بتون نشاید حزینی الهام ایلیور آنك قلبنه دنیا قورولهلیدن بری بتون عاشقلرك، بتون شاعرلرك حس ایتدکلری حزن ایله بکا ایله ، فداکاری' وامتنان ایله ، وجد واستغراق ایله ممتزج « بیوك عشق »لرك لذت جاودانیسنی طاندیریور ایدی...

اقشامك غریبلکی، مائی دکزك بتون صافیت وشفقق آرهسنده آرتق موجودیته وداع ایدر کبی بر خرام مفتورانه ایله کوزدن نهان اولان کونشك ، بر آغوش پرستشدهده بایلوب کیدن بر کوزل قادینك تأثیر غرام ایله سوزولوب قپانان چشم مخموری کبی افول ایتمسی ایله بردن اورتهلقه بر حزن عمیق مستولی اولیور ، صولر دها زیاده قراریور ، تك توك قایقلر اوچ چفتهلر صندالار بر آرهلق غشی اولمش کبی غیر متحرك قالان کومهدن آیریلهرق ، بر رفتار سریع ایله سمت مقصوده روان اولیورلردی . وحالا عین نقطهده بر امل معینه وقف وجود ایتمش کبی ساکن وثابت طوران صنداله باقدقجه مصطفی فاضلك قلبنده ازلی عاشقلرك حسیات و آرزولری اویانیور ایدی .

ایستیوردی که : بتون جهان صوصسون بتون عالم بر خواب موقته طالسون ، طالسونده او ، مصطفی فاضل سودیکی پرستش ایتدیکی حس ایتدیکی او کنج قیزله بتون فیوضات بهارك ، بتون بدایع طبیعتك تجلی ایتدیکی بر نوجهان سعد وسودادهه منفرد ویکتا قالسون... وایشته بویله ، بویله بر عالم مستثناده ، اوت انسانلرك قالقلری ، بشریت معلولهنك مستکره ومنفور ، سفیل ومردود آمالی یتیشهمیان ، ایریشهمیان ، علوی و پاك بر جهان حضورنده ، پرستیدهٔ یکانهٔ قلبنه عشق ومحبتی تقدیم ایتسون... وبرلکده یکی برنسل یکی بر بشریت وجوده کتیرسونلر بر نسلکه پرستیدهٔ روحی کبی صاف و پاك ، معصوم تابناك اولسون ....

خیالپرورلره ، سریع الانفعال وسریع التحسس اولانلره خاص بر شکل حقیقت ایله بو خیالات شاعرانه بر سرعت برقیه ایله مصطفی فاضلك ذهنندن کچدیکی بر صرهده احمد رؤف متصل مدنیت غربیهدن.. غازینولردن (قافه قونسر) لردن (قورس) لردن ، آمریقالیلردن مملکته آقین آقین کلهبیلهجك پارهلردن بحث ایتدکجه مصطفی فضل درونی بر غیظ ونفرتله : هپسی محو اولسون ، هپسی قهر اولسون ، آه طبیعت ... طبیعت ، بتون علویت ووحشتیله ، شعر وحقیقتیله طبیعت سندن اوزاقلاشان انسانلر الی الابد اسارته محکومدرلر مدنیت، مدنیت منعبه انسانلری محکوم احتیاجات ، مقهور مجادلات ایلر دیه حایقرمق ایستیوردی وحریم جاننده بر آرزوی یکانه ، معند بر آرزو ، ـ پرستش ایتدیکی او کنج قیزله دنیاده یالکز ، یالکز تك و تنها قالمق آرزوسی ـ امکانسزلغنه رغماً وبلکهده بو امکانسزلقدن دولایی بتون شدتیله فرمانفرما بولنیور ایدی.

مصطفی فاضلك تا چوجقلغندن بری مغلوبی

اولدیغی خیالپرورلکك شو آنی حسیات و احتساسانده بیوك دخلی وار ایدی سنه‌لردن بری اوقویه اوقویه تتبع وتشریح ایده ایده تفکرات و تحسساتنه قلباً وفکراً اشتراك ایلدیکی بیوك شاعرلرك (موسه‌لر)ك (بایرون)لرك، (شکسپیر) لرك ، (هوغو) لرك حتی (هانیه) لرك (بودله‌ر) لرك تأثرات وتأثیراتی تحتنده مصطفی فاضل بر زمان برینك بر زمان دیکرینك شعر وعشق حقنده‌کی فلسفه ونظریاتنه تابع بولنه‌رق فطرتنده مذکور اولان افراط خیالپروری سائقه‌سیله هردم بر سودای وجدانکیزه معروض ونامزد بولنمقده ایدی . بناءً علیه بو ایلك صدمه‌نك زبونی اولمسنه حیاتنك بویله بر دوره‌سنده ، بر جیفت مائی قادین کوزینك سحرتبسمیله قلب‌صاقنده بویله برسودای آتشین اویانیورمسنه تعجب ایدیله‌مزدی. دییله بیلیردی‌که توالی ایدن سنه‌لر مصطفی فاضلك قلبنی ، بو تصادف ایچون ، بو انکشاف سودا ایچون حاضرلایور، صاقلیور ایدی. وبدیعهٔ خیالیه‌سی صورتنده تجلی ایدن او کنج قیز ، بکلنلدیکی، تجلی ایلمسی مقدر اولدیغی بر زمانده بو عشقنه مصادف اولدیغی ایچون ، طبیعتیله ، مصطفی فاضلك قلب رقیقنه القای حس سودا ایلمش ایدی. ـ بو تأثیر او مرتبه طبیعی ومفا ومتسوز ایدی‌که مصطفی فاضلك محاکمه ایتمکه، تحلیل وتشریح حسیانه اقتداری قالمامش ایدی... شمدی صولرك جریان آهسته وطبیعیسی ایله پاکیزه‌نك صنداله پك یقین عادتا تماس ایدرجه‌سنه یقین کلشلر ایدی...

وبو مقارنتدن ، صرف بر اثر تصادفه مدیون اولدیغی بو همجواریدن هم مسرور وشادان هم نظر دقت جلب ایدرز خوفیله اندیشه‌ناك ونالان اولان مصطفی فاضل صنداجیلره اورادن آیریلمق امرینی قلبی تتره‌یه‌رك ویردیکی صره‌ده ظاهراً اهمیتسیزدن عاری کوروندیکی قدر، تقدیر ایدنلرجه دکرلی ومستثنا بر نوازش طالعه مظهر اولدی . . . وبر ادای حزین ایله چکیلوب کیدن کونشك صوك التماعات زرینی آلتنده یکی طوغان بشقه بر کونش شعشعه‌سیله پارلدایان صاری صاچلرك شعر ولطافتی ، درین درین معنالرله سوزولوب کیدن مائی کوزلرك شفقتی بر آن ایچنده مصطفی فاضلك بتون روحنی بتون موجودیت وهویتنی غشی ایتدی وصانکه بر پری زرین بر سماوی بر دراغوش وجدانکیز ایچنده مصطفی فاضلی مائی افقلره، حار ومذهب کونشلره طوغرو چکوب کوتوریور ایدی:

چونکه مصطفی فاضلی کورنجه پاکیزه پرپرنی متعاقب ایکی کره بچهسنی یاری‌یه قدر آچش معنیدار ، واضح بر صورتده تبسم ایدرك کندیسنه قارشی لاقید و بیکانه اولمدیغنی ایما ایتمش ایدی...

اودقیقه‌یه قدر رفیقنك حالتده‌کی طورنده‌کی تبدل وتغیرك فرقنه وارمیه‌رق تخیلات وتصوراتنك مجرای تطبیقی تعقیبله مشغول بولنمش اولان احمد رؤف کبار عالملرینك مستثنا سودالرك سرائر ودقایقنه واقف اولانلره مخصوص بر سرعت وامنیت نظرله مصطفی فاضل ایله اوکنج قیز آره‌سنده بو التفات مخصوص ایله تأسس ایدن آشنالقه درحال انتقال ایتدی ؛ وبویله

بر مناسبتك تأید و تأسس ایتدیکی تقدیرده مصطفی فاضلك حیات سعی و تحصیلنده نه قابل تلافی رخنه‌لر آچه‌بیله‌جکنی صنوق قانلیلره، حیاتی مادی، قطعی بر مجادله طرزنده تلقی ایدنلره مخصوص بر جدیت محاکمه ایله درعقب تعیین ایتدی، هر کنجك دورهٔ شبابنده بیوك سودالرك، حار و آتشین عشقلرك نه بیوك حائللر نه مقا- ومتشکن مانعه‌لر تشکیل ایتدیکنی دوشونه‌رك ووطنك بوبله شو تهلکه‌لی بر زماننده مصطفی فاضل کبی پاك ونزیه عالی نظر وعالی جناب بر کنجك سلامت فکریه حریت وجدانیه ایله کوره‌بیله‌جکی قیمتدار ایشلری تأمل ایتدی استبداد ایله ظلم و جبر ایله، حس عدالت و فکر حریتك نجه‌لشدیکی، ایچین ایچین بوغوشدیغی شو هنکام فترتده جداً منور الافکار حقیقةً افکار احرارانه ایله منجذب الآمال اولان مصطفی فاضل استرداد حریت یولنده وطنداشلرك تعقیب ایتمکده اولدیغندن قطعیاً امین اولدیغی اومقصد علوی‌یه وصول ایچون قیمتدار بر آلت تشکیل استبداد اوله‌بیلور ایدی. بر مدت پاکیزه‌نك صندالنك ایزینی نظر دقتی جلب ایتمیه‌جك درجه‌ده اوزاقجه بر مسافه‌دن تعقیب ایتدکلری صره‌لرده ظاهراً هر ایکیسده سکوت ایتدکلری حالده احمد رؤف بو صورتله دوشونیور، افکار وحسیاتجه پك اوزون مدت بر اشتراك صمیمیده بولنانلرده اکثر تصادف ایدیلن بر سائقهٔ فکر وحسله مصطفی فاضلده دخی عین وادی‌یه سوق فکر ایدییور ایدی. وطنك سلامتی اوغورنده فدای جان ایدنلره الك بیوك مؤثر، الك مؤثر تشویق وغیرت ینه وطن حتیله یانان بر قادین قلبنك القا ایده‌بیله‌جکی تشویقات وتشجیعات اوله‌بیله‌جکنی دوشونیور بویله بر مستثنا بر کنج قیزك سوداسیله او سودانك مکافاتی اوله‌بیله‌جك بر حرکت قهرمانانه‌یی بتون شدادلرك بتون فرعونلرك بتون خونخوارلرك ظلم واستبدادلرینی قهر ومحو ایده‌جك قابلیت واستعداده کوریور، «انسان مکه. اولمق ایچون مطلقا عاشق اولملی..» دییور ایدی... (مابعدی وار)

بو نسخه‌مزك ٥٧١ نجی صحیفه‌سنده (شعرقر) منظومه‌سنك ١٥ نجی سطرنده دامانه و روحه کلمه‌لری سهو مرتب اثری اوله‌رق [دامانه] و[روحه] صورتلرنده، وبش نومرولی نسخه‌مزده حمدالله صبحی بکك حس انتقام منظومه‌سنده :

دردنجی سطر : حالا نصل اولور ، نصل اولمش، اوت نصل

اون اوچنجی سطر : بر باشقه افقه دوغرو اولور کوزلرم نهان

اوله‌جق ایکن یاکلش دیزلمش اولدقلرندن مع الاعتذار تصحیح اولنور.

٥٩٩ نومرولی صحیفه‌مزده مصرفوق العاده قومیسری رؤف و قره‌سی متصرفی نزهت پاشالرك اسملری وسوریه والیسی ناظم پاشا ایله قدس متصرفی صبحی بکك عنوانلری یاکلش یازلمش اولدیغندن تصحیح اولنور.

قنجانجیلر یوقوشنده سلیم سری بکك تربیهٔ بدنیه مکتبنده کورش شعبه‌سی کشاد ومعلملکنه کورشده اختصاص تامی اولان احمد بك تعیین ایدلمشدر.

درسلر جمعه کونی ساعت [٩] دن [١١]ه قدر. آبونه اجرتی ماهیه بر مجیدیه‌در.

نشریات جدیده

فائق صبری بك قرداشمز طرفندن رسملی رومان مجموعه‌سی نامنده بر مجموعهٔ مصوره نشر اولنمشدر یوز صحیفه‌دن عبارت اولان بو مجموعه‌نك فیئاتی بش غروشدر.

مکتب ملکیه مأذونینی تعاون جمعیتی طرفندن «ملکیه» نامنده آیده بر دفعه انتشار ایدر بر مجموعه زینتساز عالم مطبوعات اولمشدر فیئاتی اوچ غروشدر.

سعدالدین بك طرفندن شهبال نامیله اون بش کونده بر نشر اولنور بر مجموعهٔ مصوره تأسیس واخیراً انتشار ایدن بر نومرولی نسخه‌سی اداره‌مزه اهدا ایدلمشدر. غایت نفیس بر کاغد اوزرینه مطبوع یکرمی بیوك صحیفه‌دن عبارت اولان بو مجموعه‌نك فیئاتی بش غروشدر.

یکی هفته شاعر مشهور اشرف بك افندینك ریاست تحریریه‌سی آلتنده وحسین نظمی افندینك اداره‌سنده «اشرف» اسمنده هفته‌لق بر غزته انتشار ایلمشدر. نفیس بر کاغد اوزرینه طبع ایدیلان بو مصور غزته‌نك فیئاتی یکرمی پاره‌در.

«اعتدال» نامیله هفته‌لق علمی، فنی ادبی بر غزته‌نك ساحهٔ انتشاره وضع اولندیغی اداره‌مزه اهدا اولنان نسخه‌لرندن آكلاشلمشدر. بوشایان استفاده غزته‌نك فیئاتی آلتمش پاره‌در.

جله‌سنك دوام موفقیتلرینی عن صمیم القلب تمنی ایدرز.

مسبب ؟!..

عالم ادبیاتمزده ناملری حرمتله یاد ایدیلان ادیب محترم صفوت نزهی بك افندی برادرمزك الك صوڭ آثار قلمیه‌لرندن اولان «مسبب» ساحهٔ انتشاره وضع اولنمشدر. مطالعه‌سنی بالعموم قارئلرمزه توصیه و محرر محترمی ایچون دخی بویله دها برچوق آثار نفیسه‌یی نشره موفقیتلرینی تمنی ایدرز.

بو قیمتدار اثر ۷ بچق غروش فیئاتله صاتیلمقده‌در.

بیلمجه و مسابقه‌لرمز

شو آره‌لق زیاده‌سیله استعمال اولنان بر کلمه بولکزکه:

برنجی، دردنجی، آلتنجی حرفلری کرك انسانلرده وکرك حیوانلرده واقع اولان برشیئك،

ایکنجی دردنجی، آلتنجی حرفلری غایت مغذی برطعامك،

اوچنجی دردنجی، آلتنجی حرفلری حیوانانه وریلن بر شیئك،

اوچنجی و آلتنجی حرفلری کذلك مغذی بر طعامك،

اوچنجی و دردنجی حرفلریده طریق مدنیتده ایلریله‌مش اولنلرك اقامته مخصوص بر شیئك اسمی اشعار ایتسون.

طوغری جواب ویرنلر نامنه چکیلن قرعه‌لرده برنجیلکی قزانانه ظریف باستون، ایکنجی مکافاتی قزانانه یازلق برشمسیه اوچنجیلکی قزانان ذاته ظریف بر ال چانطه‌سی اهدا ایدیله‌جکدر.

دردنجیدن یکرمنجی‌یه‌قدر خصوصی فطوغرافیمز کنعان بکك منتخب فطوغرافلری قارت پوستال صورتنده یکرمنجیدن اللنجی‌یه قدرده اوچر قارت پوستال اهدا اولنه‌جقدر.

وبیلمجه ایچون یکرمی کون مدت تعیین ایدلمشدر.

— مسابقه حل —

یکی نسخه‌مزده‌کی مقاله‌لر ایچنده رائف نجدت بکك (تربیهٔ نسوان) مقاله‌سی (۱۷۳) رأی ایله برنجیلکی قزانمشدر. برنجی مکافاتی: بکلربکندن خدیجه بلقیس خانم ایکنجیلکی: مالتپه‌دن حسین ناشد بك اوچنجیلکی: سلانیکدن ق. م. قزانمشدر

صاحب امتیاز: م. توفیق